

GORENJSKI GLAS

GLASILO
SOCIALISTIČNE
ZVEZE DELOVNEGA
LJUDSTVA ZA
GORENJSKO

Kjer so mladi, je tudi napredek

Čeprav kmetijstvo pestijo različne težave, so v škofjeloški kmetijski zadruzi do avgusta odkupili devet odstotkov več klavne govedi in šest odstotkov več mleka kot lani v enakem času.

stran 3

Tisoč telefonov, kulturni dom, kabelska televizija...

Razmišljamo, da bi na celotnem območju uredili kabelsko televizijo. Naredili bomo anketo med ljudmi, s katero bomo skušali ugotoviti, koliko ljudi bi jo želelo imeti.

stran 4

Trubarjevina je nared

Tisti, ki so doslej poznali le skromen spomenik Primožu Trubarju na Raščici in razpadajočo kaščo, bodo ob v kamnu obnovljenih objektih osupnili.

stran 5

Zvezni trener in kapetan Hvasti odstopil

Razprtije že dolgo spremljajo naš kolesarski šport, ki je kljub temu dosegal uspehe. Zvezni trener in kapetan Franc Hvasti ima veliko zaslug, vendar je moral odstopiti.

stran 20

Zapora ali zmeda

V ponedeljek naj bi bila uradno nehala veljati prepoved vožnje skozi stari del mesta Radovljica. Prve ocene o poletni zapori so si podobne: to ni bila zapora, temveč navadna zmeda.

stran 24

V prostorih Gorenjskega sejma v Kranju bo v soboto, 20. septembra — jutri torej — srečanje gorenjskih tekstilnih delavcev in upokojencev, ki bo posvečeno spominu na veliko tekstilno stavko pred petdesetimi leti v Kranju. Ob tej priložnosti smo tekstilcem namenili posebno pozornost: predstavljamo vam gorenjske tekstilne tovarne in delavce, današnjo tekstilno industrijo in njeno bodočnost (na straneh od 7 do 18).

Trdnjše vezi s koroškimi Slovenci — Predstavniki medobčinske gospodarske zbornice za Gorenjsko, gorenjskih podjetij in družbenopolitičnih organizacij so se včeraj v Kranju sešli z vodstvi slovenskih organizacij na Koroškem in njihovih gospodarskih ustanov ter zastopniki našega konzulata v Celovcu in celovškega zborničnega predstavništva. Na pogovoru so zlasti ocenjevali, kaj še storiti, da bo sodelovanje boljše in da bodo uresničeni že sprejeti dogovori. — Foto: F. Perdan

Posojila za plačilo v tujino

Kranj, 16. septembra — Da bi premostili težave pri plačevanju v tujino, je zvezni izvršni svet dovolil poslovnima bankama vzpostavitev tako imenovanih kratkoročnih kreditnih linij za najemanje premostitvenih posojil pri tujih bankah. Plačila do tujine po redni poti še vedno ne potekajo normalno, kar slabo vpliva na naš poslovni ugled v tujini, zaradi nedobavljenih tujih materialov se pojavljajo motnje v proizvodnji, tuji upniki pa zaračunavajo našim dolžnikom zaradi zavlačevanja plačevanja dodatne obremenitve. Tudi za prihodnje redno plačevanje v tujini izgledi niso najboljši, saj je neplačanih nalogov do tujine kar precej.

V temeljni banki Gorenjske je neplačanih nalogov za okrog 15 milijonov dolarjev. Organi banke so ukrepali hitro: že v začetku septembra je banka najela dobrih pet milijonov dolarjev posojila, v torek pa je njen kreditni odbor odobril še najem desetih milijonov dolarjev posojila. Vrniti jih je treba različno, v dveh do šestih mesecih, in so sorazmerno ugodna, saj znašajo obresti povprečno 8 odstotkov. Ker naj bi stroške posojil nosile dolžnice, organizacije združenega dela, se bo banka z vsako dogovarjala posebej. Zanimanje za takšna posojila, najeta so bila v različnih valutah, je precejšnje, saj bomo zdaj lahko samo na ta način plačali obveznosti do tujine. To je še vseeno boljše, pravijo, kot pa ostati dolžnik in plačevati težke penale.

—jk

Dan miru

Organizacija združenih narodov je leto 1986 razglasila za leto miru, 16. september pa za dan miru. V torek, na praznični dan (žal samo na papirju, saj je zdaj v svetu nad deset krvavih lokalnih vojn, če ne štejemo terorističnih dejanj) se je začelo tudi zasedanje generalne skupščine Organizacije združenih narodov. Našo delegacijo vodi zvezni sekretar za zunanje zadeve Raif Dizdarevič. Generalni sekretar OZN Perez de Cuellar je pozvonil z zvoncev miru, otroci so spustili balone z mirnimi gesli, začel pa se je tudi svetovni tek miru za pomoč organizaciji UNICEF. Predsednik predsedstva SFRJ Siniša Hasani je v posebni izjavi dejal, da bo Jugoslavija še naprej v prvih vrstah boja za mir in razorožitev in da se za to zavzema v OZN, neuvrščeni Gibanju, svoji zunanji politiki in na vseh mednarodnih forumih.

-jk

Balkansko prvenstvo v kolesarstvu

Zlato za mladince, srebro za člane

Sofija, 18. septembra — Jugoslovanski kolesarji so med mladinci in člani na letošnjem balkanskem prvenstvu dosegli imeniten uspeh. V ekipni vožnji so bili naši kolesarji veliko boljši od Grkov in Bolgarov. Manj uspeha so imeli člani. Čeprav so dobro vozili, jim je zmaga ušla nekaj kilometrov pred ciljem, ker so padli zaradi oljnega madeža in potem niso mogli ujeti vodilnih Bolgarov. Tudi drugo mesto je uspeh za našo mlado člansko kolesarsko ekipo.

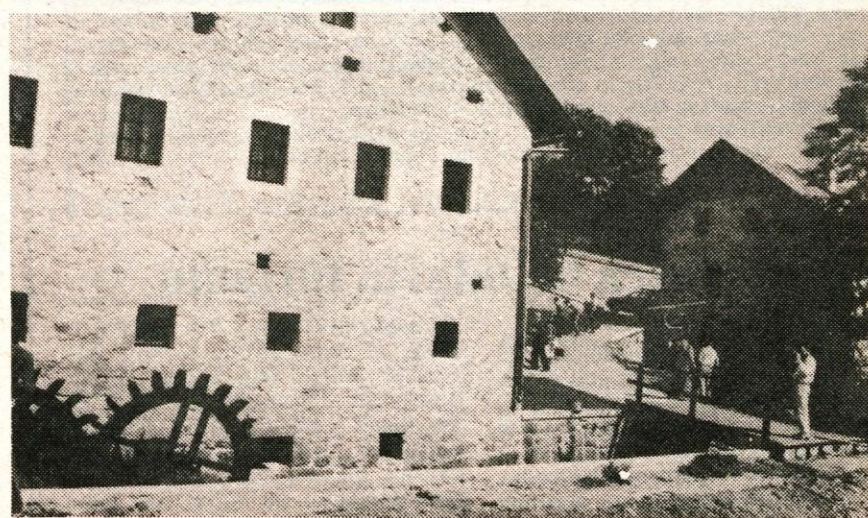
Jutri sta na sporedu še posamični vožnji za člane in mladince.

-dh

Odkupili pet ton gob

Škofja Loka, 16. septembra — Tudi najbolj strastni gobarji že dolgo ne pomnijo tako obilne letine kot je letošnja. Samo v škofjeloški kmetijski zadruzi so do torka odkupili prek pet ton gob, največ v Hotavljah, Poljanah, Bukovici, Češnjici in Škofji Loki. Cena je odvisna od ponudbe in povpraševanja, suče pa se okrog 1500 dinarjev za kilogram. Zadruga proda gobe Slovenijasadiju, odtod pa gredo neposredno v roke italijanskim kupcem. (cz)

90 MERKUR KRANJ
let pravi ljudje na pravem mestu

Trubarjeva domačija obnovljena — Na slovesnosti v nedeljo, 21. septembra, ob 11. uri bodo odprli Trubarjevo spominsko sobo in druge objekte, ki sodijo k domačiji na Raščici pri Velikih Laščah. Obnovili so jo z denarjem, ki so ga delovne organizacije, posamezniki in institucije darovali Trubarjevemu skladu. O tem pomembnem kulturnem dogodku več na 5. strani.

Danes in jutri na Bledu mednarodno FISA veslanje za veterane in veteranke

Na Bledu nekdanji veslaški asi

Bled, 19. septembra — Turistični slovenski biser, prelesto Blejsko jezero, že od včeraj gosti najboljše veslače, veterane in veteranke, ki bodo svoje sposobnosti pokazali na 1000 metrov dolgi progi danes in jutri. Za veteranske kategorije po starostnih skupinah se je prijavilo kar 1905 veslačev iz dvaindvajsetih držav. Tekmovalo bo kar 675 čolnov, med njimi 62 ženskih.

Organizatorji se bodo potrudili, saj bo leta 1989 na Bledu spet svetovno prvenstvo v veslanju. Koledar tekmovalcev

nja je za oba dneva natrpan. Zato bodo začeli že danes ob 15. uri, jutri pa jih bodo ljubitelji veslanja lahko gledali od 9. do 17. ure.

-dh

PO SLOVENIJI IN JUGOSLAVIJI

Avgust nas je rešil

Poreč — Letošnja turistična sezona je bila čudna: predsezona je bila odlična in je napovedovala rekord, julij je bil porazen, avgust pa je bil spet odličan. Tudi september je turistično ugoden, saj pri nas še vedno letuje okrog 630.000 tujcev. Upravičena so pričakovanja, da bomo letos s turizmom zaslužili milijardo 300 milijonov dolarjev. Obisk bo boljši kot lani, zanimanje za Jugoslavijo se povečuje in to predvsem za letovanja pozimi. To velja predvsem za Kranjsko goro, Kopanik in Jahorino. Bojazen pa je, kako bo prihodnjo sezono. Zaradi slabega položaja turističnega gospodarstva bo vprašljiva naša konkurenčnost.

Pomen obrtnih zadrug

Celje — Drobno gospodarstvo moramo še bolj razvijati. Za to pa so potrebne trdne in močne obrtne zadruge in temeljne organizacije kooperantov, so dejali na celiskem

posvetovanju o obrtnih zadrugah. V Sloveniji je 8500 obrtnikov, ki so včlanjeni v 47 obrtnih zadrug. Njihove naloge so revež zložene le na prodajo in nabavo, premalo pa jih je specializiranih in usmerjenih k načrtovanju razvoja obrtništva. Še vedno so tudi megle odnosi med drobnim gospodarstvom v zasebni lasti in delovnimi organizacijami.

Samo aktivizem ne bo pomagal

Ljubljana — Samo s političnim aktivizmom ne bomo spreminjali gospodarskih razmer, so dejali na seji predsedstva republiške konference SZDL. Vendar pa je pomembno, da SZDL mobilizira ljudi za reševanje gospodarskih problemov, za boljše delo in večjo delovno disciplino. Pripravljajo tudi problemski konferenci o energetiki, ekologiji in varčevanju ter o gospodarski stabilizaciji. Vključili pa se bodo tudi v priprave na seji CK ZKS o drobnem gospodarstvu.

Več Iskrinih števcov na nizozemskem trgu

Iskro Kibernetiko je 17. septembra obiskala delegacija belgijskih in nizozemskih kupcev, ki jo je vodil generalni direktor belgijske firme Sorema g. Marcel Pasteels. Firma Sorema že 11 let skrbi za prodajo Iskrinih števcov v Belgiji, zadnji dve leti pa tudi na Nizozemskem. Izvoz števcov bo letos na omenjenih trgih dosegel vrednost 1 milijona dolarjev. V prihodnjem letu Iskra načrtuje tudi 25-odstotno rast prodaje števcov na Nizozemskem. Na sliki: sprejema delegacije pri predsedniku skupščine občine Kranj Ivanu Torkarju. A. Boc — Foto: F. Perdan

Soglasje vsem

Tržič, 17. septembra — Izvršni svet skupščine občine Tržič je na današnji seji med drugim obravnaval tudi izplačevanje osebnih dohodkov tržiških delovnih organizacij v avgustu. Kar devet delovnih organizacij — BPT, Rog, toz Cevarna Retnje, GKZ TZO Tržič, SGP, Peko, Oblačila Novost, Zlit, GG toz Gozdarstvo in TOK Tržič ter Preskrba — je predlagalo večje osebne dohodke kot meseca julija. Vseh devet prihaja pred izvršni svet s sprejemljivimi vzroki, kot je izboljšanje poslovanja, povečanje akumulacije, večji fizični obseg proizvodnje, da so bili julija nižji osebni dohodki zaradi kolektivnih dopustov in podobno.

Izvršni svet je dal soglasje za izplačilo višjih osebnih dohodkov v avgustu vsem devetim tržiškim delovnim organizacijam.

D. D.

Vila Bistrica bo odprta turizmu

Tržič, 17. septembra — Pred člani izvršnega sveta skupščine občine Tržič so na današnji seji razgrnili načrte ureditve vile nad Bistrico, pri sv. Juriju, ki jo je dosedaj upravljal republiški izvršni svet.

Vila je sicer lepo urejena, vendar je bila prirejena bolj za zasebno uporabo. Tržič bi jo rad namenil poslovnemu turizmu in gostom, ki zahtevajo izredno kvaliteto, a zato tudi drago gostinsko ponudbo. Da bi vilo priredili za odprt turizem in uredili v njej deset sob, gostinske sobe, recepcijo in podobno, bi bilo potrebnih nekaj manjših notranjih predelav, ki bi bile po prvih

predračunih vredne 210 milijonov dinarjev. Pretežni del opreme naj bi ostal, kar bi dalo objektu poseben pečat, spremenili naj bi le tisto, kar je nujno potrebno. Tržičani načrtujejo, da bi se za to stavbo zavezale domače delovne organizacije, pomagala pa naj bi tudi banka. Z novimi upravitelji objekta naj bi se zasnovalo jedro domače gostinske organizacije v Tržiču, ki bi bilo tudi nosilec turizma v Tržiču. Če se bo našel pravi investitor in zbrala sredstva, bi bila vila lahko že za prihodnjo poletno sezono nared.

D. Dolenc

GORENJSKI GLAS

Ob 35-letnici izhajanja je kolektiv Gorenjskega glasa prejel red zaslug za narod s srebrno zvezdo

Ustanoviteljice Gorenjskega glasa so občinske konference SZDL Jesenic, Kranja, Radovljice, Škofje Loke in Tržiča

Izdavca Časopisno podjetje Glas Kranj, stavek Gorenjski tisk, tiska Ljudska pravica Ljubljana

Predsednik izdajateljskega sveta: Boris Bavdek

Gorenjski glas urejamo in pišemo: Stefan Žargi (glavni urednik in direktor), Leopoldina Bogataj (odgovorna urednica), Marija Volčjak (gospodarstvo, Kranj), Andrej Zalar (gorenjski kraji), Cveto Zaplotnik (kmetijstvo, Radovljica), Lea Mencinger (kultura), Darinka Sedej (Jesenice), Helena Jelovčan (Škofja Loka, kronika), Jože Košnjek (notranja politika, šport), Dušan Humer (šport), Danica Dolenc (za dom in družino, Tržič), Marjan Ajdovec (tehnični urednik), Franc Perdan (fotografija). Časopis je poltednik, izhaja ob torkih in petkih.

Naslov uredništva in uprave: Kranj, Moše Pijadeja 1 — Tekoči račun pri SDK 51500-603-31999 — Telefoni: direktor in glavni urednik 28-463, novinarji in odgovorna urednica 21-860 in 21-835, ekonomska propaganda 23-987, računovodstvo 28-463, mali oglasi in naročnina 27-960.

Časopis je oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju 421-1/72.

Naročnina za II. polletje 1986 je 2.600 din.

Pri usposabljanju vodilnih delavcev lovimo zaostanek

Šola na Brdu po novem programu

Nova računalniška učilnica na Brdu. — Foto: F. Perdan

Brdo, 16. septembra — Po svetu imajo razvejene oblike dopolnilnega izobraževanja poslovnih delavcev. Samo v Zahodni Evropi deluje okrog 250 takšnih šol. Jugoslavija še vedno kaj plača za njimi. V drugih republikah prirejajo le občasne seminarje za poslo-

vodne in druge vodilne delavce. Slovenija pa je bila v preteklosti edina izjema. Že skoraj deset let delujeta pod okriljem Gospodarske zbornice Slovenije dva izobraževalna centra: v Radencih in na Brdu pri Kranju. Za letoš-

njo izobraževalno sezono imata šoli nove sodobnejše programe.

V Centru za usposabljanje vodilnih delavcev na Brdu pri Kranju se je letošnja glavna izobraževalna sezona začela v torek, 16. septembra, ko je začela z enotedenskim šolanjem skupina poslovnih delavcev, predvsem direktorjev. Šola na Brdu ima pod vodstvom direktorice centra dr. Danice Purgove novo zasnovano, s pomočjo slovenskega gospodarstva pa so modernizirane tudi učilnice. Razen tega je za šolo na Brdu značilna vzpostavitev sodelovanja z nekaterimi znanimi direktorskimi in menedžerskimi šolami po Evropi. Strokovnjaki iz teh šol bodo kot gostje predavali na Brdu, predvsem pa bo program šole sledil programom in potrebam našega združenega dela. Razen seminarjev za poslovne delavce (direktorje) bo prirejal center na Brdu seminarje za vodilne tehnične in tehnološke delavce, za vodilne finančne delavce in kadrovske delavce. Do konca oktobra bodo na Brdu že prvi aktualni seminarji o posameznih temah, na katerih bodo sodelovali znani domači in tuji strokovnjaki. Šola na Brdu ni namenjena le sedanjim vodilnim delavcem, ampak tudi kandidatom za te dolžnosti, del usposabljanja pa bo tudi preverjanje mnenj gospodarstvenikov z našimi znanstvenimi delavci na univerzah.

J. Košnjek

Osebni dohodki rasli hitreje kot dohodki

Delitvena razmerja niso usklajena z resolucijo

Radovljica, 16. septembra — V radovljiškem gospodarstvu so bila delitvena razmerja med ustvarjenim dohodkom, osebnimi dohodki in sredstvi za širitev in krepitev materialne osnove dela ob polletju nekoliko boljše kot ob četrtletju, toda še vedno niso bila usklajena z resolucijo: dohodek je od lanskega prvega polletja porasel za 121 odstotkov, osebni dohodki za 133, akumulacija le za 103 odstotke.

Akumulativno sposobnost je zmanjšalo deset delovnih organizacij. Štirih med njimi — Almire, Gorenjca, gradbenega podjetja Bohinj in Grajskega dvora — izvršni svet ni uvrstil med prekoračitve, ker so spoštovali ostale usmeritve in resolucije. Veriga, Veze-

nine, frizerski salon Nada in Inženiring Bled bodo morali uskladiti delitvena razmerja do tritrtletja. Največji razkorak med rastjo dohodka in izplačanimi osebnimi dohodki je bil v prvem polletju v Gozdnem gospodarstvu Bled in v Hotelsko turističnem podjetju Bled.

V gozdnem gospodarstvu so slabši poslovni rezultati posledica manjše in neugodne »proizvodnje«; rezultati pa tudi niso primerljivi z lanskim letom, ko so bile v gozdarstvu zaradi vetrolova izjemne razmere. Če bi hoteli uskladiti rast osebnih dohodkov z rastjo dohodka, bi morali delavci vrniti 140 milijonov dinarjev.

V Hotelsko turističnem podjetju Bled so bile ob polletju izgube (558 mi-

lijonov dinarjev) bistveno večje kot v enakem lanskem obdobju, akumulativna sposobnost pa približno petkrat manjša. Dohodek je od lanskega polletja porasel le za 55 odstotkov, osebni dohodki za 138. Tako velik razkorak je posledica izpada prihodka (356 milijonov dinarjev) zaradi tečajnih razlik, izvoznih spodbud in sprememb pri obratni prometni davki, deloma pa tudi posledica velikih vlaganj v preteklih letih. Vskladitev rasti dohodka in osebnih dohodkov bi pomenila, da bi morali poračunati 180 milijonov dinarjev, kar pa bi v času sezone in večje zaposlenosti delavcev slabo vplivalo na delovno razporeditev v kolektivu.

(cz)

Obračun ogrevanja za sezono 85/86

Nikjer niso plačali premalo

Kranj, 19. septembra — Odbor za prenavo in gospodarjenje samoupravne stanovanjske skupnosti občine Kranj je v torek obravnaval stroške za ogrevanje, pripravo tople vode in vrednost zaloga goriva v sezoni od 1. julija lani do 30. junija letos. Marsikje so med letom plačali toliko, da bo novembrska akontacija za ogrevanje zaradi poročuna manjša.

Nikjer v kranjski občini, kjer stanovalci dobivajo toplotno energijo za ogrevanje stanovanj iz osmih kotlovnic oziroma toplarn, za stroške ogrevanja (in marsikje tudi doberšen del za pokritje zaloga goriva), med letom v minuli sezoni niso plačali premalo. Marsikje bodo po seji skupščine samoupravne stanovanjske skupnosti, ko bo potrdila obračun stroškov ogrevanja in pripravo tople vode za minulo sezono, novembrske akontacije zaradi poročuna celo nižje.

V kotlarni na Planini so od 1. julija lani do 30. junija letos stanovalci plačali za ogrevanje stanovanj za okrog 76 dinarjev po kvadratnem metru več, pri čemer imajo plačanih tudi 1120 ton zaloga goriva. Pri pripravi tople vode pa so plačali premalo povprečno 2,77 dinarja za kubični meter. Tako ena kot druga razlika bosta poračunani pri novembrski akontaciji.

Za toplarno Vodovodni stolp znaša pozitivna razlika za ogrevanje stanovanj ob pokritju zaloga 89,46 dinarja za kvadratni meter. Poračun bo novembra. Podobno bo opravljen poračun zaradi pozitivnih razlik ob pokritju zaloga tudi za toplarno JLA 6 in H 8. V toplarni Zlato polje, kjer vsa stanovanja še niso vseljena, je izračun pokazal, da so stanovalci z akontacijami plačali toliko, kolikor so znašali tudi stroški. Zato poročuna ne bo. Negativna razlika pa je nastala pri zalozah. Pokriti jo bodo morali stanovalci, ki se bodo ali so se nazadnje vselili v nova stanovanja. Poračuna tudi ne bo za toplarno Cerklje. Z vplačanimi akontacijami so stanovalci pokrili dejanske stroške in zaloge. Pač pa bodo novembra upravičeni do poročuna stanovalci toplarne Predvor. V toplarni Golnik so stanovalci razen stroškov za

ogrevanje plačali tudi 29 tisoč litrov zaloga goriva. Poračuna za to ne bo. Točen pregled stroškov za vse toplane pa bo objavljen tudi v Kranjčanu pred sejo skupščine samoupravne stanovanjske skupnosti.

Sedanje ocene glede stroškov za ogrevanje v sezoni 86/87 tudi že kažejo, da se mesečne akontacije

najbrž ne bodo spreminjale do februarja ali marca prihodnje leto. Slika pa bo preglednejša po periodičnem obračunu oziroma po pregledu konca leta.

Novo v letošnji sezoni, v sezoni 86/87, je tudi, da so za poslovne prostore od 1. julija akontacije za 100 odstotkov višje od akontacij za ogrevanje stanovanj, za ustanove pa so za 30 odstotkov višje. Novost bo tudi to, da bodo ob koncu sezone 86/87 za stanovanja, kjer so vgrajeni števeci, najbrž že pripravili obračun po podatkih o porabljeni energiji po števcih, ne pa po kvadratnem metru.

A. Zalar

17. razstava NARAVA — ZDRAVJE 86

Od ikeban do gob

Letošnja razstava NARAVA — ZDRAVJE 86, ki bo od 18. do 21. septembra na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani, prinaša poleg tradicionalnih predstavitev tudi vrsto novosti, kot so prikaz slovenskih turističnih miz, razstavo metuljev in panjskih končnic, degustacijo sirov, gobarji pa bodo pokazali in primerjali strupene in užitne gobe, ki jih nabirali največkrat zamenjujejo.

Ljubljana, 16. septembra — Vsakoletna razstava Narava — zdravje zbujajo pri obiskovalcih vedno več zanimanja, posebno še, ker se organizatorji potrudijo in vsakič pripravijo kaj novega, posebnega. Letos bo na razstavi sodelovalo preko 200 razstavljalcev. V hali B in B1 ter na galeriji hale B bodo prikazani pogrnjki — slovenske turistične mize, tu bosta cvetlična in vrtnarska razstava, razstava ikebane, zbirka metuljev in hroščev z vseh kontinentov, obenem pa bodo razstavljena tudi dela več slovenskih slikarjev.

V Jurčku bo čebelarstva razstava; poleg tradicionalnih prikazov čebelarstva bodo razstavljene tudi fotografije in akvareli starih in novih čebelnjakov. V hali A in njenih prizidkih bo razstava zdravje, ribiška razstava, razstava akvarelov in fotografij panjskih končnic na Slovenskem, prodajna razstava male obrti, razstava ptic, rib in akvarelov. Državna razstava in predstava bo prikazala slovenske kose in

hranskih delavcev Slovenije bo prikazalo vse potrebno, kar mora sodoben človek vedeti o zdravi prehrani. Zavod za šolstvo pa bo pripravil razstavo na temo Vzgoja k zdravi prehrani, s katero bi radi spodbudili učitelje gospodinjstva po vsej Sloveniji za zdravo prehrano otrok. Letos sodeluje tudi Lek, ki bo organiziral tudi posvetovalnico dr. Hodičičem, kjer se bodo obiskovalci osebo lahko pogovorili o svojih težavah. Morda bo zanimivo tudi to, da bo tokrat prvič sodelovala oblačilna delovna organizacija, to bo Utok Kamnik, ki bo prikazal možnosti zdravega oblačila v naravnih materialih.

Posebej pa so se za svojo 25-letnico pripravili ljubljanski gobarji. Obetajo, da bodo razstavili blizu 600 vrst gob, posebej pa še 150 najpogostejših gob. Kar najbolj pregledno bodo razstavili tudi vse tiste gobe, ki jih nabirali najpogosteje zamenjujejo s strupenimi gobami. D. Dolenc

V škofjeloški kmetijski zadrugi dobro uresničujejo zastavljene cilje

Kjer so mladi, je tudi napredek

Škofja Loka, 16. septembra — Čeprav pestijo kmetijstvo različne težave, od cenovnih neskladij do dragega denarja za naložbe, so v škofjeloški kmetijski zadrugi odkupili do avgusta 930 ton klavne govedi (devet odstotkov več kot v enakem lanskem obdobju) in štiri milijone litrov mleka (šest odstotkov več). Prireja mleka in mesa nihata iz leta v leto, vendar, gledano dolgoročno, naraščata. Vsa zemlja v ravnini je dobro obdelana; v hribih pa je delo zastalo na tistih kmetijah, kjer domujeta osamljenost in alkohol.

Kmetijska zadruga Škofja Loka je v torek pripravila pogovor o kmetijstvu v škofjeloški občini, ki sta se ga udeležila Jože Albreht, predsednik škofjeloške občinske skupščine, in Ida Filipič — Pečelnik, predsednica izvršnega sveta. Ogledali so si tudi pretesno zadržno mlekarstvo v Škofji Loki, izsušene in zložene travnike in njive v Gorenji vasi ter kmetije Janka Zontarja v Sv. Duhu, Ivana Omana v Zmencu, Martina Brenceta v Gorenji vasi in Franca Debeljaka v Stari Oselici. Na sliki: Ivan Oman (levo), kmet in predsednik zadržnega sveta, v pogovoru z Jožetom Albrehtom.

V škofjeloški mlekarji bodo letos naredili 120 ton sira, 450 ton skute, 350 tisoč litrov smetane, razen tega bodo poslali v trgovine še 800 tisoč litrov konzumnega mleka. Ob naraščajočem odkupu mleka so postale proizvodne zmogljivosti premajhne. Presežek mleka vozijo v ljubljanske mlekarne — poleti tri do pet tisoč litrov na dan, pozimi nekoliko manj. Mlekarja v Škofji Loki je na tesnem s prostorom, potrebna pa bi bila tudi temeljita obnova. V izvršnem svetu so razmišljali tudi o tem, da bi vse mleko iz škofjeloške občine vozili v kranjsko mlekarjo, kjer so še proste zmogljivosti, vendar so po tehti presoji le dali zeleno luč za razširitev in posodobitev mlekarne v Škofji Loki. Naložba bi po januarjskih cenah stala 300 milijonov dinarjev. Zadruga sama ne bo zmogla tolikšnega bremena in bo zato potrebna tudi pomoč od drugod.

Kakovosti mleka namenajo v zadrugi precej pozornosti, vendar je takšnega, ki vsebuje v enem mililitru prek tri milijone bakterij, še vedno preveč. Letos so prek poletja dodatno nagrajevali kakovostno mleko s 5 odstotki na osnovno ceno; raje, ki so oddali slabo mleko (reduktantni preskus ni vzdržal dve uri), so »kaznovali« z 10-odstotnim odbitkom.

Dvanajst let je trajalo, da je pašništvo na Škofjeloškem dobilo pravo veljavo. Prva leta so pospeševalci hodili po hribih, prepričevali kmete, pa ni bilo pravega uspeha. Zadnja leta je zanimanje za pašo zelo naraslo, tako da pospeševalci ne morejo sprosti narediti vseh ureditvenih načrtov. Intervencijski sklad spodbuja organizirano pašo z regresom za mineralna gnojila. Prvo leto dobi kmet zastoj 500 kilogramov gnojila na hektar, drugo leto 250, tretje leto 100 kilogramov.

Mijo Bošnjak, vodja škofjeloške mlekarne: »Mlekarja je pretesna. Presežek mleka vozimo v Ljubljano.«

Za vse kmetije velja: kjer so mladi, je tudi napredek. Vsa zemlja v ravnini je dobro obdelana. V hribih je delo zastalo tam, kjer domujejo ostareli gošpodarji brez naslednikov, kjer si je osamljenost podala roko z alkoholizmom, kjer so socialni problemi... V vsakem izmed štirinajstih zadržnih okolišev je pet do deset kmetij, ki pridelujejo hrano le za preživetje družinskih članov. Zakonodaja je pretoga, da bi lahko v takšnih primerih ukrepali in dali zemljo tistim, ki bi jo bolje obdelovali.

O kmečkem turizmu v škofjeloški občini se zadnje čase resda ne sliši več toliko kot pred leti, vendar zadržni delavci zagotavljajo, da se ta dejavnost dobro razvija — kajpak v skladu z gmo-timi možnostmi našega kmetijstva. Za kmečki turizem je registriranih 24 kmetij, s trinajstimi je zadruga tudi sklenila pogodbe. Problem so posojila, predraga so, da bi si jih kmetije upali najeti. To je tudi razlog, da so na dveh kmetijah, v Davčin in v Sorici, ostali na pol poti.

C. Zaplotnik

Ploščice hotavlje že v redni proizvodnji

Ameriški marmornati hit tudi pri nas

Hotavlje, 9. septembra — Z nove linije so začele prihajati marke, vendar pa se je ta mesec začela redna proizvodnja ploščic hotavlje, ki so enako lepe tako v reprezentativnih objektih kot v domačih hodnikih in kop

Zanimivo je, kako so se v Marmorju sploh domislili tankih ploščic za oblaganje. Čeprav so zaloge hotavelskega kamna še bogate (prav zdaj ga odkrivajo v novem kamnolomu), bi radi surovino, ki je precej lomljiva, čim bolj izkoristili in z zahtevnejšo obdelavo iz nje tudi več iztržiti. Razen tega so postale bretonske ploščice zaradi drage poliestrske smole predrage in zato za trg vse manj zanimive.

Tudi v razvitem zahodnem svetu še dokaj svežo tehnologijo izdelave tankih ploščic so ljudje iz Marmorja prvič videli februarja lani v Italiji. Dejali so, da je taka linija kot nalašč tudi za njihovo tovarno. Skrbelo jih je le, kako bodo zbrali denar za dokaj zahtevno novost, še bolj pa, kako bodo dobili dovoljenja za uvoz opreme. Vendar sta se smelost in vztrajnost obrestovali. Novembra so dobili za 1,2 milijona mark mednarodnega posojila IFC, kar je 45 odstotkov celotne; 235 milijonov dinar-

jev vredne naložbe. Denar so dobili še v naši banki, pri sovlagateljih (Lokainvest, SGP Technik, Instalacije) in seveda v lastnemu hranilniku. Pred novim letom so že uvozili stroje in takoj hiteli preurejati halo, v kateri so prej nastajale bretonske ploščice.

Prve tanke marmornate ploščice so prišle z nove linije marke, pred dnevi pa se je začela redna proizvodnja. Zdaj delajo ploščice samo v eni izmeni. Po novem letu bodo uvedli še drugo izmenjo. Pogoj zanjo je večja zmogljivost osnovnega razreza kamna. Stroj so že kupili. Zdaj podaljšujejo halo za deset metrov. Naložba jih bo stala 45 milijonov dinarjev.

Ko bodo delali s polno paro, bo prišlo z nove linije v obeh izmenah do sto tisoč kvadratnih metrov tankih marmornatih ploščic za oblaganje. Linija omogoča različne velikosti, tja do 40 centimetrov na kvadrat.

V hotavelskem Marmorju so prvi in doslej še edini v Jugoslaviji, ki izdelujejo tanke ploščice. Tudi na Vzhodu novost še ni prodrla. Celotna Zahodni Nemčiji bodo prvo linijo dobili šele letos, čeprav so v razviti Evropi in severni Ameriki sprožile pravcati boom. Zato si v Marmorju obetajo tudi izvozni izkupiček. Ne dvomijo, da ploščice, ki so v svetu približno trikrat dražje od keramičnih, pri nas pa komaj dvakrat, ne bi šle v prodajo. Njihova barvna lestvica doslej vsebuje sedem barv. Razen lepega domačega kamna, ki pa je izredno lomljiv, tako da je le dobra tretjina iz njega rezanih ploščic prvovrstnih, dopolnjujejo paletu še s kamni iz Prilepa, z Brača, iz Lipice in Danilo-grada.

Ploščice so lepe, z zahtevnejšo obdelavo dobijo visok sijaj, dimenzije so natančno odmerjene, posneti gladki robovi neokrušeni. Lepijo se enako kot keramične ploščice in v prostoru z izbrano opremo učinkujejo prav elegantno, nič hladno.

H. Jelovčan

Še tako dober program nič ne pomeni, če ostaja na papirju

Od sedem tisoč ležišč le petsto za prodajo

Bohinj, septembra — Raziskave o bohinjskem turizmu, ocene stanja in programi razvoja se neprekinjeno množijo. Vse po vrsti poudarjajo, kako velike razvojne možnosti ima Bohinj prav na področju turizma, premakne pa se bore malo. Nasprotno: turizem v Bohinju je v zadnjih letih in desetletjih celo nazadoval.

Dober razvojni program veliko pomeni, še posebej, če je stvaren in so ga posamezniki in organizacije pripravljene uresničevati. Od načrtov Gornji Jadran, ki so Bohinju obetali hiter turistični razvoj, večji dohodek in dodatno zaposlovanje, so (žal) ostale le grenke izkušnje. Bo tako tudi z uresničevanjem programa, ki ga je na pobudo razvojnega izvršnega sveta izdelala skupina pod vodstvom Janeza Siršeta in ob organizacijski pomoči Janeza Smoleta?

Ocena stanja je pokazala, da ostaja turizem v Bohinju poleg kmetijstva in gozdarstva obetavna dejavnost, vendar je tokrat za njen (hitrejši) razvoj veliko več omejitev kot pred enim ali dvema desetletjema. Kanalizacija v Bohinju ni urejena, ceste počasi obnavljajo, a so še vedno slabe, premalo je telefon-skih priključkov, trgovina je slabo raz-

vita, prav tako tudi obrt. Turistični objekti so stari, turizem nima razvojne strategije in politike, dobri gostinski in turistični delavci zapuščajo to dejavnost... Iz Bohinja se vsak dan vozi na delo na Bled ali Jesenice 400 ljudi, v Bohinj jih prihaja od drugod le 50. Prebivalstvo se stara, izobrazbena raven je pod slovenskim povprečjem...

Od leta 1970 do danes se je delež Bohinja v turističnem prometu Slovenije rahlo zmanjšal, s 4 na 3,5 odstotka. Po obisku je še vedno na petem mestu med turističnimi kraji v Sloveniji, vendar se je v zadnjih petnajstih letih delež tujih prenočitev zmanjšal s 50 na 38 odstotkov. Bohinj ima sorazmerno veliko ležišč — 7671, le petsto pa je primer-nih za prodajo. Skoraj 1200 ležišč v po-čitniških domovih je slabše kakovosti. Dve tretjini ležišč v zasebnih sobah sta na voljo le poleti. Planinske kočice so

slabo opremljene in jih je težko vklju-čiti v donosno prodajo. Zunajpenzion-ska ponudba je skromna, šele na začet-ku. Anketa med angleškimi turisti je pokazala tudi na številne druge po-manjkljivosti: premajhna prožnost in negostoljubje pri prihodu gostov, neznanje tujih jezikov, pomanjkljivo ob-veščanje, slaba povezava med različni-mi turističnimi objekti...

Skupina, ki je ocenila stanje turizma v Bohinju in izdelala program razvoja, predlaga, naj bi v Bohinju razvijali ka-kovostni (in ne množični) turizem, ki bi temeljil na veliko pestrejši zunaj-penzionski ponudbi, na boljšem izko-riščanju naravnih danosti, predvsem Bohinjskega jezera in Triglavskega narodnega parka, in na prodornejšem trženju. Prvi pogoj za razvoj turizma pa so naložbe v dograditev kanalizacije in gradnjo čistilnih naprav v Ribčevem lazu in Bohinjski Bistrici, obnova ceste Bled-Bohinj in postavitve telefonske centrale.

C. Zaplotnik

Dosedanji ukrepi zvezne vlade niso povsod zadeli žeblja na glavo

Le pik in vejic ne želimo predstavljati

Brdo, 16. septembra — »Marsikaj je gospodarstvo predlagalo za letošnje resolucije o razvoju države, predvsem pa ukrepe za manjšo inflacijo, ofenzivnejši izvoz in delovanje trga, vendar je doživelo prvo razočaranje, ker večina tega ni bila upoštevana. Želimo krojiti vsebino gospodarske politike in ne predstavljati le pik in vejic ter čakati, kaj bo rekel federaini vrh,« pravi predsednik Gospodarske zbornice Marko Bulc.

Rezultati letošnjega gospodarjenja kažejo, da se resolucijskih ciljev ne uresničuje in da smo padli na izpitu prav na področjih, katerim bi morali dati po sodbi gospodarstvenikov večjo pozornost. Inflacija je brezglavo naraščala, izvoz, predvsem konvertibilni, je nekontrolirano drsel navzdol, delitev dohodka se je deformirala, izgube in število izgubarjev je naraslo. Zakonitosti trga je nadomestilo administriranje. Ukrepanje vlade je bilo nujno, vendar so o učinkih v Jugoslaviji mnenja deljena. Nekateri jim ploskajo, drugi, med katerimi je tudi slovensko gospodarstvo, pa menijo, da večina ni zadela žeblja na glavo in da je iluzorno pričakovati takojšnje učinke, ampak šele proti koncu leta in v začetku leta 1987.

Zato se neugodna gospodarska gibanja nadaljujejo. V Sloveniji prizvodnja stagnira in povečanja ni zaradi tega, ker bi morala biti proizvodnja večja predvsem zaradi večjega izvoza, a ga nismo dosegli. Analize kažejo, da je bil izvoz še najbolj spodbujan leta 1983, potem pa so spodbude padle in so bile konec lanskega leta najmanj za četrtno nižje, negativno pa je vplival tudi nerealen tečaj dinarja v primerjavi z vrednostjo tujih valut. Konec lanskega leta je imela Slovenija 10 odstotkov višji izvoz od uvoza in 97 milijonov dolarjev deviznega presežka, ob koncu letošnjega polletja pa 82 milijonov dolarjev deviznega primanjkljaja in za štiri odstotke večji uvoz kot izvoz. Ocenjujejo, da je jugoslovansko gospodarstvo zaradi neustrezne zunanjetrgovinske politike v letošnjem prvem polletju izgubilo okrog 1000 milijard, na račun novih ukrepov pa naj bi zaslužilo okrog 250 milijard dinarjev. 750 milijard je po tej računici za letos izgubljenih.

Na strani izvoznega gospodarstva sta trenutno le dva ukrepa: ugodnejša posojila z beneficirano obrestno mero za izvozno proizvodnjo ter povečane izvozne spodbude. Tečaj dinarja pa je še vedno nerealen. Junija je bil po uskladitvi tečaja ugodnejši, sedaj pa naš izvoznik tudi v primeru ugodne prodaje na tujem še vedno dobi najmanj 13 odstotkov manj, kot bi realno moral. Zdj se še vedno najbolj splašati izvažati na Vzhod in v dežele tretjega sveta, kar ima težke posledice: izvoz na klining se povečuje predvsem na račun konvertibilnega izvoza. Realni tečaj bo moral postati glavni element spodbujanja izvoza na konvertibilni trg. Zanimivo je, da je bil leta 1983 realno dolar več vreden kot letos.

Dva temelja gospodarjenja sta še majava. Prvi je dodatno obremenjevanje gospodarstva in delitev dohodka na račun akumulacije. Delež akumulacije v dohodku je padel s 23,5 na 19,8 odstotka, kar je za Slovenijo, ki ima povprečno 80- odstotno amortizirana sredstva, izredno nevarno. Drugi majavi temelj pa je inflacija. Slabo je, da smo se že več ali manj navadili živeti z njo, kot pravi dr. Franc Černe, in da se ne spopadamo z njo na pravi način: to pa je boljše in cenejše delo, zajezeitev preliivanja dohodka od dobrega k slabemu in odstranitev vsega tistega, kar že leta žre velike denarje, čeprav vemo, da nima gospodarske perspektive.

J. Košnjek

IZ GOSPODARSKEGA SVETA

V Mavčičah preskušajo drugi agregat

Prvi agregat vodne elektrarne v Mavčičah je od prvega zagona skupno proizvedel 3,8 gigavatne ure električne energije, največja dnevna proizvodnja pa je bila 500 megavatnih ur. Elektrarna obratuje v času konic in proizvaja dragoceno vršno energijo. Zdj že preskušajo drugi agregat, nastavlja jo zaščito in signalizacijo, montiran je tudi že v celoti. Prvo vrtenje vode je predvide-no med 20. in 25. septembrom, prva sinhronizacija deset dni kasneje. Iskra pa še vedno ni dobavila naprav za vodenje elektrarne in daljinskih komunikacij, zato je v elektrarni petčlanska posadka, ki v 24-urni izmenski obratovalni službi upravlja elektrarno.

Telematika največja izvoznica na Vzhod

Po polletnih podatkih je med kranjskimi izvozniki na vzhodnoevropsko tržišče največ prodala Iskra Telematika, ki je k temu izvozu prispevala kar 70 odstotkov. Preusmerjanje izvoza na Vzhod je bila splošna značilnost letošnjega gibanja izvoza kranjskega gospodarstva. Klirinški je bil v primerjavi z ena-kim lanskim obdobjem kar 80 odstotkov večji, konvertibilen pa je upadel za 8 odstotkov, tako je bil skupni večji za 20 odstotkov. Izvoz na zahodna tržišča so povečali v ŽŽK-ju za 364 odstotkov, Ikosu za 170, Gozdnem gospodarstvu za 57, Exotermu za 24, Planiki za 18, Ibiu za 5 in Zvezdi za 3 odstotke, enako ra-ven so ohranili v Iskri Ero. Nižja pa je bila v Gorenjskem tisku, in sicer za 72 odstotkov, Creini za 38, Isrki Telematiki za 29, Savi za 9, Tekstilindusu za 8 in v Iskri Kibernetiki za 2 odstotka.

NOVOSTI

Poseben nož za čebelarje — Na obrtnem sejmu v Celju je Rudi Potočnik iz Kranja dobil bronasto plaketo in priznanje za posebni grelni nož za odkriva-nje satja za čebelarje, ki je pri nas novost, plod petmesečnega razvojnega de-la. V visokopoliranem rezilu iz volframovega jekla je nameščen grelec, ki de-luje na 220- voltni električni priključek ali na 24- voltni akumulator in je zato primeren za odkrivanje satja tudi na terenu. Rezilo je izdelano v dveh dolžinah, 260 in 150 mm, izvedba je vodotesna. Elektromehanik Rudi Potočnik pa snuje že nov izdelek — grelec za topljenje medu, ki ga namerava pred-staviti prihodnje leta na kranjskem obrtnem sejmu. - D. Papler

KRATKE PO GORENJSKEM

Priprave na prireditve — Pisali smo že, da bo od 26. do 28. septembra v Tunjicah pri Kamniku zanimiva prireditev v avtokrosu. 26. in 27. sta na programu trening in finale drugega republiškega prvenstva, 28. septembra pa bo veliko mednarodno tekmovanje. Prizadevni mladi organizatorji, AMD Kamnik iz Tunjic, upajo, da se bodo s tema dvema prireditvama uvrstili v mednarodni koledar tovrstnih prireditev in da bodo tudi organizatorji enega od evropskih prvenstev. Zato v teh dneh s prostovoljnimi delom urejajo 720 metrov dolgo progo za avtokros. — A. Ž.

Mesec požarne varnosti

Kranj — Gorenjski gasilci se že pripravljajo na oktober, ki je vsako leto mesec požarne varnosti. Vsa gasilska društva na Gorenjskem bodo pripravila predavanja o varstvu pred požari in o gašenju. Marsikje bodo prikazali gašenje vnetljivih tekočin s prahom in peno. Predvajali bodo tudi filme o požarih na vaseh in najpogostejših vzrokih zanj. V mesecu požarne varnosti pa bo Gasilska zveza Slovenije izdala tudi posebne letake. I. P.

Za dve sekundi prekratki

Kokrica — Gasilsko društvo Kokrica pri Kranju je minulo nedeljo v počastitev praznika krajevnih skupnosti Kokrica pripravilo gasilsko tekmovanje. Prvo mesto so osvojili gasilci iz društva Šmarje pri Jelšah, ki so že nekaj časa poznani po tem, da so na tovrstnih tekmovanjih doma in v tujini vedno prvi. Gasilsko društvo Šmarje pri Jelšah je bilo ustanovljeno že 1880. leta. Drugi, za dve sekundi prekratki, da bi osvojili prvo mesto, so bili gasilci iz kranjske Save. Tretje mesto pa so osvojili domači gasilci s Kokrice. I. P.

Preverjanje znanja za rezervne starešine

Kranj — Na podlagi letnega programa usposabljanja zveze rezervnih vojaških starešin bo občinska konferenca ZRVS Kranj v nedeljo, 21. septembra, na strelišču v Struzevemu izvedla preverjanje znanja za rezervne vojaške starešine iz kranjske občine. Starešine bodo najprej odgovarjali na vprašanja, ki so bila objavljena v letošnji tretji številki Naše obrambe, v programu pa je tudi streljanje na 100 metrov s puško PAP. Nazadnje pa bo še tehnični zbor sredstev za protioleptni boj. Preverjanje znanja za starešine se bo začelo ob 8. uri. A. Ž.

Spominska slovesnost na Lipniški planini

Jelovica — V počastitev spomina na 20 borcev Selške čete, ki so padli 9. septembra 1942. leta, na boje I. grupe partizanskih odredov in boje Cankarjevega bataljona ter v spomin na 45-letnico vstaje je bila v soboto, 13. septembra, na Lipniški planini na Jelovici spominska slovesnost. Zbralo se je prek sto borcev iz jeseniške in radovljiske občine. O junaškem boju Selške čete in bojih v tem delu Gorenjske je govoril predsednik občinske organizacije ZZB NOV Radovljica Slavko Staroverski. V programu so nastopili kulturni delavci z Jesenic. Po proslavi je bilo v Partizanskem domu Vodiška planina tovariško srečanje z delavci Iskre Otoče, ki so ob tej priložnosti proslavljali dan Iskre. JR

PRITOŽNO KNJIGO, PROSIM

NAMESTO PO NAČRTU PO NAROČILU

V Kranju spet vidimo, kako ne bi smeli delati z družbenim de-

Če bi pesnik vedel... - Naša bralka D. iz Kranja nas je pred dnevi poklicala v uredništvo in povedala, da jo zelo moti zanemarjenost stavbe v Tomšičevi ulici v Kranju. V hiši, kjer je 18. oktobra 1869. leta umrl slovenski pesnik Simon Jenko, je nazadnje imel v pritličju prostore Mladi rod. Lokal je že nekaj časa zapuščen, »krasijo« pa ga razbita stekla in splošna zanemarjenost. 2. septembra letos je minilo 63 let, odkar je takratno mesto Kranj (tako je zapisano na plošči) na tej hiši ob šestdesetletnici Narodne čitalnice vzdalo spominsko ploščo slovenskemu pesniku Simonu Jenku. Morda bo do 18. oktobra letos, ko bo minilo 117 let od smrti Simona Jenka, kdo le poskrbel, da bo takrat stavba vsaj malo manj zanemarjena. Foto: Križnar

narjem. Tokrat gre za dela na obnovljeni Cesti Staneta Zagarja. Pri mostu, kjer stojita kioski in frizerski salon (pravzaprav že na Partizanski cesti), so položili beton in asfalt, kjer je bil prej glavni požiralnik na kanalu. Ker pa je zdaj drugi požiralnik višji od cestišča, se po dežju voda ne more nikamor odteči. Že prej je bila pred hišo in kioskom velika luža, zdaj pa je še večja. Ko so pred dnevi merili asfaltne površine, sem jim povedal, kaj se zdaj tu dogaja. Dobil sem odgovor, da delajo po naročilu. Menim, da bi bilo bolje, če bi delali po načrtu, ne pa po naročilu. In kdo je sploh tisti, ki lahko naroči takšno cestišče, čez katerega je treba »plavati«? Le kdo je naročil, zaizdavo kanala in jaška ter takšno izvedbo, da je zdaj jašek višji od cestišča? Ali naši strokovnjaki niso toliko samostojni, da se lahko vsakdo vtika vanje in povzroča škodo? Na Partizanski cesti v Kranju je to zdaj že druga velika mlaka. Prva je že skoraj dvajset let nasproti šole Simona Jenka. Težko verjamem, da bo ta napaka odpravljena, kar bodo v deževju in pozimi še posebej občutili delavci Ibijskega, Merkurja, Komunalne cone in krajanji Primskovega, ki morajo vsak dan po tej poti. Verjetno se tudi v Krajevni skupnosti Kranj Center ne strinjajo s takšnim delom, pa njihove pripombe tudi ne bi veliko zalegle. Foto: Križnar

Praznik v Medvodah

Tisoč telefonov, kulturni dom, kabelska televizija...

Medvode, 19. septembra — Na območju Medvod, kjer je bila še pred šestimi leti ena krajevna skupnost, jih je danes pet. Drevi ob 18. uri bo na Kopališču ob Sori pod šotorom srečanje krajanov ob krajevnem prazniku. 16. septembra se namreč spominjajo partijske konference, ki je bila 1934. leta v gradu Goričane. Udeležil se je tudi tovariš Tito.

Čeprav je že šest let na območju Medvod v občini Ljubljana Šiška pet krajevnih skupnosti (Medvode, Preska, Vaše—Goričane, Senica in Sora) so Medvode še vedno glavno središče življenja in dogajanja na tem območju, kjer živi prek 7200 krajanov. Malokrat obiščemo te kraje, kjer je (mimogrede) tudi precej naročnikov Gorenjskega glasa. Tokrat, ob prazniku, smo se pogovarjali s tajnikom krajevnih skupnosti Medvode Igorjem Pogačarjem. »Marsikaj zanimivega je na našem območju, smo tudi med redkimi v Sloveniji, kjer je pet krajevnih skupnosti povezanih v skupnost krajevnih skupnosti. Vsaka krajevna skupnost ima svoje organe, vse skupaj pa še predsedstvo, ki ga sestavljajo predsedniki svetov in skupščin KS ter predsedniki krajevnih konferenc SZDL,« je povedal.

Tovrstnih poskusov za ustanavljanje skupnosti krajevnih skupnosti je bilo v Sloveniji že več, vendar so redkokje zaživele. Medvode so gleda tega izjema. Prav s tovrstno povezavo, s tako organizirano jim je uspelo zgledno sodelovanje z združenim delom na tem območju. Vse delovne organizacije, v katerih je okrog 3000 zaposlenih, razen tozda Predilnice iz delovne organizacije Tekstil Ljubljana, so podpisale samoupravni sporazum s skupnostjo krajevnih skupnosti o uresničevanju programov do leta 1990. Zaposleni prispevajo vsako leto 14 odstotkov od čistega osebnega dohodka za uresničitev teh programov.

»Rezultati, ki jih dosegamo, niso majhni,« pravi Igor Pogačar. »Na ta način smo 1982. leta na celotnem območju končali veliko telefonsko akcijo, tisoč telefonov. Ker pa se je izkazalo, da so potrebe večje, zdaj to akcijo nadaljujemo in spomladi pri-

Ob letošnjem prazniku krajevnih skupnosti Medvode, Preska, Vaše—Goričane, Senica in Sora je bilo v minulih dneh že več prireditev. Pripravili so športna in gasilska tekmovanja, likovni ex—tempore, razstavo ročnih del upokoencev, Donit in Aero pa sta pripravila še posebne prireditve.

Danes ob 18. uri bo pod šotorom na Kopališču ob Sori srečanje krajanov. Kulturni program bodo pripravili člani KUD Otona Župančiča iz Sore in pihalni orkester Donita. Potem bo igral ansambel Ivana Ruparja.

hodnje leto bo praktično celotno območje pokrito s telefoni. Združeno delo je za to akcijo, kjer je do zdaj vsak bodoči naročnik že prispeval prostovoljno delo in 170 tisoč dinarjev, vložilo 90 milijonov nepovratnih sredstev za nakup Iskrine telefonske centrale. Tokrat pa so se nam v telefonski akciji pridružili tudi krajanji sosednjih krajevnih skupnosti Pirniče in Zbilje.

Drugi uspeh zgledega in zares do brega sodelovanja z združenim delom bodo, kot kaže, na tem območju proslavili konec novembra letos. Takrat bodo slovesno odprli obnovljeni kulturni dom DPD Svoboda v Medvodah. Tudi ta denar je na podlagi samoupravnega sporazuma zagotovilo združeno delo.

»Pripravljamo pa se tudi na tretjo skupno akcijo. Razmišljamo, da bi na celotnem območju uredili kabelsko televizijo. Prav zdaj pripravljamo anketo med krajanji, s katero bomo skušali ugotoviti tovrstno zanimanje.

A. Žalar

Središče dogovarjanja in dogajanja za vseh pet krajevnih skupnosti so še vedno Medvode.

Prva nagrada svetovnemu popotniku

Kranj, septembra—Jutri bo minilo štirinajst dni, od kar je 1230-članski kolektiv kranjskega Merkurja v dvorani Gorenjskega sejma slavil 90-letnico. Ob tej priložnosti je 30

delavcev iz Merkurja pripravilo tudi zanimivo razstavo o različnih dejavnostih. Posebna komisija je takrat prvo nagrado prisodila znanemu kranjskemu svetovnemu popotniku Kranjskemu Tavčarju, ki že 35 let dela v kranjskem Merkurju.

Povedal je, da prav v teh dneh mineva 25 let, odkar se je z mopedom podal na prvo veliko pot prek Jugoslavije, Bolgarije, Turčije, Sirije, Libanona, Jeruzalema in Jordanije do Rdečega

morja, piramid Egipta in skozi puščave Libije in Tunisa. Potoval je 90 dni. Čez nekaj let se je z mopedom spet podal v Saharo in potem na Sinaj. Del teh doživetij je zdaj zbral in predstavil na razstavi. Zanimivo je tudi to, da je z mopedom prepotoval 66 tisoč in še prej s ko-

lesom po Evropi 22 tisoč kilometrov. O teh potovanjih pa je imel v Sloveniji tudi v tujini kar 2212 predavanj.

Ko smo ga povprašali po načrtih, je hudomušno odvrnil: »Pred menoj je še nadaljnjih 50 let, ki jih bo treba dobro izkoristiti!«

Za rože je treba imeti roko

Angela Mežnarc

Mislila sem, da je plevel

»Na sliki semenske vrečke so izgledale zelo lepe rožice, ko sem jih posejela v vrt, so bile pa kot plevel. Ne rasti ne cveteti ni hotelo. Potem pa se je, kdove kako, zasejalo po dvorišču, zdaj pa rastejo in cveto kot ponorele. Torej niso za v vrt, ampak za v pesek. Potem se v neki vrtnarski reviji videla, da rastejo le na peščenem, v šodru, na slabem zemljišču, v skali. »Teph rože« jim pravim. Zdaj rastejo med ploščicami na dvorišču. Cel grmič, a ena sama korenina. Po njih lahko celo hodiš, pa jim ni nič, lepo diše in čebele jih oblegajo. Pa nobene nege ne potrebujejo. Kar bog jih zaliva.

Ko je bila avgusta tista suša, jih je pa malo prebarvalo.

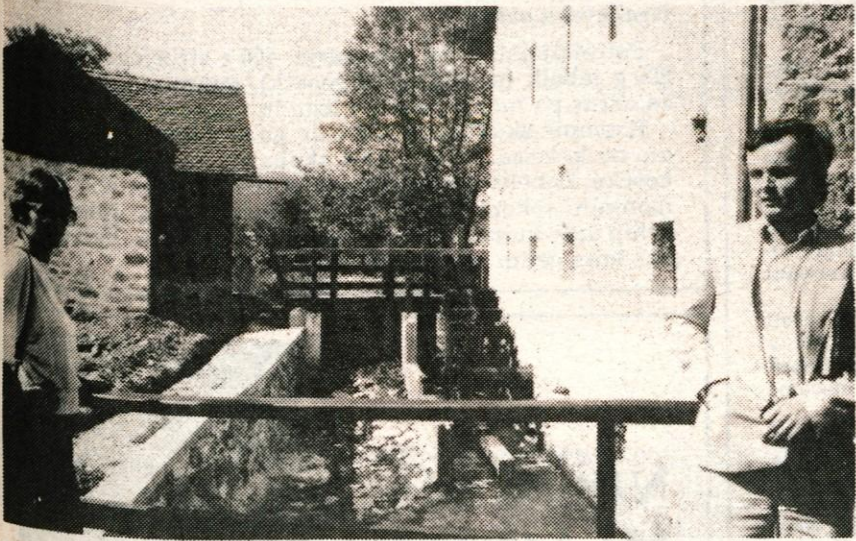
Tako mi je o svojih rožicah, ki so vse dvorišče odele v modro, pripovedovala Angela Mežnarc, Resmanova s Sela pri Žirovnici. Po latinsko se jim reče alyssum, po nemško pa Königteppich — kraljevska preproga po naše. Res se marsikje »muči«, po vrtovih. Kot vidite, so namenjene skalnjakom, suhozidom. Hvaležna roža, a v vrtu, na dobri zemlji, ne uspeva.

D. Dolenc

Končana slovenska kulturna akcija

TRUBARJEVINA JE NARED

Raščica — V nedeljo bodo na slovesnosti odprli Trubarjevo spominsko hišo z drugimi ohranjenimi in obnovljenimi objekti. Enostavna, toda estetsko ugodna predstavitev hiše, kjer se je rodil Primož Trubar, je dostojna oddolžitev velikemu slovenskemu znamenitežu.

Kulturna transversala — Do zdaj sta na Trubarja na Raščici spominjala le spomenik v križišču, pa razpadajoča kašča. Zdaj je obnovljeno vse — hiša z mlinom in žaga, kašča pa je preurejena v gostišče. — Foto: L. M.

Na slovesni otvoritvi, v nedeljo, 21. septembra, ob 11. uri bo govoril Josip Vidmar. Kako pomemben dogodek je otvoritev Trubarjevine ne le za Slovence, temveč tudi za širši jugoslovanski prostor, pokaže tudi prisotnost predsednika predsedstva SFRJ Sinana Hasanija. Slovesnost se bo začela že ob 8. uri s promenade koncerti, v kulturnem programu pa nastopajo tudi APZ France Prešern iz Kranja in zbor Emila Adamiča ter igralec Polde Bibič. Vse popoldne in tudi zvečer pa se bodo tako kot ob proslavi 28. junija letos zvrstile še druge kulturne prireditve. Na predvečer slovesnosti, v soboto ob 20. uri, bo v Velikih Laščah ponovitev Javorškove drame Življenja in smrt Primoža Trubarja. Na prireditvi bodo tudi delegacije jugoslovanskih narodov in narodnosti ter delegacije iz Derendingena.

Le nekaj dni pred otvoritvijo je v Trubarjevi spominski hiši na Raščici pri Velikih Laščah še veliko delavcev, ki hite z zadnjimi deli, vendar ni dvoma, da bo do otvoritve v nedeljo, 21. septembra, vse nared. Z obnovo in preureditvijo Trubarjevine poravnava najdaljši zgodovinski dolg velikemu reformatorju in utemeljitelju slovenske pisane besede. Zamišljal, ki je pred letom nastala v Trubarjevem domačem kraju, kjer že imajo urejeni spominski sobe pomembnih slovenskih mož, Stritarja in Levstika, dobiva zdaj svojo uresničitev v podobi obnovljene hiše, žage in mline. S tem pa dobiva ta delček Slovenije tudi novo pot kulturne dediščine, svojo transversalo, kot jo ima Gorenjska s Prešernovo, Finžgarjevo, Čopovo... hišo.

Tisti, ki so doslej poznali le skromen spomenik Primožu Trubarju na Raščici in razpadajočo kaščo, bodo ob kamnu obnovljenih objektih ob potoku Raščica prav gotovo osupnili — vendar ne zaradi razkošja v stavbah in opre. Nasprotno, preprosta rustikalna domačnost gostišča pred Trubarjevo hišo ne bo le prostor za okrepčilo obiskovalcev, temveč bo z ureditvijo gornjih prostorov večnamenski objekt za razne prireditve, tako v krajevnem kot tudi v širšem merilu.

Trubarjevo hišo so obnovili po zamisli arhitekta Petra Loboda. Celotna notranjost okoli petsto let stare, že večkrat obnovljene hiše je spremenjena v en sam velik spominski prostor, ki očara

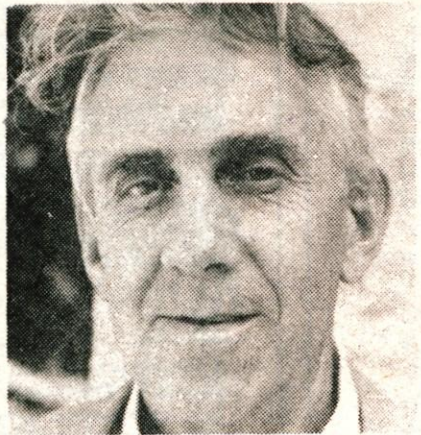
Med darovalci, ki so darovali v Trubarjev sklad največje vsote, so Slovenska evangeličanska cerkev, ki je prispevala 14.500 nemških mark za vitraže, IMP Ljubljana s 4 milijoni dinarjev in Komunalna skupnost Ljubljana. Upravitelj objekta bo po vsej verjetnosti Občinska konferenca SZDL Ljubljana Vič—Rudnik, ki bo poiskala tudi dodatne patronate. Gostišče je last krajevnih skupnosti Vel. Lašče, najemnik gostišča pa je obenem tudi varuh in vodič po spominski hiši.

sti, z našo besedo, ki nas je povezala z drugimi jugoslovanskimi narodi in seveda utrla pot tudi v evropski prostor — bo dopolnjevala še izbrana renesančna glasba.

»Ko smo pred leti odkupili Trubarjevo domačijo, nismo mislili, da bo treba rešiti tako težaven problem,« je povedal Miro Samsa, domačin in predsednik gradbenega odbora za obnovo Trubarjevine. »Sele, ko je obnova postala

Spominska soba — Načrt za ureditev notranjosti Trubarjeve hiše je naredil arhitekt Marjan Loboda, ureditev pa se odlikuje po enostavnosti in estetskih rešitvah.

Miro Samsa, predsednik gradbenega odbora: »Skrbno smo obrnili vsak dinar.«

ra s preprosto in učinkovito enostavnostjo. S temno obarvanih sten sijejo citati iz Trubarjevih del. Iz temine prostora, v katerem so prav tako na enostaven način predstavljena Trubarjeva dela v treh vitrinah skupaj s Tršarjevo plastiko Trubarjeve glave, vodijo ven, v svetlobo, izjemno lepi vitraži. Svetloba namreč sije v notranjost skozi barvaste podobe Trubarjevih sodobnikov, škofa Bonoma. Lutra in drugih. Celotno vzdušje — bujenja narodnostne zave-

veslovenska in tudi širša kulturna akcija, ko so začele pošiljati denar delovne organizacije in tudi posamezniki — ob prispevku ljubljanske in slovenske kulturne skupnosti seveda — se je obnova začela. Nismo hoteli razkošja, le pri vitražih, ki jih je izdelal Višnar z Bleda, in pri tonski opremitvi nismo hoteli skopariti.

Vse skupaj je veljalo šestdeset do sedemdeset milijonov dinarjev. V denarju je bilo z akcijo Trubarjev dinar zbranih 40 milijonov dinarjev, drugo so v materialu in delu prispevale slovenske delovne organizacije. V celoti dela še niso povsem plačana, zato bo Trubarjev sklad odprl še naprej, denar, ki se bo občasno zbiral, pa bo namenjen tudi za vzdrževanje hiše. V zahvalo Slovencem in vsem drugim, ki so prispevali Trubarjev dinar, bo v spominski sobi odprta tudi knjiga darovalcev.

Brez dvoma bo poslej marsikdo romal v Raščico na Trubarjevo. Mimogrede — napisana krajevna tabla še vedno kaže, da je tu Raščica, saj krajani novega imena Raščica še niso posvojili. Vendar pa je to bolj postranska zadeva. Pomembnejša od vsega je zavest, da je kulturna akcija tako uspešno sklenjena. Če bi Slovenci hoteli in zmogli vsako leto na podoben način zbrati denar, bi na naših tleh v nekaj letih izginila še marsikatera sramotna razpadajoča kulturna dediščina. L. M.

Gledališče Toneta Čufarja Jesenice

UVOD S ČUFARJEVO DRAMO

Jesenice — Do 25. septembra v jeseniškem gledališču vpišujejo v gledališki in, po novem, tudi koncertni abonma. Za najmlajše bodo tako kot že lani pripravili vrsto matinejskih predstav, za odraslo mladino pa je dijaški abonma.

Z lutkovno igrco Karla Novaka Pravičja o Mezinčku, premiera bo 5. oktobra, se v jeseniškem gledališču Toneta Čufarja začne letošnja gledališka sezona, ki bo letos tudi koncertna. V gledališču so se namreč odločili, da bodo jeseniščanom ponudili tudi koncertni abonma s štirimi prireditvami. Že 10. oktobra bo na Jesenicah nastopil veliki plesni orkester RTV Ljubljana z dirigentom Jožetom Privškom in solistko Ditko Haberl.

Na prvo gledališko premiero pa bo moralo gledališko občinstvo počakati do konca oktobra, ko bodo na oder postavili dramo Toneta Čufarja Ljubezen v kleti. Delo, ki posega v trideseta leta in govori o družinski — socialni tematiki, je Čufar dvakrat predelal, za tokratno predstavitev pa so dramo tudi nekoliko posodobili. Delo pripravlja igral-ska skupina Čufarjevega gledališča.

režirala je Vera Smukavec, dramaturška obdelava je delo Bratka Škrlija.

Konec novembra bo v gledališču druga premiera — Jeana Anouilha tragikomedija Škrjanček, ki jo režira Miran Kenda. Gre za obsežen projekt, v katerega so pritegnili okoli trideset igralcev. Igra o Devici Orleanski, ki jo je katoliška cerkev obsodila na smrt, kasneje pa razglasila za svetnico, bo vse-kakor vrh gledališke sezone.

Satira iz družinskega življenja Rodil se je oče znanega židovskega pisatelja Ephraima Kishona bo tretja premiera, ki jo bodo na Jesenicah pripravili prav za dan žena in obenem za sklep gledališke sezone.

Od gostujočih gledališč je že v sredini oktobra na programu gostovanje kranjskega Prešernovega gledališča z dramatisacijo Hofmanovega teksta v dramaturški obdelavi Pavla Lužana

Noč do jutra. Delo, ki je izbrano tudi v program letošnjega Borštnikovega srečanja, bo na sporedu od 16. do 18. oktobra. Med gosti bodo letos tudi Celjani, in sicer s Feydeaujevo komedijo Bolha v ušesu. Tretje gostujoče predstave še niso izbrali.

V okviru koncertnega abonmaja, ki so ga glede na to, da bo to prvi koncertni abonma na Jesenicah po dolgih letih, pripravili še posebej privlačno, kaže omeniti Gorenjskega slavčka A. Forsterja. Ob klavirski spremljavi bodo jeseniščanom zapeli pevci Bukovčeva, Gerlovičeva, Hočvarjeva, Rajko in Stanko Koritnik, Čuden, Kozlevčar. Opera bo na sporedu decembra. Za drugo polovico sezone pa so pripravili še nastop Koroškega akademškega okteteta in koncert narodnozabavne glasbe.

L. M.

KULTURNI KOLEDAR

KRANJ — V Prešernovi hiši je odprta razstava Kolaž v risbi akad. slikarja Franca Vozla. V Mali galeriji Mestne hiše se predstavlja Rafaela Potokar s pregledno razstavo slikarskih del, ki jih je podarila Gorenjskemu muzeju. V galeriji Mestne hiše bodo danes ob 19. uri odprli razstavo Kranj v svobodi in obnovi 1945 — 1950.

RADOVLJICA — V galeriji Šivčeve hiše razstavlja akad. slikar Polde Oblak. JESENICE — V razstavnem salonu Dolik je odprta razstava slik Frana Kle-menčiča in Frana Zupana.

V galeriji Kosove graščine razstavlja ilustracije Marjan Amalietti. **BLEJ — V Festivalni dvorani so na ogled dela članov društva Dolik Jesenice. KRANJSKA GORA — V Liznjekovi hiši je na ogled razstava Ljudska glasbila slovenskega alpskega ozemlja.**

BOH. BISTRICA — Danes ob 19. uri odpirajo v Domu Joža Ažmana razstavo slik Antona Plemlja.

KROPA — Jutri, v soboto, ob 20. uri prireja moški pevski zbor KUD Stane Žagar — Plamen koncert v Kropi.

KRANJ — V torek, 23. septembra, ob 19.30 nastopata v dvorani glasbene šole na Trubarjevem trgu 3 klarinetist Slavko Goričar ob spremljavi pianistke Vlaste Doležal — Rus in pianist Hinko Haas.

ŠKOFJA LOKA — Jutri, v soboto, ob 10. uri dopoldne bodo v galeriji Loškega gradu odprli meddruštveno filatelistično razstavo. Ob tej priložnosti bo izdana tudi priložnostna dopisnica Lokafila 86 z žigom. Razstava bo odprta do 27. septembra vsak dan od 9. do 18. ure, v nedeljo, 28. septembra, pa od 9. do 13. ure.

RADOVLJICA — V pasaži radovljiške graščine danes ob 18. uri odpirajo razstavo umetniške fotografije Franca Kolmana, člana Fotokluba Andrej Prešern z Jesenic.

RADOVLJICA — Danes zvečer ob 20. uri bo v avli radovljiške graščine koncert komornega moškega zbora A. T. Linhart Radovljica. Vstop je prost.

FESTIVAL OTROŠKIH PESMI

Bled — V Športni dvorani bo jutri, v soboto, ob 18. uri prijetna prireditev, ki jo organizirajo RTV Ljubljana, Turistična poslovna skupnost Bled in Koncertna poslovna skupnost Alpetour. Predstavljenih bo trinajst od 56 na razpis pri-spelih skladb otroških pesmi, ki se potegujejo za zlato, srebrni in bronasti Blejski srček 86. Mlade soliste iz vse Slovenije bo spremljal orkester pod vodstvom Mojmirja Sepeta ob spremljavi zborčka.

TEČAJ RISANJA

Kranj — Likovna šola NOVA v Delavskem domu, vhod 6, vpisuje v tečaje risanja za otroke. Vpis bo od torka, 23., do petka, 26. septembra, vsak dan od 15. ure dalje. Oktobra se bodo začeli tudi tečaji študijskega risanja, grafike in keramike za odrasle. Informativni sestanek bo 6. oktobra, pa ob 18. uri v likovni šoli Nova, Delavski dom, vhod 6.

NOZOZEMSKI PEVCI V KRANJU

Kranj — V dneh od 19. do 26. septembra gostuje v Sloveniji nizozemski moški pevski zbor Inter nos iz Nizozemske. Med drugim bodo pevci nastopili tudi v Kranju, in sicer v torek, 23. septembra, ob 20. uri v kinu Center. Nizozemski pevci so doslej že štirikrat nastopili v Kranju, saj so doma iz vasi Schin pri Valkenburgu, iz mesta, s katerim Kranj že dlje časa prijateljuje. zato bo ob tej priložnosti prišel na obisk v Kranj tudi valkenburški župan, ki nosi Kranjčanom darilo — več tisoč čebulic znamenitih nizozemskih tulipanov.

Rafaela Potokar v Mestni hiši

SLIKARSTVO KOT SAMOIZPOVED

Kranj — Kje so vzroki, da naš čas toliko posameznikom ne gleda na njihovo nacionalno in poklicno pripadnost, ne glede na spol in izobrazbo budi neustavljivo zanimanje za likovno ustvarjalno delo?

Skoraj ne dvomimo, da se za tem skriva želja po novih spoznanjih, beg pred vsakdanjostjo, samoto in bolečino, želja po izpovedovanju, iskanju življenjskega smisla, težnja po sprostitev ali volja, spremeniti svet in okolje, v katerem živimo, mu dati čistejšo, lepšo in našim stremeljem ustreznejšo podobo. Prenašanje misli in čustev v obliki likovnih sporočil vnaša v medčloveške odnose novo življenje in jih rešuje srhljive odtujenosti. Iz takih in podobnih korenin raste tudi slikarstvo Rafaela Potokar.

Slikarki se je v obsežnem opusu, v barvi in obliki, posrečilo izpovedati tisto, česar z besedami ne bi mogla nikoli izreči. Slikarkino povezanost z okoljem in s soljudmi nam kažejo predvsem številni portreti, ki jih je pogosto slikala, a hranila le zase. Predstavljal so pač del njenega življenja in srečanj s soljudmi.

Krajina pomeni slikarki predvsem spomin na kraje njene mladosti ali spomin na sicer ne pogoste srečne trenutke. Zato je nemalokrat idealizirana ali poenostavljena s poudarkom na tistih sestavinah, ki so se ji najbolj zapisale v dušo. Narava s svojimi spremenljivostmi spominja slikarko na njeno življenje. To spoznanje želi obuditi v tihožitjih, v katerih odkrivamo mnogo najrazličnejših razpoložljivih odtokov.

Ekspresivni značaj del vodi slikarko k hotenemu poenostavljanju telesnih oblik, plastično formo zamenja ploskovita, vedno bolj se uveljavljajo lokalne barve, večje slikane ploskve razpadajo v manjše, osebe in predmeti se v slikah s širšo stranjo obračajo proti gledalcu. Naštete značilnosti zanikajo racionalni pristop k slikarski stvarini. Rafaela Potokar slika tako, kot ji velevala njena notranjost, njeno razpoloženje, zato je v njenem slikarstvu bolj pomembna vsebina kot oblika.

Nikoli se ni potegovala za priznanje. Svoja dela je prej skrivala kot kazala drugim. Slikanje ji je pomenilo povsem osebno zadevo, samoizpoved, spoznanje, molitev, izhod iz stisk in razočaranj. Tako je slikarka svojo občutljivo naravo, »tanko kot pajčevina«, kot jo označuje sama, prelila v ustvarjalnost in naslikala obsežen opus del, ki jih je povečino hranila doma. Prihodnost bo še bolj kot sedanjost, in povrh brez predsodkov, razkrila vrednost del razstavljake, ki se skrinja predvsem v iskrenosti in neposrednosti likovnega izraza, v slikarkini predanosti življenju pa tudi vrednotam, ki presegajo trenutke naše vsakdanjosti.

Razstavljena dela so le izrez iz bogatega slikarkinega opusa, katerega večji del (75 slik) je avtorica podarila Gorenjskemu muzeju v hrambo in nadaljnjo obdelavo za potrebe stalnih in občasnih predstavitev.

Cene Avguštin

VEČER PODOKNIC

Škofja Loka — Z vaskovskimi in snubaškimi pesmimi za moške zборе je bil pod literarno zaokroženim naslovom SEM PA V KAMRICO ŠEL minuli petek na dvorišču Puštalškega gradu večer z vokalnimi moškimi oktetami Škofje Loke. Alenka Bole — Vrabc in Marko Črtalič, ki sta koncert na prostem vodila v imenu škofjeloške zveze kulturnih organizacij in zveze socialistične mladine, pa sta ubranemu petju šestih vokalnih ansamblov, plesu folklorne skupine škofjeloškega Tehnika in harmoniki Hinka Bevka iz Hotavelj dodala še marsikatero vročo ljubezensko besedo.

Ob petju treh boljših vokalnih moških pevskih ansamblov (Gorenjevaški oktet, oktet Donit iz Sodražice kot gost in Škofjeloški oktet — nekdanji Oktet Cvetko Golar) tudi ostali niso zaostajali tako po izboru pesmi kot po kvalitetnem in ubranem prepevanju. V petju so se izkazali še nonet Blegoš, sekstet Viharniki in kvartet Spev. Okteti so tokrat posegli po ljudsko obarvanem vokalnem blagu v različnih priredbah, kar nekajkrat pa smo slišali tudi nekaj najzahtevnejših moških pevskih zborov iz tako rekoč umetne slovenske glasbe, ki pa je zaradi svoje popularnosti že kar ponarodela.

Franc Križnar

PARADIŽNIK JE ZDRAV (2)

V svežih in konzerviranih sadežih paradižnika so v zadnjem času odkrili neko vitaminu podobno, v vodi topljivo in kristalizirajočo snov, ki je še niso imenovali, ima pa, kakor so ugotovili, izredno ugoden vpliv na srce in obtočila. Zato paradižnik priporočajo pri motnjah v prekrvavljenosti. Razen tega paradižnikov sok znižuje krvni pritisk in zelo pospešuje izločanje trebušne slinavke. Pri pomanjkanju želodčnega soka (ahilija) in pri motnjah pri izločanju trebušne slinavke ni boljšega biološkega zdravila, kot je paradižnik. Paradižnikov sadež mehčajo blato, da potem gladko polzi, da iztrebljanje poteka brez težav. Zato ima paradižnik pomembno vlogo pri rednem iztrebljanju in zdravljenju hemoroidov.

Pri protinu, revmatičnih ter srčnih in ledvičnih boleznih je paradižnik pomemben dejavnik v dieti. Zato skoraj ni moderne dietne kuhinje brez tega sadeža.

Torej v paradižniku ne smemo gledati samo »zelenjave«, saj nas obvaruje marsikatero bolezen. Z njim dosežemo tudi neposredne zdravilne učinke, tako da bi bil že davno zašluzil ime »zdravilna rastlina«, čeprav kot tak še ni priznan.

Paradižnik so uporabljali v ljudskem zdravilstvu. Ljudem je bilo namreč znano, da paradižnik krepi zdravje, da ima zdravilno moč. Zato je ljudsko zdravilstvo uporabljalo paradižnik še v razne namene.

Kopel iz paradižnikovih listov priporočamo pri išiasu. Paradižnikov sadež, vloženi v olju in pripravljeni v obliki kaše za obkladke, so dobri proti srbečici. Svež paradižnikov sok preprečuje pri gnojnih ranah nastanek rdečice, blaži vročino in vnetja okrog ran.

Zaradi velikega krepilnega učinka paradižnikovih sadežev so mu ljudje nadelali ime »ljubezensko sadje«, ker uživanje sadežev celo pri starejših ljudeh zbudi mladostne moči.

TA MESEC NA VRTU

Sadja, ki septembra rado odpada, ne smemo pustiti predolgo na tleh. Ker je že črvido, je nevarnost, da se ličinke razlezejo in v zemlji zabubijo. To moramo preprečiti tako, da ga pobiramo vsak dan. Septembra odpadlo sadje predelamo v marmelade ali želeje. Če leži predolgo na tleh, se navzame duha po zemlji, obdrži pa ga tudi izdelek.

Obirano sadje in še posebej dragoceno namizno sadje moramo iz obiralne posode sortirano naložiti v plitve zabojčke in previdno prevažati. Vsako prelaganje lahko poškoduje plodove. Sorte, ki so občutljive za pritisk, prizadane že prijetanje. Če zabojev do shrambe ne nosimo, moramo uporabiti voziček z gumijastimi kolesnimi obroči ali pa takega, ki je znotraj dobro obložen.

Če uporabljamo obirnik, smemo v obirno vrečko spuščati vedno le po en plod. Če jih spustimo v vrečko več, se ne smemo čuditi, da so vsi vtisnjeni. Če že vzamemo v roko obirnik, ga uporabimo večinoma za posamezne viseče plodove, ki pa so po izkušnjah najlepše razviti. Zato bi bilo zares škoda, če bi zmanjšali njihovo trajnost zaradi nesmotnega obiranja z obirnikom.

Za obiranje grmičastega sadnega drevja in drugih nizkih drevesnih oblik so najprimernejše tako imenovane dvojne lestve. Pri teh drevesnih oblikah se sicer običajni lestvi preveč rade lomijo veje.

Bolnih plodov ne pustimo na drevesu, temveč jih sproti obiramo. Na njih bi se povzročitelji bolezni spet razvijali in delali spore, ki širijo bolezen. Prav tako bi bilo narobe dajati bolne plodove v košare k zdravim. Najbolje je, da jih mečemo na tla, nato pa prej poberejo in uničimo.

Kjer raste sadno drevje na vrtni meji ali v njeni bližini, moramo vedeti najpomembnejše o posestvenih razmerah. Če stoji drevo neposredno na meji, potem pripada to drevi in sadje obema sosedoma. Vsak sme obirati svojo polovico. Drugače je pri drevju, ki stoji blizu meje. Sosed nima pravice, da bi obiral plodove z vej, ki visijo nad njegovo zemljišče. Sme pa obdržati tiste, ki sami odpadejo na njegov svet.

MALO DRUGAČNA SOLATA

Solata z dišavno omako

Potrebujemo 2 mehki glavni solati, 2 jajci, olje, kis, drobnjak, in pehtran.

Solato očistimo, operemo in zabelimo z jajčno omako. Premešamo in nato še okisamo.

Omaka: trdo kuhanim jajcem izluščimo rumenjak, ga pretlačimo in zmešamo s primerno količino olja. Dodamo sesekljan pehtran in drobno nastrižen drobnjak ter sol in poper.

Kraljevska solata

Potrebujemo 400 g krompirja, 400 g stročjega fižola, 200 g jabolč (po možnosti renetk), majonezo, limono, za okras pa mehke solatne liste in trdo kuhana jajca.

Krompir skuhamo v oblicah, ga olupimo in narežemo na kolesca. Stročji fižol skuhamo in narežemo na koščke. Zabelimo z majonezo, ki smo jo razredčili z limoninim sokom, Solato damo v široko nizko skledo s krlji trdo kuhanih jajc, z opranimi solatnimi listi in s kakšnim celim stročjim fižolom.

Prav je, da vemo

Piki žuželk

Če je kdo alergičen na strup os, sršenov, čebel, komarjev, bolh, bolh peščenic in mravelj, so ti piki zanj lahko nevarni. Potrebno je takojšnje zdravljenje.

Prva pomoč pri pikih žuželk:

- če je želo obtičalo, ga je treba previdno izvleči, vendar paziti, da se ne strga.

- pri hudih bolečinah deluje blažilno ovitek z mrzlo vodo, alkoholom ali borovim mazilom.

- če koga, ki je alergičen na pik določene vrste žuželk, piči žuželka na roko ali nogo, je dobro, da ud nad pikom prevežemo, tako da se strup počasneje prenaša v telo. Taka obveza sme stiskati okončino največ 20 minut, nato postopek po 10 minutah lahko ponovimo;

- če se je pojavila huda oteklina, je treba obiskati zdravnika, ki bo predpisal antialergike.

- pika ne smemo spraskati, da rane ne okužimo.

So piki čebel, os, čmrcljev ali sršenov lahko smrtni? Primeri smrti so zelo redki, lahko pa jo povzročijo številni piki, na primer čez 40 pikov v vratne vene in vene v sencih ali v usta. Seveda so dojenčki in majhni otroci bolj ogroženi kot odrasli.

MODA

Na modni reviji, ki so jo za srečanje turističnih delavcev Gorenjske in šušarsko nedeljo pripravile tržiške delovne organizacije, se je s svojimi modeli predstavila tudi delovna organizacija Oblačila Novost Tržič. Priznati moramo, da so pokazali nekaj izredno lepih modelov. Kot je videti, bo moda še naprej lahkotna, široka, udobna. Tudi beli ovratniki, ki poživijo obleko in ji dajejo praznični videz, bodo še naprej moderni.

— Foto: D. Dolenc

IZ ŠOLSKIH KLOPI

VABIMO K SODELOVANJU

Vemo, da pri urah slovenskega jezika in predvsem v novinarskih, dopisniških oziroma literarnih kroških pišete o vsem mogočem. To se navsezadnje zrcali tudi v naši rubriki.

Pa vendar smo se v uredništvu odločili, da vam namesto učiteljice enkrat za spremembo ponudimo naslov mi. Predlagamo vam, da sprostite domišljijo, zapišete sanje, pravljico; lahko tako s »... in srečno živijo še danes«, lahko pa tudi sodobno ali super sodobno o doživetju na Marsu, na primer. Potrudite se, da bo zgodbica čim bolj neverjetna.

Stvaritve pričakujemo nekako so sredine oktobra, nato pa bomo eno celo rubriko namenili objavi najbolj uspešnih izmišljotin. Preden boste zalepili kuverte, dopišite pod naslov spisa ali pesmi še IZMIŠLJENA ZGODBA, da bomo takoj videli, za kaj gre. Pričakujemo velik kup pošte.

BLIZU 2000

Vidiš sled kamna na ravnem obrazu, steklene oči, ki prebadajo mimo, dve kepi betona

Imeti.
Imeti še več.
Samo to sije iz njih.
Veliko cestišče nas je,
a kje so obrazi ...
Ali si človek
ali robot?

Mojca Pavlič, OŠ

ŠE ZADNJI UTRINKI S POČITNIC

Najbolj sem bil vesel, ko smo šli na morje. Med potjo sem videl marsikaj. Ko smo prišli v Vrsar, sem zagledal gugalnice. Nato smo iskali prikolico. Naslednji dan smo se že kopali. — Jure

Med počitnicami sem bila na morju. Prišli smo ponoči. Imeli smo svojo hišo. Takoj, ko smo prišli, smo si vse ogledali. Težko sem čakala jutro. Že zgodaj sem se oblekla v kopalko in odšla na kopanje. Takrat je bilo najlepše. — Damjana

V petek smo šli na morje. Vozili smo se celih šest ur. Končno smo prispeli. Takoj sem šla v vodo. Plavala sem in skakala na glavo. Večkrat sem prišla premražena iz vode. Z očkom sva tudi jadrala z jadralno desko. — Jana

Med počitnicami sem se igral. Veliko sem se gugal. Igrai sem se z bratcem. Pasel pa sem tudi krave in ovčke. — Drago

Bila sem pri babici. Najlepše mi je bilo, ko sem spoznala nove prijatelje. Šli smo se med dvema ognjema. Ta dan je bil ponedeljek. Naslednji dan smo šli na stadion. Tam smo se gugal, spoznala sem še eno prijateljico. Ime ji je Snežana. — Ružica

Najlepše mi je bilo na Veliki planini, pri stricu. Prišli smo šele popoldan. Videli smo ptice, ki so letale, in razne cvetice. Videli smo živino, ovce, puje in koze. Nabirali smo gobe in rože. Na Veliko planino pridem večkrat. — Darja

Zadnji dan šole sem prišel zgodaj dopmov. Bil sem vesel, ker se je končal pouk. Prišel je dan, ko smo šli na morje. Na morju sem se učil plavati in potapljanja. Spoznal sem prijatelja Darka iz Ljubljane. Drugi del počitnic sem bil v Srbiji. Tam živi moj ded. Imajo lepega psa Lajka. Imel sem ga zelo rad. Imajo tudi velik vrt, ki je poln sadja. Ded in očka so kosili travo. Zvečer smo pospravili seno in hlev. — Dejan

Učenci 2. a r. OŠ Simona Jenka Kranj, DE Center

POBIRALI SMO KROMPIR

V šolskem letu moramo opraviti devet delovnih ur. Tovarišica se je odločila, da pomagamo starejšim ljudem.

Pobirali smo krompir na veliki njivi. Z veseljem smo ga pobirali v košarice. Iz košaric smo ga stresali v gajbice. Od dela smo bili zelo utrujeni. Kmetica nam je prinesla pijačo in napitanke. Zadovoljni smo se poslovili od kmetov. Tudi sam sem odšel vesel, ker sem lahko nekomu pomagal.

Želim si še veliko tako prijetnih delovnih ur.

Domen Žepič, 2. b r. OŠ Ivana Groharja Škofja Loka

Nadvse prijetno je bilo v soboto na otroški veselici Živ—žav pod Šmarjetno goro. Nekateri so kegljali, drugi lovili »ribice«, tretji nastopali na odru sramežljivih, četrti so se gugalji in drsali po toboganu, nekateri pa so bili tudi tako korajžni, da so nastopili kar na velikem odru, kjer so jih lahko vsi videli in slišali. — Foto: F. Perdan

PRIJATELJ, PODAJ MI ROKO

Mojca mi je vedno pomagala, ni sebična in lahko ji vse zaupam. — Tjaša Golmajer

Z Urško se pozna dve leti. Nikoli me še ni razočarala; vselej mi je pripravljena pomagati. — Petra Lombar

Alja je le moja »pisemska« prijateljica. V pisnih si vse zaupava. — Sonja Lombar

Čeprav se z Bogdano včasih spreva, sva dobri prijateljici. — Simona Valter

Prijatelj je tisti, ki ne pojé sam čokolade, ampak jo razdeli drugim. — Janez Arh

Ko pri nemščini nisem pisal, se je zame potegnil Jure in tako sem za las ušel kazni. Spoznal sem prijatelja. — David Šumi

Nekega dne sem padel v gnojno jamo in kmalu bi utonil, ker mi je gnojnica segala do vratu. Sestra se mi je le smejala, Peter pa je vrgl vrv, za katero sem se prijel in zlezel iz gnojnice. — Miran Jagodic

Z Ireno sva se sprehajali in zamikala so naju jabolka na sosedovem vrtu. Komaj sem eno odrgala, že naju je zalotil sosed. »Katera je vzela jabolko?« je bil neizprosen. »Obe,« je hitro odgovorila Irena. To je prava prijateljica. — Simona Roblek

Prijatelj je tisti, ki mi pomaga pri pisanju domače naloge. — Marko Cvek

Prijatelj naj bo čim bolj odkrit in preprost. — Jure Urbanc

Vedno mi pomaga Monika in me nikoli ne pusti na cedilu. — Nada Begelj

Tisti, ki te potrebujejo le v stiski, niso resnični prijatelji. Ko jih rabiš ti, pa nimajo nič časa. — Magda Markič

Moji najboljši prijateljici sta mamica in sošolka Bogdana. Ne zapusti me v nesreči in sta mi vselej pripravljena pomagati. — Minca MarkunZL Imam prijateljico, ki ima mehko srce, dobro dušo, le včasih se pregrobo izraža. A tu za-leže oster pogled in vse je v redu. — Alenka Brun

Ko smo imeli športni dan, se je moj nahrbtnik kotalil po hribu navzdol. Brez omahovanja, ne glede na možne posledice, sta Alenka in Petra stekli po hribu navzdol in ga tik pred prepadom ujeli. — Bogdana Roblek

Če sem žalostna, si želim klepeta s prijateljico. — Irena Gašperlin

Slavko me nikoli ne tepe in se ne jezi nad menoj. — Aleš Kepić

Marko me obišče vselej, ko sem bolan. — Borut Bukovnik

Z Nado hodiva skupaj v šolo in nazaj domov; tudi v šoli me je že večkrat rešila iz težav. — Monika Trobec

Moja najboljša prijateljica, ki ji lahko zaupam vse skrivnosti, je moja mamica. Ponosna sem nanjo. — Simona Cuder-man

Takšne prijateljice imajo učenci 7. b. razreda OŠ Matije Valjavca v Predvdoru.

**Srečanje gorenjskih tekstilnih
delavcev in upokoјencev**

Tekstilni delavci Gorenjske 1936-86

Zastarela NE, sodobna DA

Za tekstilce je značilna navezanost na tovarno. Žal vse bolj usiha, v Kranju kot tekstilnem središču se je pravzaprav ohranila le v IBI—ju. Domača mladina se izogiba tekstilnih tovarn, oblikovanje in kemijska tehnologija jih zanimata, predenje in tkanje pa ne več. Doma jim starši pripovedujejo o garanju na odpisanih strojih, o nizki plači in pokojnini, ki potrebuje varstveni dodatek. Svojim otrokom žele lepše delo. Z juga zato prihajajo mlada dekleta, še dvajset jih nimajo, ko stopijo za stroj po štirinajstih dneh uvajanja. S sabo prinesejo kup problemov, nimajo stanovanja, živeti se morajo v novo okolje.

Tekstilna industrija je bila pri nas pred leti tako rekoč odpisana, razpravljali so, ali sodi k nam ali ne. Tekstilci so vztrajno dokazovali, da razgreti načrtovalci nimajo prav, in so v svojih naporih ostali sami. Drugod so ravnali drugače: tovarne so posodobili, in zahodne tekstilne tovarne so elektroniko že preživele, na njihova vrata trka robotizacija. V razviti Zahodni Nemčiji je tekstil ostal, celo veliko ga naredi. Če boste vprašali podjetnika, kako mu je to uspelo, bo njegov odgovor zelo preprost. Vsako leto grem na sejem, bo odvrnil, če najdem hitrejši stroj, ga kupim in starega vržem ven, pri tem pa pazim, da novi zavzame manj prostora in porabi manj energije.

Zastarela, kakor je, tekstilna industrija seveda ne sodi k nam, njena bodočnost pa je v posodobitvi, ne v zapiranju tekstilnih tovarn. Posodobitve ne narekuje le boljši zaslužek, temveč tudi humanizacija dela. Sodobna tehnologija zahteva le nadzor strokovnjaka, ki se spozna na elektroniko, ne več garanja priučenih tkalk in predic. Takšen posel pa je seveda za domačo mladež spet zanimiv.

Tudi v naše tekstilne tovarne prihaja zlasti v zadnjih letih vse več novih strojev, čeprav še marsikje ropotajo petdeset- in stoletniki. Vse bolj se spreminja razmerje med strojem in človekom, vse manj je živega dela. Sodobna švicarska statev, nameščena v našo tovarno, stane, denimo, 60 milijonov dinarjev, tkalka pa streže štirinajstim.

Tekstilna industrija v svoji vztrajnosti ni zaspala. Izdelke danes prodaja najbolj izbiričnim zahodnim kupcem, našim oblekam in tkaninam ni treba zardevati v zadregi pred drugimi. Ve, kaj je moda, kaj so novi materiali. Navsezadnje pa seveda tudi doma kroji kulturo oblačenja. Tekstilci niso zaspali, kakor naši izdelovalci pohištva, ki že predolgo sede na iverki in jo drago prodajajo doma, drugod pa je že utonila v pozabo in jo tam lahko prodajajo le na kilograme.

Po zgled, kako je moč s kakovostjo izdelkov in spoštovanjem dobavnih rokov stvarno ceno dosegati tudi na tujem, gremo lahko v marsikatero našo tekstilno tovarno. Prav na vrhu lestvice je kranjski IBI, ki v ostri konkurenci tudi na tujem prodaja po svoji ceni. V letošnjem prvem polletju so izvozili kar za 5.862 dolarjev na delavca, ob koncu leta bo število podvojeno. Če bi bile tako izkoriščene vse naše tekstilne tovarne, ne bi bilo težko odplačevati tujih dolgov.

MAJDA MEGLIČ, strojna šivilja iz Žigane vasi: Sem izučena šivilja in v Oblačilih Novost delam že deset let. Sedaj sestavljam obleke, drugače pa šivam

bolj zahtevne stvari, kot so ovratniki in podobno. Osebnega dohodka dobim zdaj 9 starih milijonov in tudi kakšen stotak več. Delavke smo nagrajevane glede na preseganje norme in doseganje kvalitete. Normo presegam za okrog 30 odstotkov, 10 odstotkov pa lahko dobim na račun kvalitete; lahko jih pa tudi prav toliko izgubim. Mlajše delavke, ki so manj verzirane, dostikrat ne dosegajo norme, naredijo še kakšno napako in nezadovoljstvo je tu. Res pa je, da delamo majhne serije, skoraj vsak dan pride na šivalne stroje nov artikel, temu pa smo kos le izurjene šivilje. Stroje imamo dobre. Prav ta teden sem po desetih letih dobila nov šivalni stroj in zelo sem ga vesela. Z njim naredim veliko več, saj ni treba prijemati škarij, stroj namreč odreže sam, samo na pedal stopim. Vesele smo, da je dovolj dela. Raje delamo tudi nadure in celo kakšno prosto soboto, če je treba.»

IVAN

KONC z Visokega pri Kranju je v kranjski tekstilni tovarni Zvezda zaposlen že trideseto leto. Zdaj upravlja razpenjalno-sušilni stroj, z delom pa je zadovoljen — kako bi sicer ostal

Zvezdi zvest toliko let! Pravi, da se je od njegovih začetkov do danes v Zvezdi veliko spremenilo in prav nič čudnega ni, da hvali razmere v tovarni, saj sodi med najuspešnejše tekstilne tovarne pri nas. Ni pozabil dodati, da se je marsikaj spremenilo na bolje, odkar je v Zvezdi sedanje vodstvo, z direktorjem Jožetom Rožmanom na čelu, ki ga delavci dobro poznajo, saj pogosto pride v proizvodnjo. In kaj bi rad posebej pohvalil, smo bili radovedni. Hitro je odvrnil, da mu je najbolj všeč to, da lahko sam zase vsak dan izračuna, koliko je zaslužil. Z njim smo se pogovarjali pred drugo uro, ko se je delovni dan iztekal in povedal je: danes sem zaslužil 520 jurjev. Njegov zaslužek je seveda odvisen od količine in kakovosti opravljenega dela, na mesec se dobi od 120 do 140 tisočakov.

MILKA VILFAN iz Srednjih Bitenj je zaposlena v Triglav konfekciji.

»V Triglav konfekciji sem zaposlena sedemnajst let, tri leta mi še manjkajo do pokojnine.

Nameravam jo počakati v tej tovarni. Pri nas je tako, kot povsod: pridejo trenutki, ko si izredno zadovoljen, pa tudi dnevi, ki ti ni vse po godu. Z vsemi sodelavci imam normalne, prijateljske odnose, če mi pa kaj ni všeč, se raje umaknem. Moja delovna naloga so šivi pri proizvodnji za izvoz. Koliko zaslužim? Moja zadnja plača je bila 11 starih milijonov.»

ALBINA PAVLIČ z Gorenje Save v Kranju je že 29 let delavka kranjskih Gorenjskih oblačil. Je poročena in mati dveh, že odraslih otrok. Takole pravi o sebi in Gorenjskih oblačilih:

»Kar imam delovnih let, sem jih preživela v Gorenjskih oblačilih in zato želim v tem delovnem kolektivu dočakati tudi pokoj. Moje sedanje delo je ročno. Označujem ovratnike, fazoniram, pripravljam torej delo za naslednje delovne faze. Po poklicu sem krojačica. V tovarni se dobro počutim. Kdaj pridejo trenutki, ko bi šel, pa je občutek pripadnosti tovarni, v kateri si prebil toliko let, le premočan. Moja zadnja plača je bila 12 starih milijonov, vendar sem za 35 odstotkov presegla normo in tudi dodatek na leta je precejšen.»

ANICA GOMBOC iz Radovljice je že 22 let zaposlena v Suknu v Zupah. Sedaj je na delovnem mestu skladiščnika surove preje.

»V Suknu se v redu počutim. Tudi če bi bila mlajša, ne bi menjala delovnega mesta, čeprav je težko in zahtevno ter terja natančnost. Nekaj da praksa, vendar moram biti pozorna, da dam v proizvodnjo pravo prejo prave barve in zahtevane kakovosti. Preden sem prevzela to delo, sem bila v proizvodnji pri sukanju preje, vendar se mi zdi, da so sedanja delovna opravila težja. Navadila sem se hoditi, tehati. Težko bi se sprijaznila s sedečim delom. Do pokoja imam še dve leti in vse kaže, da ga bom dočakala v Suknu. Okrog 10 starih milijonov zaslužim, s sodelavci se dobro razumem in v vseh letih jim nimam kaj očitati.»

MARJETA ŠTIBELJ iz Javorij se vsako jutro vozi na delo v Kroj. Ze osemnajst let vstaja najkasneje ob pol petih. Dela samo dopoldne, kar je zlasti za-

radi varstva otrok najugodnejše za ženske. Kadar so v proizvodnji posebno velike zagate, delajo tudi popoldne ali ob prostih sobotah. »V Kroju imamo vse sobote proste, zato pa ob ponedeljkih traja delovnik do štirih popoldne. Sem priučena šivilja, šivam ovratnike, robove plaščev, letve, prepone in podobne drobnarije na posebnem stroju z obrezovalnim nožem. Imam normo, ki je pisana na količino in kvaliteto izdelkov. Če kvaliteta ni v redu, kontrola vrne in treba je popraviti. Avgusta sem zaslužila 93.000 dinarjev. Normo presegam različno, od pet do osem odstotkov.»

MILENA DEMŠAR iz Škofje Loke se je takoj po osnovni šoli zaposlila v Gorenjski predilnici, kjer vztraja že šestnajst let. Je delavka v trgalnici in dela v dveh izmenah. »Z besedami težko opišem postopek. Pramen preje pride s trgalnega stroja na moj stroj, ki pramen razteguje. Hrpu stroj me ne moti, saj

sem se navadila. Delo pa je nekoliko težko, saj je treba prevajati lonce s prejo, težke tudi 50, 60 kilogramov. Seveda so na koleških. Skrbeti moram, da stroji ne ostanejo brez dela.

Strežem štirim strojem. V oddelku je precej prahu, ki pa mi doslej še ne škoduje. Na vsaki dve leti imamo sistematske preglede. Zdi se mi, da bolj trpi hrbtenica. Plačani smo po normi. Zadnji mesec sem bila v bolniški, prejšnjega sem zaslužila 108 tisoč dinarjev.»

MARIJA ŠMIT je doma iz Radovljice in je v Almiri med delavkami z najdaljšim stažem. Osemindvajset let že dela v tej delovni organizaciji in v tem ča-

su je — kot je povedala — skušala vse: dobro in slabo, krize in boljše čase. Včasih je delala na tri »šihete«, tudi ponoči, in če je bilo treba, so prišle v tovarno tudi ob nedeljah. Zdaj je v tovarni nočnega dela malo, le 2 odstotka vseh ur sta opravljena v tretji izmeni. Marija dela v šivalnici, na normo, za katero pravi, da je dokaj visoko postavljena in da je treba pošteno poprijeti za delo. Zasluži okrog 75 tisoč dinarjev, kar ob vsej dragini ni posebno visoka plača. Nasprotno: varčevati je treba prav na vseh področjih.

MOJCA PAVLEŠIČ, urejevalka na pletilnih strojih: »V BPT sem že 26 let. Začela sem kot natikalka votka, potem sem bila dolga leta tkalka in nato

urejevalka v tkalnici. Od januarja letos sem v pletilnici. Osebnih dohodkov se je zdaj popravil, ta mesec sem dobila okrog 95.000 dinarjev. Novi stroji so odlični in vsi pričakujemo, da bo prav nova proizvodnja pripomogla k boljšim rezultatom gospodarjenja.

Težave so pri nas trenutne — saj povsod kdaj pride do njih. Najhuje je, ker ni ljudi. V tržiški občini je to sploh največji problem. Težke delovne razmere imamo, ropot je, prah, in natančen moraš biti pri svojem delu, saj je majhna nepazljivost lahko povzroči ogromno škodo.»

TEREZIJA KUSTEC

iz Stare Loke je nekvalificirana delavka, že 29 let v Šeširju. »Pregledujem klobuke, preden jih dobijo v roke kupci. Končna kontrola zahteva natančnost, saj ni vseeno, kakšen klobuk gre iz tovarne. Kakovost je večinoma v redu, včasih pa je treba popraviti drobno šiviljsko nepazljivi-

vost ali obliko. Delam samo dopoldne. Sodelavke smo večinoma

ista generacija in se dobro razumemo. Plača pa bi bila lahko boljša, posebno, ker se mi že šteje v pokojninsko osnovo. Zadnji mesec sem zaslužila 77.000 dinarjev. Norme nimam, saj je kontroli ni mogoče naprti. Res pa je, da imamo v tovarni nekatere ugodnosti, kot na primer zelo dobro malico, ki stane pičla 2,10 dinarja, kar navsezadnje tudi ni tako nepomembno.»

IDA BOŽIČ iz Škofje Loke je osmo leto zaposlena v Odeji. Dela v dveh izmenah. Upravlja večigelni prešivalni stroj, ki šiva skupaj tkanino in polnilo,

lahko tudi polnilo med dvema tkaninama. Je tudi članica delavskega sveta. »Z delom sem zadovoljna, ni pretirano naporno, delovne razmere so dobre. Kolektiv je pretežno ženski, in kadar katera od delavk manjka, vskoči rezervna, ki je usposobljena za različna dela. Imamo normo, po kateri se oblikuje plača, šteje pa se tako metraža kot kvaliteta. Avgusta sem normo presegla za 24 odstotkov in sem zaslužila 122 tisoč dinarjev. Sem nekvalificirana delavka, a se nameravam izučiti. Prav zdaj imam priložnost, ko tovarna skupaj s sosednjo Gorenjsko predilnico pripravlja prek delavske univerze izobraževanje za pridobitev kvalifikacije.»

MILENA BERAUS z Bleda ima dvaintrideset let delovne dobe, devetnajst let dela v blejskih Vezeninah, trinajst let je delala tudi v tretji, nočni izmeni. Od čolničarja je napredova-

la v drugo in potem v prvo veziljo. Dela v novem Vezenininem obratu, na najsodobnejšem vezilskem stroju. »Nad delovnimi razmerami se ne smem pritoževati, saj so kar v redu, in tudi norma ni pretirano visoka. Z vestnim delom jo je mogoče doseči in tudi preseči. Zaslužim okrog devetdeset tisoč dinarjev. Normo običajno presegam za 50 odstotkov, nekaj mi vrže minulo delo, delavke, starejše od petdeset let, dobimo še 10-odstotni dodatek. Težje je mladim, ki šele začenjajo. Manj zaslužijo, potrebujejo pa več.»

JANEZ MRAVLJA iz Žirov je v Etiketi zaposlen deveto leto. Priučil se je za rolo tiskarja. Tiska različne etikete na tekstilnem traku, ki jih uporabljajo v konfekciji. »Stroj, na katerem delam, ima tribarvni tisk. Paziti moram predvsem na to, da je tisk čist, da se barve ne prekrivajo, ampak pravilno dopolnjujejo. Delo je natančno, vendar zanimivo. Ni prenaporno. Običajno delam v dveh izmenah,

letos, ko imamo neverjetno veliko naročil, sem pogosto delal tudi v treh izmenah in tudi nadure. Zaslužek je odvisen od norme, giblje se med 100 do 130 tisoč dinarji. Zadnji mesec, ko sem delal tudi ponoči in sem presegel normo za skoraj dvajset odstotkov, sem zaslužil dobrih 130 tisoč dinarjev.»

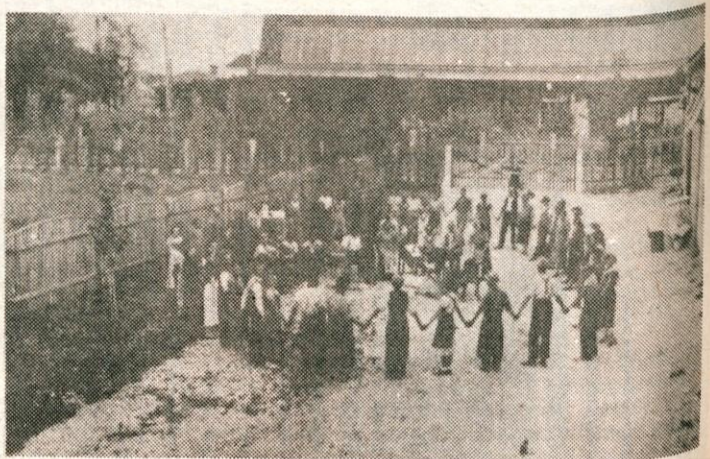
FRANC BENEDIK STAVKA SLOVENSKEH TEKSTILCEV 1936. LETA

(ODLOMKI)

V tridesetih letih je začela svetovna gospodarska kriza počasi, a vztrajno segati s svojimi vplivi tudi po mladi slovenski industriji. Med industrijskimi panogami je bila v Dravski banovini (Sloveniji) najmočnejša tekstilna industrija, saj so predstavljali tekstilci 17 odstotkov vsega zaposlenega delavstva, med delavci v tekstilni industriji pa je bilo 68 odstotkov žensk. V Dravski banovini (Sloveniji) je bilo približno 225 tekstilnih obratov, v katerih je bilo leta 1936 zaposlenih 13.589 delavcev. Pomembnejša tekstilna podjetja so bila koncentrirana v desetih večjih krajih.

Slabe mezde, čedalje dražja hrana in slabe delovne razmere so delavce v tekstilni industriji že pred veliko tekstilno stavko 1936. leta silili v boje z delodajalci. V tekstilnih podjetjih je bilo v letih 1934 in 1935 več stavk in mezdnih gibanj. Pomemben uspeh so dosegli delavci v tekstilni tovarni Marutner v Litiji, ko so z mezdinim gibanjem dosegli podpis kolektivne pogodbe, — to je bila prva kolektivna pogodba v tekstilni industriji.

Tudi leta 1936 so se mezdna gibanja nadaljevala. V prvi polovici leta so stavkali v štirih tekstilnih podjetjih. Rezultat teh gibanj sta bili kolektivni pogodbi, ki sta bili podpisani v Kranju in Trzinu. Januarja 1936. leta so začeli v Kranju sestavljati osnutek kolektivne pogodbe za tekstilno stroko v Dravski banovini (Sloveniji). Aprila 1936. leta je bil ustanovljen Centralni tarifni odbor (CTO), ki so ga sestavljali tajniki vseh strokovnih organizacij. CTO je izdelal, ob posvetovanju s krajevnimi in okrožnimi pododbori, osnutek kolektivne pogodbe in jo 11. julija 1936. leta poslal podjetjem, banskim upravi in podružnicam strokovnih organizacij v razpravo. Na banski upravi je bila razprava o kolektivni pogodbi 14. avgusta 1936. Podjetniki so zahtevali, naj se najprej sprejme zakon o minimalnih mezdah. S to zahtevo so zavlačevali podpis kolektivne pogodbe. Ker so delavci spoznali, da do podpisa kolektivne pogodbe še ne bo prišlo, so se začeli pripravljati na stavko.

V Kranju je bilo zborovanje. 19. avgusta 1936. leta na Stari pošti. Zbranih je bilo 2500-3000 delavcev, ki so zahtevali da se morajo takoj začeti pogajanja za sklenitev kolektivne pogodbe, do sprejetja pogodbe pa naj se ustavi vsako nizevanje mezd, ker bodo sicer delavci začeli stavkati. Po zborovanju so tekstilci komunisti in najzavednejši levousmerjeni delavski zaupniki sklenili izkoristiti razpoloženje delavstva in začeti stavko že naslednji dan, 20. avgusta.

Tik pred zamenjavo dopoldanske in popoldanske izmene je 20. avgusta izbruhnila stavka najprej v Jugoslovski, nato pa še v Jugoslovni in Intexu. Popoldne in zvečer so začeli stavkati še v drugih kranjskih tovarnah, naslednji dan pa tudi v tovarnah Prah, Božič in Tekstilindus ter v Škofji Loki. Kranjski delavci so nameravali v tržiški tovarni Glanzmann — Gassner že 21. avgusta nasilno ustaviti delo, vendar jim to ni uspelo, tako da se je stavka v Trzinu začela šele 26. avgusta. V ponedeljek, 24. avgusta, so začeli stavkati delavci v tovarni Eifer v Ljubljani, v Stori v Gameljnah in pri Beer-Hribniku v Tacnu. Delavci so v zasledenih tovarnah izvolili stavkovne odbore za vsako tovarno posebej, vodstvo stavke pa je prevzel medstavkovni odbor, ki so ga vodili komunisti z Ivanom Tomincem. Odbor je imel svoj sedež v gostilni pri Jožtarju, nato pa, zaradi varnosti, v vratarnici tovarne Jugoslovski. Organizacija življenja v zasebnih tovarnah je bila v rokah izvoljenih stavkovnih odborov, ki so izdajali za delavstvo natančna navodila, kako naj se ravna v stavki. Najstrožje je bilo prepovedano uporabljati imetje podjetja ali povzročati kakršnokoli škodo, za kar so skrbele po vseh obratih postavljena stavkovna straža, ki so imele tudi nalogo skrbeti za požarno varnost. Stavkovni odbori so skrbeli tudi za prehrano in organizirali nabiranje prispevkov. Delavci so svoj prosti čas iskoriščali za zabavo, ki je obsegala petje, plesanje in razne proložnostne igre, stavkovni odbor pa je delavcem vsak dan poročal o položaju in jim dajal navodila. Stavkajoče delavce so podprli tudi delavci iz drugih strok, kmetje, ki so jim dovažali hrano (med zaposlenimi in stavkajočimi je bilo mnogo sinov in hčera iz okoliških vasi), obrtniki in mali trgovci. Ob stavki je nastala množična povezava med sloji, ki so podpirali stavkajoče.

Prav zaradi nepopustljivosti industrijalcev je postalo jasno, da morajo če želijo uspeti, začeti stavkati tudi delavci v tekstilnih tovarnah na Stajarskem. Po vključitvi tekstilnih delavcev iz štajerskih tekstilnih tovarn, je stavkalo v 67 tekstilnih podjetjih 10 tisoč tekstilnih delavcev ali 73 odstotkov v tekstilni industriji zaposlenih.

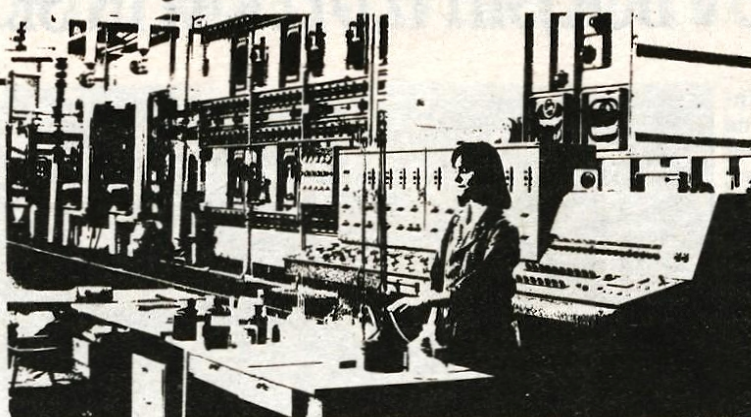
Te množice stavkajočega delavstva se je tedaj oblast prestrašila. Ko je ban videl, da na parlamentarni način stavke ne bo mogoče zlomiti oziroma končati, je izdal 5. septembra odločbo o čuvanju javnega reda in miru ob stavkah in mazdnih gibanjih, ki je postavila zasedbo tovarn zunaj zakona. Najprej so izpraznili tovarno v Trzinu, kjer so se začela pogajanja o izpraznitvi že po banovi uredbi, a so jo izpraznili oziroma so se delavci umaknili 11. septembra. Istega dne so delavci izpraznili tudi tovarno v Preboldu. V Mariboru, kjer je bilo zbrano veliko policije in žandarmerije, so tovarne izpraznili 12. septembra po velikem zborovanju, ki se ga je udeležilo preko 3000 delavcev. Istega dne so delavci izpraznili tudi v Stori v Sentvidu in Gameljnah in pri Eiferju v Ljubljani. Torej so stavkali le še v Kranju in Škofji Loki, kjer so bili solidarni s kranjskimi delavci. Zaradi nepopustljivosti delavcev v Kranju je banska uprava z lokalnimi oblastmi in podjetniki organizirala nasilno izpraznitev tovarn. Zjutraj 16. septembra je pripeljal poseben vlak, poln žandarjev, in se ustavil pred Kranjem. Žandarji in policaji so s solzicem in bikovkami preganjali delavce iz tovarn, razbežali so se na vse strani, tovarne pa so zasedli žandarji. Po dogodkih v Kranju so delavci tudi v Škofji Loki izpraznili tovarne.

Čeprav je bila velika tekstilna stavka nasilno zadušena, so delavci s stavko dosegli svoj cilj, saj je bila 23. septembra v Dravski banovini podpisana kolektivna pogodba za tekstilno delavstvo, ki je veljala za 42 tekstilnih podjetij. Kolektivna pogodba ni vsebovala vseh določb, ki so jih postavili stavkajoči delavci. Stavka je zajela razen nekaterih tekstilnih podjetij na Stajarskem in Dolenjskem vso Dravsko banovino. Po drugih tovarnah pa so imeli delavci solidarnostna zborovanja ali pa so darovali enega do tri dneve zaslužke za stavkajoče tekstilce. Stavka je bila mesec dni v središču pozornosti vsega prebivalstva in političnega življenja.

POGOVOR S SLAVKOM ZALOKARJEM PRED SREČANJEM GORENJSKIH TEKSTILNIH DELAVCEV IN UPOKOJENCEV

TEKSTILNI PRAZNIK JE TUDI OPOMIN

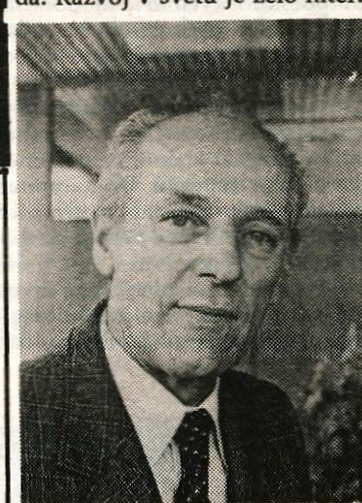
Slavko Zalokar, direktor kranjskega Tekstilindusa, je dober poznavalec razmer v naši tekstilni industriji. Tekstilindus je naslednik kranjskih tekstilnih tovarnov, v katerih je pred petdesetimi leti izbruhnila velika tekstilna stavka. Dva pomembna razloga torej, da smo se pred srečanjem gorenjskih tekstilnih delavcev in upokoencev odločili za pogovor z njim. Za nas je bila naloga toliko lažja, ker je Slavko Zalokar dober in iskren sogovornik.

LASTNA SREDSTVA IN KREDITI IFC. DOMA TOREJ ŠE VEDNO NI DOZORELO SPOZNANJE, DA SE SPLAČA VLAGATI V TEKSTILNO INDUSTRIJO?

»V njeno posodobitev, seveda. Razvoj v svetu je zelo hiter.

Elektroniko je tekstilna industrija v razvitem svetu, na primer, že preživela, na vrata trka robotizacija. V naših tovarnah pa še vedno ropotajo petdesetletniki, tudi stoletnike najdemo. Seveda ni naključje, da pri IFC vidijo koristi z vlaganji v tekstilno industrijo. Ko je Mednarodna banka za razvoj v Jugoslaviji iskala dejavnosti, kamor se splača vlagati denar, je bila pripravljena vložiti sredstva v posodobitev jugoslovanske tekstilne industrije. Program je na-rejen, v preverili ga bodo v Washingtonu, prihodnje leto pa pričakujemo konkretne pogodbe.

SODOBNE TEKSTILNE TOVARNE BODO ZANIMIVE TUDI ZA MLADE, IZOBRAŽENE LJUDI

»Posodobitev nima le ekonomskih, temveč tudi humane razloge, saj prinaša humanizacijo dela. Danes pri nas mlade zanima oblikovanje tekstilnih izdelkov, še kemijska tehnologija, predenje in tkanje pa ne, kar je tudi razumljivo. Delo je težko, osebni dohodki so drugod boljši, v Kranju kot starem tekstilnem središču se tradicija ne prenaša več iz roda v rod, kakor

se je nekdanj. Danes starši pravijo svojim otrokom, naj nikar ne gredo v predilnice in tkalnice, kjer so sami pustili zdravje in življenje.

Tekstilec, bolje rečeno tekstilka, ki je delala in ustvarjala za druge, ki nikoli ni ostala nič dolžna, nase pa ni gledala, ima na koncu tako nizko pokojnino, da ne more shajati brez varstvenega dodatka.

JE ZATO V NAŠIH PREDILNICAH IN TKALNICAH VSE VEČ DELAVK IZ DRUGIH REPUBLIK?

»To so mladi ljudje, brez industrijske tradicije, ki se mora-

jo najprej vživeti v novo okolje. Vendar za to običajno ni časa, gredo le skozi štirinajstdnevni tečaj. Zato ni čudno, da imajo pri delu dosti težav. V Tekstilindusu imamo že več kot polovico delavcev iz drugih krajev Jugoslavije in lahko si mislite, kaj to pomeni za tovarno. Ne mislim na mednarodne odnose, temveč na reševanje njihovih stanovanjskih vprašanj. Izmed 2.300 delavcev jih danes 228 pričakuje stanovanje. Če jih rešimo deset odstotkov, ne sedem, in še iz drugih sredstev damo pomoč, spravimo skupaj devet stanovanj na leto. Tu ni bodočnosti, če smo dobili sovlagateljsko ponudbo v višini 500 tisoč dinarjev za kvadratni meter stanovanjske površine.

KAKŠNA JE TOREJ VAŠA POT V BODOČNOST?

»Izkoristili bomo vse možnosti, naše delo in napore bomo vložili v tehnološki razvoj in posodobitev. Ne bomo povečevali obsega proizvodnje, temveč s tržno več vrednimi programi

ustvarjali več dohodka. Ne bomo se umaknili, ampak bomo pospešeno prodajali na tuje, kamor želimo prodajati polovico proizvodnje.

TOVARIŠ ZALOKAR, ČLAN IZVRŠNEGA ODBORA GOSPODARSKE ZBORNICE JUGOSLAVIJE STE. KAKŠNO VLOGO IMA PRI NAS GOSPODARSKA ZBORNICA? V TEH TEŽKIH ČASIH BI VSEKAKOR MORALA IMETI ZELO POMEMBNO!

»Zbornični sistem reorganiziramo, sprejet je bil tudi nov zakon, sprejete usmeritve, kako napraviti zbornico učinkovitejšo, prodornejšo in bolj spoštovano kot je zdaj. Seveda je to odvisno od mnogih okoliščin, od tega, koliko je sama operativna, in od tega, v kolikšni meri uradni kreatorji gospodarske

politike upoštevajo mnenje, ki se oblikuje v gospodarstvu. Rekel bi, da se v zdajšnji praksi to mnenje čisto pojmuje kot obrambniška politika, ne pa kot kreacija k ukrepom. V zbornici smo, denimo, resno opozarjali, kaj se bo zgodilo na področju ekonomskih odnosov s tujino — kar se je tudi zgodilo — vendar ni bilo upoštevano.

OB KONCU NAM ŠE POVEJTE, KAJ MENITE O SREČANJU GORENJSKIH TEKSTILNIH DELAVCEV IN UPOKOJENCEV, KI BO OBELEŽILO 50-LETNICO VELIKE TEKSTILNE STAVKE V KRANJU. NE MANJKA PRIPOMB, ZAKAJ PRAZNOVANJE V TEH TEŽKIH ČASIH, KI NOSIJO S SABO TUDI PREKINITVE DELA.

»Spočetka sem tudi sam pri sebi razmišljal, čemu praznovanje v teh razmerah. Toda, če pogledam z očmi tekstilnih delavcev, mislim, da je to primeren trenutek, da povemo, kakšen je položaj te branže in tega delav-

ca ter kakšne so možnosti za delo in razvoj te panoge. To je tudi častna obletnica, na katero se kaže spomniti. Mislim, da je to v času, ko se gospodarstvo in država vse težje sporazumeta, tudi opomin.

ZA KOLIKO STE LETOS PODRAŽILI IZDELKE?

»V primerjavi z lanskim letom za 50,5 odstotka, v primerjavi z lanskim prvim polletjem pa za 65,4 odstotka. Časi so takšni, da moramo imeti zelo prilagodljivo prodajno politiko, le tako je bila lahko naša skupna prodaja (izvoz in domača) v letošnjem prvem polletju v primerjavi z lanskim letom večja za 52,3 odstotka. Zaloge končnih izdelkov so bile konec junija v primerjavi s 1. januarjem manjše za 24 odstotkov. Da blago ne ostaja v skladiščih, mora pač iti več blaga v razprodajo -

letos je bilo razprodanega štirikrat več kot lani, na trgu dvakrat več. Če upoštevamo vse popuste in rabate, podražitev ni bila tolikšna.

Kolekcija mora seveda priti na trg ob točno določenem dnevu in temu je podrejeno vse v proizvodnji in oblikovanju ter predstavitvi novih tkanin. Torej ne moremo čakati na potrditev cene; to čakanje nam resnično povzroča veliko preglavic. Zato smo zaprosili za skrajšanje roka na dva meseca.

UDARJENI STE TOREJ ZARADI SPLOŠNIH JUGOSLOVANSKIH RAZMER, NA KAR STE TEKSTILCI TAKO ALI TAKO NAVAJENI

»Ob naši tržni in izvozni usmerjenosti, izrazito konvertibilni, nas toliko bolj prizadane nekaj, kar je rezultat splošnih jugoslovanskih indeksnih ugotovitev. Tekstilindus je danes v zgornjem domu slovenske in jugoslovanske tekstilne industrije. Če nam ne bo uspelo skrajšati čakalnega roka, pa se lahko zgodi, da bomo imeli v zadnjem četrtletju rdeče številke. Veliko naporov vlagamo v pripravo kolekcije, kar najbolj na tekočem skušamo biti z modnimi trendi v svetu, tudi pri načinu izdelovanja tkanin, ne le pri barvah. Na koncu pa naj se zatakne, da kupcu ne moremo povedati, kakšna je cena, ker moramo čakati nanjo.

SO NA POHODU NOVI MATERIALI?

»Bombaž ne bo izgubil pomena, kakor je morda kdo mislil pred leti, vse bolj pa se vanj vključujejo ali ga zamenjujejo nova vlakna. Z njimi pa so pri nas problemi: zaostajamo v razvoju, tudi njihova kakovost po-

gosto ni povsem ustrezna. Dogaja se, da je kakovost domačih surovin, predvsem umetnih vlaken, od pošiljke do pošiljke drugačna. Ker so težave tudi z uvozom, imamo pri izpolnjevanju naročil dosti težav.

TEKSTILNE TOVARNE SO HOTELI PRI NAS PRED LETI KAR ODPISATI, ČES DA SODIJO V NERAZVITI SVET, KJER JE DELOVNA SILA POCENI. TEHNOLOŠKI RAZVOJ PA JE ODPISAL TAKŠNO MISELNOST

V TEM BOJU PA STE TEHNOLOŠKO ZASTARELI

»Zdaj imamo 92—odstotno odpisanost osnovnih sredstev, in opozarjamo, da dolgo časa tako ne bo šlo več. Tudi v Tekstilindusu smo imeli vrhunsko zastarele stroje, zato je bila posodobitev nujna, brez tega ne bi bila mogoča prodaja prek kolekcij. Sprejeti program posodobitve dosledno uresničujemo, v zadnjih štirih letih smo vanj vložili 6,8 milijarde dinarjev. To so lastna sredstva in krediti IFC,

drugih možnosti pa ni. Zato nas toliko bolj skrbijo gospodarske razmere in ekonomski odnosi s tujino. Izvozili smo že 35 odstotkov izdelkov, 90 odstotkov od tega na konvertibilno tržišče. Naš cilj je, izvoziti polovico proizvodnje, pri letošnjem izvoznem načrtu pa zaradi vseh teh problemov zaostajamo za 3 odstotke, kar nas odmika od tega cilja.

ZAČNIMO PRI NAJAKTUALNEJŠIH VPRAŠANJIH: KAJ SO PRINESLI JUNJSKI IN JULJSKI UKREPI GOSPODARSKE POLITIKE?

»Naravnani so bili v spodbujanju izvoza in v ponovno povečanje izvoznih stimulacij s 3 na 15 odstotkov. Zvezni izvršni svet je napovedal, da bodo ukrepi uveljavljeni 1. julija. Objavljeni pa so bili s kopico pomankljivosti, predvsem s to, da denarja zanje ni. Nekateri jih

dobivajo, drugi ne; čakamo, kdaj in koliko bo tega.

Hkrati pa so bile uvedene 3—do 8—odstotne takse na uvoženo blago. Če torej seštejemo spodbude, ki jih še ni, in takse, ki so že, so učinki povsem drugačni.

DEVIZ MANJKA IN PRI UVOZU JE VSE VEČ TEŽAV

»Vprašanje je, koliko bankam uspeva, kako lahko spremljajo naše probleme in težave, ne le v proizvodnji za tuji, temveč tudi za domači trg. Težave imamo tudi aktivni izvozniki. Banke namreč uvoženi izdelavni material in nadomestne dele plačujejo z dva—do trimesečno zamudo, včasih je še večja. Tekstilci te težave še bolj občutimo, saj izdelujemo modne izdelke. Pogosto gre tudi za majhne zneske. Zatakne se, denimo, pri dvesto markah ali pri petih milijonih lir, kolikor jih naš človek potroši, ko gre na tuje.

KAKO REŠUJETE TE PROBLEME?

»Tudi z novo možnostjo za odpiranje kreditov, ki pa seveda niso poceni. Tekstilindus je bil dolga leta do tujih dobaviteljev soliden in resen poslovni partner, zato nam zaupajo. Vendar

pa postavljajo vse več vprašanj, saj jih s tem potiskamo v nereden položaj. Te probleme pa rešujemo tudi v zelo dobro zgrajenih medsebojnih odnosih v naši branži.

KAJ TO POMENI?

»Sposojamo si materiale, pomagamo drug drugemu. Dobro sodelovanje smo ohranili iz preteklih let, še iz prejšnjega sistema, ko smo razpolagali s 45 odstotki zasluženih deviz. Tekstilci smo se na jugoslovanski ravni dogovorili, sklenili smo samoupravni sporazum o odstopanju deviz in ga dosledno spoštovali. Končni cilj je bil izdelek, ki gre na trg, ne služenje z devizami. Ko je bil sprejet sedanji sistem deviznega poslovanja, smo bili tako rekoč edina branža, ki mu je celotna nasprotovala, ne glede na to, od kod je kdo, iz Makedonije ali iz Slovenije. Dobro sodelovanje je omogočilo, da smo pred dvema letoma skupaj izvozili za 1,2

milijardi dolarjev. Tega zdaj gotovo ne bomo ponovili.

ZAKAJ STE SE PRAV TEKSTILCI LAHKO TAKO DOBRO DOGOVORILI IN DOGOVOR TUDI SPOŠTOVALI?

»Tekstilci nismo borci v sili. Izvažali smo namreč tudi v najtežjih časih, ko je bil tekstil pri nas odpisan, ko smo se borili za svoj obstoj. Zunaj smo prisotni

že dolgo, zato se danes ne sprašujemo zakaj, temveč kako. Svetovni vpliv je v naši branži prisoten že od nekdaj.

ŠE BOLJ KOT ZARADI TEH TEŽAV PA SE TEKSTILCI JEZITE ZARADI UKREPOV PRI CENAH

»Vsakomur je jasno, da je to proizvodnja, ki najbolj občuti muhavost modnih kreatorjev in zahtev kupcev. Nič ne koristi, če nekdo misli, da nekaj lahko dela, prav nič, če tega ne more prodati. Večina tekstilcev dela po principu kolekcij in tudi v Tekstilindusu je pred desetimi leti padla takšna odločitev. Najprej smo imeli dve na leto, pomladno—poletno in jesensko—zimsko. Ko so se razmere na tr-

gu ostrile, smo uvedli še dve vmesni. Na trg prihajamo štirikrat na leto, na trgu se nenehno preverjamo. Če dvakrat zapored zgrešiš, si pod vodo. Doma je konkurence dovolj, saj v Jugoslaviji proizvedemo še enkrat toliko tekstila kot ga prodamo. Zunaj nas nihče ne čaka, tam je konkurenca huda, saj je te proizvodnje veliko. Torej v nobenem primeru nismo monopolisti ali navijači cen. Preverjanje je tekoče, na trgu.

TEKSTILINDUS KRANJ

BODOČNOST JE V BOLJŠIH IZDELKIH IN ŠE VEČJEM IZVOZU

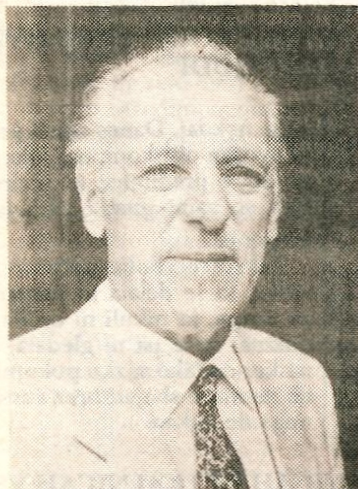
Današnji Tekstilindus je nastal z združitvijo Tiskanine in Inteksa leta 1961. Njegovi prvotni predniki pa so tekstilne tovarne Inteks, Jugobruna, ki se je po osvoboditvi preimenovala v Tiskanine, in prvi kranjski Tekstilindus.

Tekstilindus je zdaj organiziran v štirih tozdih: Predilnica, Tkalnica, Plemenitilnica ter Prehrana in oddih, imajo pa tudi delovno skupnost skupnih služb. Delo poteka v dveh ločenih obratih, v bodoče pa nameravajo proizvodnjo v celoti organizirati na sedanji lokaciji obrata 1 na Gorenjesavski cesti. V Tekstilindusu je zaposlenih 2.293 delavcev.

Na leto proizvedejo okoli 24 milijonov metrov tkanin, od katerih jih približno 40 odstotkov prodajo na tuje. To so tkanine iz bombaža in mešanice s sintetičnimi in drugimi vlakni, namenjene so za športna oblačila, srajce, ženske obleke in perilo. Doma pretežno del izdelkov prodajo konfekarjem, deloma pa tudi trgovini. Izvažajo v 13 zahodnoevropskih dežel, v štiri države Bližnjega vzhoda ter v Združene države Amerike in Sovjetsko zvezo.

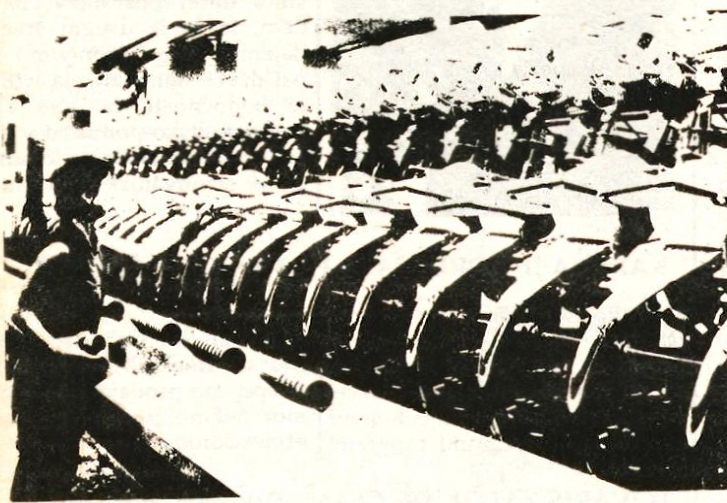
Predvsem zadnja tri leta je v Tekstilindusu pospešena investicijska dejavnost, usmerjena v modernizacijo opreme in tehnologije. Do leta 2000 pa načrtujejo zamenjavo pretežnega dela sedanje opreme.

TEKSTILINDUS KRANJ

»Izkoristili bomo vse možnosti ter naše delo in napore vložili v tehnološki razvoj in posodobitev tovarne. Ne bomo povečali obsega proizvodnje, temveč s tržno več vrednimi programi ustvarjali več dohodka. Ne bomo se umaknili, ampak pospešeno prodajali na tuje, kamor želimo prodajati polovico svoje proizvodnje,« je o bodočnosti Tekstilindusa povedal DIREKTOR SLAVKO ZALOČKAR.

TEKSTILINDUS KRANJ

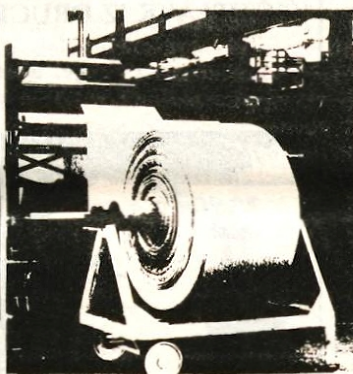
Predvsem zadnja tri leta v Tekstilindusu pospešeno investirajo, usmerjeni so v modernizacijo opreme in tehnologije. Najprej so posodobili energetske naprave s postavitvijo kotlovnice na plin, posodobili so tkalniške in plemenitilniške zmogljivosti, sedaj pa pospešeno vlagajo tudi v predilnico.

V letošnjem prvem polletju so za naložbe namenili 1,2 milijarde dinarjev, predvsem za uvoz strojne opreme z Zahoda. Sem sodijo: linija za mešanje vlaken, linija za čiščenje, zbiranje in predelavo odpadkov, visokoproduktivna raztezalja in mikalniki, aparati za kontrolo preje, križno previjalni stroji, škrobilni stroj, kontinuirana barvalna naprava in računalniška oprema. Med drugimi naložbami pa velja omeniti: snovalni stroj, vdevalne aparate, listovke za brezčolnice statve, specialne šivalne stroje in opremo za trafopostajo pri plemenitilnici. Večina uvozne opreme je začela obratovati po dopustih. Do konca letošnjega leta pa bodo dobili še specialni kalandar, naročili so rotacijski tiskarski

stroj, zgraditi pa nameravajo skladišča za surovine.

Tudi v dolgoročnem načrtu do leta 2000 je pozornost namenjena predvsem posodobitvi proizvodnje: do leta 2000 nameravajo zamenjati pretežni del sedanje opreme. Nova oprema bo sodobnejša, vodena z mikroprocesorji ter z regulacijskimi in merilnimi aparati.

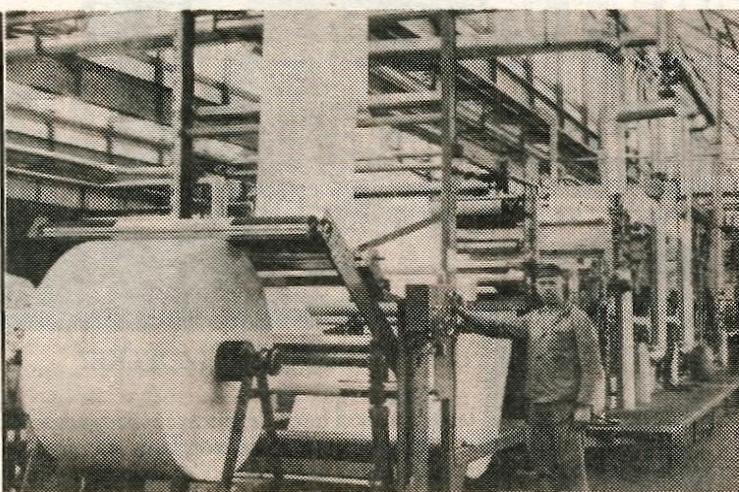
Tekstilindus bo tako dolgoročno ohranil sedanji obseg proizvodnje, prizadevanja pa usmeril v nadaljnje izboljšanje kakovosti izdelkov, predvsem s kvalitetnejšo obdelavo tkanin, ter v večjo tržno prilagodljivost.

TEKSTILINDUS KRANJ

Tekstilindus sodi med tiste kranjske organizacije, ki so veliko vlagale v objekte družbenega standarda. Veliko delavcev je dobilo stanovanje ali stanovanjske kredite. Leta 1965 so za samske delavce zgradili delavski dom v Stražišču, leta 1974 so mu dodali prizidek. Zdaj je v njem 185 sob z 261 ležišči, zraven sta še otroški vrtec in lekarna.

V obeh obratih imajo restavraciji, ki pripravita 2.400 toplih obrokov na dan. Posebno skrb namenijo letovanju delavcev: v Novigradu imajo 48 počitniških hišic, staro in novo brunarico na Krvavcu in dom v Bohinju s štirimi stanovanji. Letos so počitniške zmogljivosti povečali še za pet apartmajev v naselju Mareda pri Novigradu. Delavcem so namenili tudi dve splošni in zobozdravstveni ambulanti.

V letošnjem prvem polletju so v Tekstilindusu izdelali 1.827 ton preje in 12,8 milijona tekočih metrov tkanin, s čimer je bil količinski obseg proizvodnje na ravni zadnjih let. Tehnični in tržni izbor izdelkov sta bila zahtevnejša, vendar s kakovostjo izdelkov v širšem smislu niso povsem zadovoljni. Izboljšala se je tehnična kakovost izdelkov, še premalo pa je bilo storjenega pri hitrem in zaočroženem kolekcijoniranju in spoštovanju proizvodnih rokov pri doslednem izpolnjevanju naročil. Glede na vrst izdelanih tkanin je zanimiv 14 odstotkov večji delež tiskanih, kar narekujejo modni in sezonski trendi.

Število zaposlenih se je povečalo za 30, zaposlenih je torej 2.293 ljudi, njihov povprečni osebni dohodek je bil 87.050 dinar-

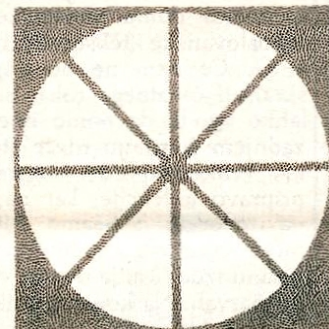
KLJUČNA PROBLEMA STA TEHNOLOŠKA ZASTARELOST IN SLABA STROKOVNA USPOSOBLJENOST DELAVCEV

V Tekstilindusu so v dolgoročni načrt do leta 2000 kot najpomembnejši nalogi zapisali, da bodo odpravili tehnološko zastarelost in odpisanost osnovnih sredstev ter da bodo izboljšali zdaj slabo strokovno usposobljenost delavcev. To sta njhova ključna problema, ki sta povezana drug z drugim.

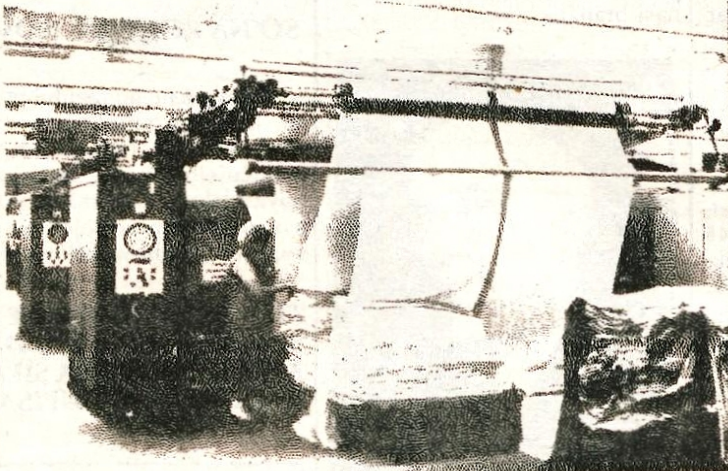
Med poglavitnimi cilji pa je seveda izvoz, saj nameravajo na tuje prodajati polovico svojih izdelkov. Na konvertibilnem tržišču je že zdaj njihov izvoz večji od uvoza, v bodoče pa naj bi bil še večji.

Za doseg teh ciljev bodo morali ohranjati in verjetno tudi izboljšati akumulativno in reprodukcijsko sposobnost. Na razkorak med celotnim prihodkom in dohodkom pa bodo vplivale stvarne cene energije, prevoza, vloženih sredstev in dela.

Obsega proizvodnje ne nameravajo povečati, temveč izboljšati njegovo kakovost. Ohranili naj bi torej letno proizvodnjo 24 milijonov metrov tkanin. Glede na surovinski sestav bodo zmanjšali delež tkanin iz bombažnih vlaken, povečali pa se bo delež tkanin iz mešanice bombaža in kemičnih

TEKSTILINDUS KRANJ

ostalo 10 do 15 odstotkov Tekstilindusovih tkanin.

Zaradi večje kakovosti izdelkov pričakujejo, da bodo lahko cene na konvertibilnem tržišču povečali za 2 odstotka na leto, vrednost konvertibilnega izvoza pa bo tudi zaradi večje prodaje rasla od 2,5 do 3 odstotka letno.

Bombaž bodo še naprej uvažali, približno polovico s klirinških področij. Z umetnimi vlakni pa se bodo skušali oskrbovati doma, če bodo ustrezne kakovosti. Pod primernimi pogoji so pripravljeni vlagati v razvoj umetnih vlaken.

Glavni energetski vir bo plin, ki bo nadomestil še preostalo porabo premoga, rezervni vir pa je mazut. Povečali pa bodo odjem električne energije.

Do leta 2000 bodo s sodobnejšo zamenjali pretežni del opreme, med večjimi gradnjami pa bo po letu 1990 gradnja prizidka ob sedanji tkalnici, zgradili pa bodo še skladišče vlaken, skladišče tkanin in kemikalij, mehanično delavnico in upravne prostore. Prihodnje leto bo končan tekoči naložbeni program v zamenjavo in posodobitev izdelave tkanin, potem bo do konca leta 1989 tekla njego-

jev, kar je za 121 odstotkov več kot lani v tem času in kaže, da ohranjanje njegovo stvarno vrednost.

Za naložbe so namenili 1,2 milijarde dinarjev, kar pomeni, da se nadaljuje živahna investicijska dejavnost zadnjih treh let. Šestina je bila lastnih sredstev, drugo devizni kredit. Pretežni del naložb namreč predstavlja uvožena strojna oprema z Zahoda.

Oskrba z izdelavnim materialom, predvsem z uvoženim, je bila slaba. Po novem letu so uvozili le zakasnelo blago iz lanskega leta, tekoča uvozna naročila in plačila so bila v manjših zneskih, imela so večmesečne zamude ali pa jih sploh ni bilo. Domače dobave niso bile na ravni preteklih let, vendar njihova kakovost niha. Proizvodnja torej ni bila motena zaradi boljše založenosti iz prejšnjega leta.

Prodaja na domačem trgu je bila uspešna, zato se se zaloga končnih izdelkov zmanjšala, vendar so več blaga usmerili od znanih kupcev k trgovcem, zaradi česar je dohodkovni učinek slabši. Na tuje so prodali 40 odstotkov izdelkov in zaslužili 5,3 milijona dolarjev, od tega je konvertibilni izvoz znašal 4,3 milijona dolarjev.

V Tekstilindusu pravijo, da jim novi devizni zakon povzroča veliko preglavic, čeprav so jim obetali, da jih ne bo. Dogajanje v prvi polovici letošnjega leta pa je dalo dovolj povoda za živčnost, negotovost in globoko zaskrbljenost v zvezi z ohranjanjem nemotene proizvodnje, vzdrževanjem povezav v reproverigi in zlasti pri izpolnjevanju izvoznih poslov. Ob koncu julija so znašali še lani najeti blagovni devizni krediti za vlakna, barvila in kemikalije skupaj z obrestmi približno 3 milijone dolarjev, ki jih bodo morali z izvozom pokriti do konca septembra.

Celotni prihodek od prodanih 14,6 milijona metrov tkanin je znašal 8 milijard 972 milijonov dinarjev in je bil za 72 odstotkov višji od lanskega v tem času. Porabljena sredstva so porasla za 58 odstotkov, doseženi dohodek pa je bil višji za 97 odstotkov. Čeprav sta poslovni rezultat in njegova delitev skromnejša od povprečja zadnjih let, pa je to boljše kot lani v tem času. Ob upoštevanju splošnih pogojev gospodarjenja torej lahko rečemo, da je zadovoljivo.

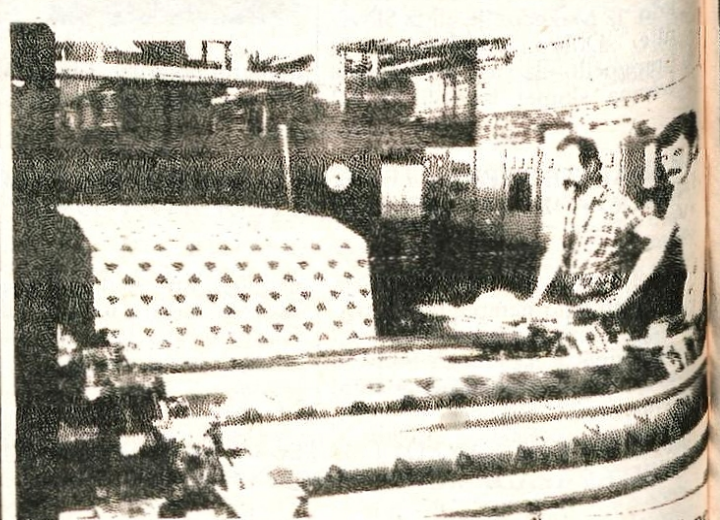
va druga faza, ki bo vsebovala zamenjavo in posodobitev opreme v tkalnici — nakup 60 statev in posodobitev opreme v plemenitilnici. Za uresničitev tega projekta bodo morali zagotoviti 7,6 milijona dolarjev za uvoz opreme z Zahoda, po letu 1990 pa bodo za posodobitev opreme potrebovali še 15,5 milijona dolarjev. Seveda so te vrednosti brez dinarskega deleža sredstev.

soko stopnjo strokovne usposobljenosti. V Tekstilindusu naj bi imeli ob koncu dolgoročnega razdobja 3 odstotke delavcev z visoko in 3 odstotke z višjo

TEKSTILINDUS KRANJ

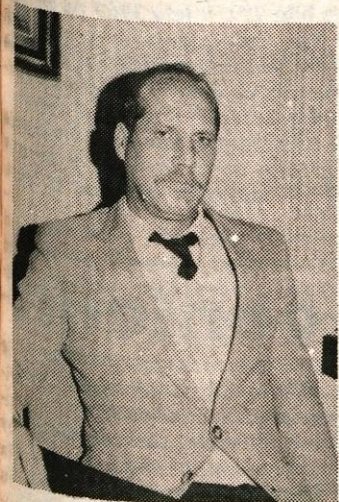
Bistveno pa nameravajo izboljšati strokovno usposobljenost zaposlenih, saj je večja potreba kar pri 800 delavcih. Izobraževali se bodo lahko ob delu, okoli 670 naj bi jih doseglo raven triletnega programa usmerjenega izobraževanja. S študijem ob delu, stipendiranjem in ustreznim zaposlovanjem bo 90 delavcev imelo srednjo, okoli 50 pa višjo ali vi-

strokovno izobrazbo, delež ne kvalificiranih in polkvalificiranih pa naj bi bil 30—odstoten. Obratovalni čas se bo po letu 1990 podaljšal za 20 do 40 odstotkov, spremenjen bo sedanji način dvozmenskega dela. Ob podaljšanem obratovalnem času bodo skrajšali delovni čas manj kot 40 ur tedensko, 40—urnega pa nameravajo v isti že do leta 1990.

BOMBAŽNA PREDILNICA IN TKALNICA TRŽIČ NOVI STROJI, NOVE KVALITETE

Lani je Bombažna predilnica in tkalnica Tržič praznovala 100-letnico obstoja. Lep jubilej in stoletje tradicije, s kakršno se pri nas lahko ponaša le malokdo. V štirih tozdih te najstarejše tržiške tovarne, v Predilnici, Tkalnici, Oplemenitilnici in Konfekciji, je zaposlenih 1186 delavcev. Vsako leto proizvedejo 2.400 ton preje, 14 milijonov m² surovih tkanin in okrog 17 milijonov m² oplemenitenih tkanin, od tega okrog 8 milijonov kvadratov konfekcionirane posteljnine in drugih izdelkov za gospodinjstvo.

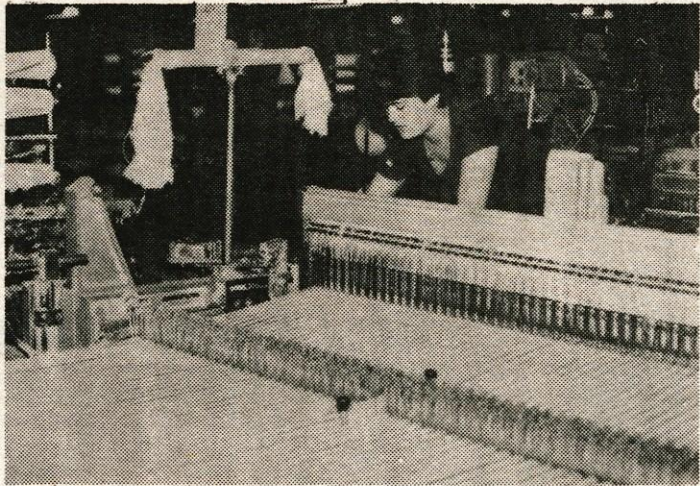
JOSIP ERŽEN, DIREKTOR BPT: »Zdaj smo v tretji fazi načrtovanih investicij v delno prestrukturiranje proizvodnih programov. To je program višje stopnje obdelave tkanin, ki bodo namenjene za oblačilno konfekcijo, program težjih tehničnih tkanin in tkanin z nanosi. Samo zadnja faza te investicije je vredna nad eno milijardo dinarjev.

Naši cilji za naprej pa so proizvodnja tehničnih tkanin iz mineralnih vlaken — steklenih in aramidnih. Še vedno pa razmišljamo, da bi organizirali svojo proizvodnjo oblačil za prosti čas. Prve tkanine z novih stro-

jev, snukovne pletenine, že obetajo, da bodo prav zaradi izjemnih kvalitete in možnosti za dobro prodajo dale dobre rezultate tudi v gospodarstvu.

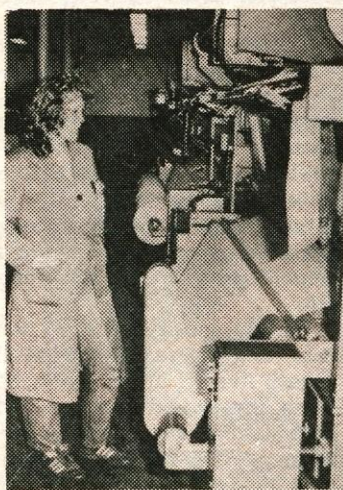
Lani, za 100-letnico, smo naredili čistilno napravo in moderno skladišče za skladiščenje kemikalij. Zdaj pa je naša glavna naloga montaža novih strojev in začetek redne proizvodnje na njih. To razen redne proizvodnje zahteva od delavcev dodatne velike napore.

Modernizacija proizvodnje bo še vnaprej naša prednostna naloga. Ne mislimo pa se več širiti. Ostali bomo na tej lokaciji in tu posodabljali proizvodnjo z novostmi, ki se bodo v svetu pojavile na področju tekstila.

POZNANI PO SVETU

Gospodnje doma in po svetu dobro poznajo njihovo prejo in sukance, surove, beljene, barvane in tiskane bombažne tkanine, širin od 80 do 260 cm, klasično belo posteljino, njihove odlične damaste, sodobno enobarvno posteljino, ki je po pranju ni treba likati, najsodobnejšo tiskano posteljino, fro-tir, vezeno otroško tiskano posteljino... Zadnje mesece pa z njihovih novih uvoženih strojev prihajajo nove, ploske tekstilije in tkanine za oblačilno konfekcijo, ki so tako nove, da jih običajni kupci še ne moremo poznati. Zdaj so v poskusni proizvodnji, konfekcionarji pa iz njih izdelujejo prve modele oblačil za prosti čas, ki bodo zaradi izredne prožnosti in kvalitete zagotovo prodrle na vse trge.

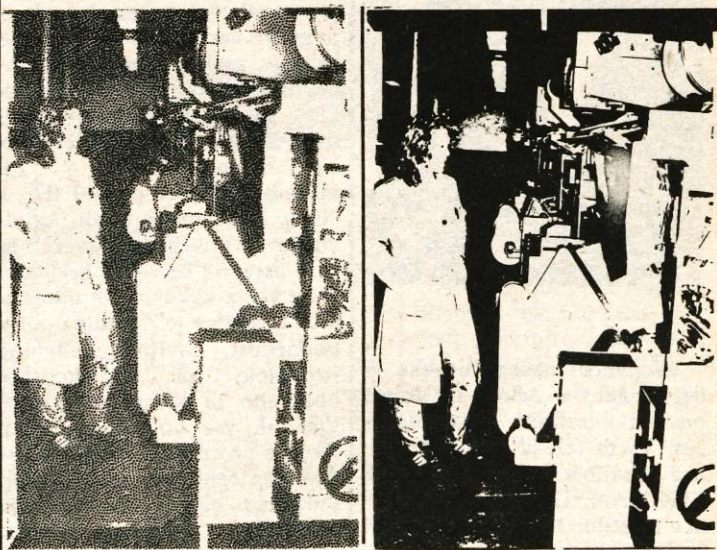
Njihova posteljina je znana po svetu, v Italiji, Franciji, Angliji, Nemčiji, v skandinavskih državah. Do 31. avgusta letos so na konvertibilno tržišče izvo-

zili za 1,8 milijona dolarjev, kar pomeni 17 odstotkov celotnega prihodka. Fizičnega obsega izvoza ne mislijo povečevati, večje izkupičke bodo skušali doseči le z novimi programi

in novimi kvalitetami. Izdelan je že kompleksni program ukrepov za izboljšanje gospodarjenja, vendar je težišče prestrukturiranje proizvodnje. Ko bo to opravljeno, se bodo delavcem v BPT pisali boljši časi.

Težave se poznajo tudi pri rezultatih letošnjega prvega polletja. Dohodkovna rast je bila le 72-odstotna, nizek je bil dohodek na delavca, nizka so sredstva za akumulacijo. Osebnih dohodkov delavcev je zadnje mesece sicer porasel; avgusta je znašal povprečni osebni dohodek za samo 176 ur 95.000 dinarjev; če bi bili delali polnih 184 ur, bi znašal 101.000 dinarjev.

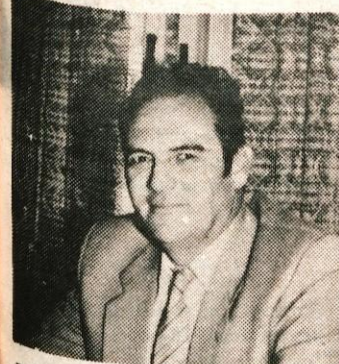
Novi stroji pa niso največja težava. Primanjkuje jim tudi delavcev. Izgubili so prek 30 kvalificiranih ljudi, ki so se prej vozili v Tržič, a so se zdaj zaposlili v domačem kraju.

GORENJSKA PREDILNICA ŠKOFJA LOKA ZAGRETI ZA VIŠJO KAKOVOST

Iz bombažne predilnice, ki je začela obratovati 1934. leta, se je Gorenjska predilnica v pol stoletja razvila v tekstilni kombinat s tremi tozdi: Predilnico, Kodranko in Barvarno ter z delovno skupnostjo skupnih služb. V kolektivu sta več kot dve tretjini žensk, med zaposlenimi pa prevladujejo nekvalificirani in polkvalificirani delavci. Bolj kot z izobrazbeno strukturo so v Gorenjski predilnici zadovoljni z družbenim standardom: na novo so uredili jedilnice, nenehno širijo počitniške zmožljivosti, zdaj imajo namreč okrog 80 postelj ob morju in na »celini«. Čeprav za reševanje stanovanjskih vprašanj namenjajo znatne vsote denarja, problemov še ne bodo kmalu rešili. Pozna se, da so svojčas zaposlovali veliko ljudi od drugod.

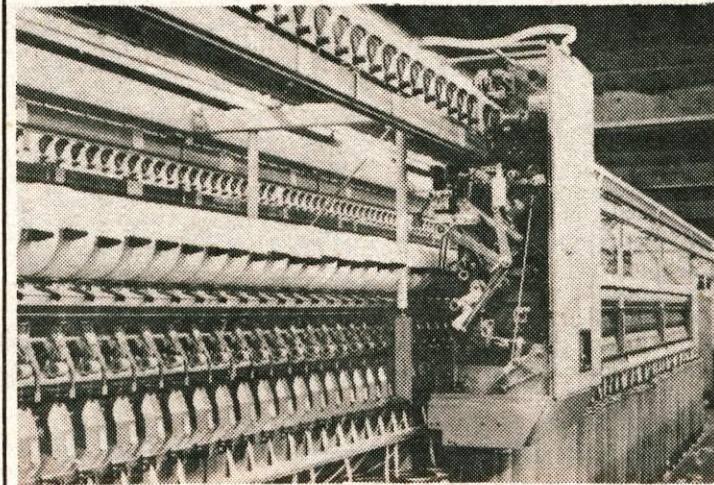
DIREKTOR VINKO PUNCER: »Več zunanjih vplivov je, ki včasih kot hladen tuš dušijo naše poskuse, da bi bili z izdelki po kakovosti in modnosti čim bližje svetovnim dosežkom. V proizvodnji moramo preiti na čim finejše preje, na mešanice z naravnimi vlakni, modne, kakršne zahteva zunanji trg oziroma domači kupci, ki jih rabijo za svoje izvozne izdelke.

valutami oziroma zaradi zamikov med nalogom za plačilo in dejanskim plačilom v tujino ter zaradi odplačevanja blagovnih kreditov.

Razen nerealnega tečaja so bile v prvem polletju znižane ali celo ukinjene tudi izvozne dinarske stimulacije. Zdaj so obetane višje spodbude, katerih vrednost pa bo spričo inflacije močno zbledela, če jih bomo dobili šele po šestih mesecih, kot se največkrat dogaja.

Letos nas precej »tepejo« tudi razkoraki med cenami vhodnih surovin in našimi izdelki. Cene večine surovin so se podvojile, medtem ko je del naših izdelkov pod nadzorom cen in zao-stajajo za stroški. Povsem mirno ne moremo niti mimo obveznosti iz dohodka, ki so v prvem letošnjem polletju kar za 140 odstotkov višje kot lani v enakem času.

Zunanji vzroki oziroma njihovemu vplivu na poslovanje se seveda ne bomo mogli povsem iztrgati, omilimo pa ga lahko samo z boljšim delom. Tudi znotraj tovarniške ograje moramo postoriti še marsikaj: povečati moramo proizvodnjo in izboljšati kakovost, bolje izkoristiti surovine, stroje in delovni čas, hitreje obračati obratna sredstva in podobno.

POSOJILLO ZA MANJŠO PORABO ENERGIJE

Proizvodnja v Gorenjski predilnici je deljena na pet osnovnih skupin izdelkov: na bombažno open-end in sitično open-end prejo bombažnega tipa, sintetično polčesano prejo volnena tipa in mešanice sintetične z volno, prejo za ročno pletenje, teksturirani poliamidni filament in jersey.

V tem srednjeročnem obdobju bodo v Gorenjski predilnici vlagali v posodobitev strojev, ki bo omogočila dohodkovno ugodnejšo strukturo proizvodnje (stroje, kupljene z IFC kreditom, že imajo v tovari), bistveno manjšo potrošnjo energije v celoti in na enoto proizvoda, racionalnejšo organizacijo dela, boljše delovne razmere in večjo produktivnost dela.

Glavni projekt je zamenjava strojev, ki je povezana z zmanjšanjem porabe energije. V Gorenjski predilnici so namreč iz-

V prvem polletju letos so proizvodnjo prej, ki pomeni 85 odstotkov celotne proizvodnje Gorenjske predilnice, povečali za štiri odstotke, primerjano z enakim časom lani. Povečanje je sad nove linije najlona in predilnih strojev česanih prej volnenega tipa. Manj ugodni so rezultati pri izdelavi jerseyja, ki predstavlja petnajst odstotkov proizvodnje. Težave so bile zaradi počasnega prehoda proizvodnje s sintetične na boljše mešanice z naravnimi vlakni.

Celotni prihodek delovne organizacije je v polletju znašal 5,54 milijarde dinarjev, kar je le 65 odstotkov več kot v enakem času lani. Na nizko rast je deloma vplival prehod na storitve oziroma »lon«posle pri nekaterih izdelkih, pa tudi prenizke cene v primerjavi z visokimi vhodnimi stroški. Zaradi velikih zalog, ki so nastale predvsem zaradi devizne situacije, ko ni bil mogoč uvoz prej, domače pa niso najboljše, so bila potrebna precejšnja znižanja cen jerseyja.

Rast dohodka je bila v polletju 84-odstotna, sredstev za reprodukcijo pa 58-odstotna, kar pomeni, da je reprodukcijska sposobnost realno padla. Povprečni mesečni osebni dohodek je znašal v prvem polletju 88.400 dinarjev, kar je 90-odstotkov več kot v prvem polletju lani, vendar pa manj od povprečne rasti v Sloveniji in občini.

Delež izvoza na Zahod je z lanskim 19,2 odstotka celotnega prihodka letos v šestih mesecih padel na 14 odstotkov.

računali, da na enoto proizvoda porabijo še 25 odstotkov energije preveč. Gre zlasti za premajhno izkoriščenost toplotne energije iz odpadnih vod in zraka. Toploto, ki gre v nič, bodo ujeli in izkoristili, hkrati pa bodo očistili tudi izpiralne vode in jih ponovno uporabili v tehnologiji barvanja.

V Gorenjski predilnici so za zmanjšanje porabe energije na

enoto proizvoda kandidirali za mednarodno posojilo v višini 1,2 milijona dolarjev; kredit je zelo ugoden, za petnajst let, s triletnim moratorijem.

Projekte imajo v Gorenjski predilnici pripravljene. Pričakujejo, da bodo posojilo dobili in ga lahko začeli črpati v začetku prihodnjega leta. Naložba ne bo terjala dodatnih površin. Gre predvsem za dopolnitev naprav v kotlarni.

K vrednosti naložbe, ki je pri nas še vedno prerodka novost, bo morala Gorenjska predilnica sama prispevati približno 30 odstotkov denarja.

V naslednjih letih se torej kolektiv ne odloča za vlaganja v večjo proizvodnjo. Svojo prihodnost vidi v višji kakovosti izdelkov ter oplemenitvi sedanje programske palete z boljšim znanjem in še sodobnejšo tehnologijo.

ZVEZDA KRANJ

CENTELIN JE POSTAL POJEM DOBRE MEDVLOGE

Kranjska Zvezda je majhna tekstilna tovarna, v kateri dela 157 ljudi. Bolj kot tovarna je znan njen izdelek - centelin. Postal je pojem dobre medvloge, ki jo je moč najti v nešteti oblačilih in čevljih, prilepljeno na notranjo stran osnovne tkanine. Zvezda bo 50-letnico praznovala čez tri leta, njena predhodnica je predvojna Koliaševa barvarna in kemična čistilnica. Tudi po vojni so se sprva ukvarjali z beljenjem, barvanjem, tiskanjem in plemenitenjem vseh vrst tekstilnih surovin, kasneje so bili vključeni v izobraževalne ustanove. Začetki specializacije segajo v šestdeseta leta, dokler se niso leta 1973 dokončno odločili za specializirano proizvodnjo lepljivih medvlog za konfekcijsko, obutveno in kožno industrijo.

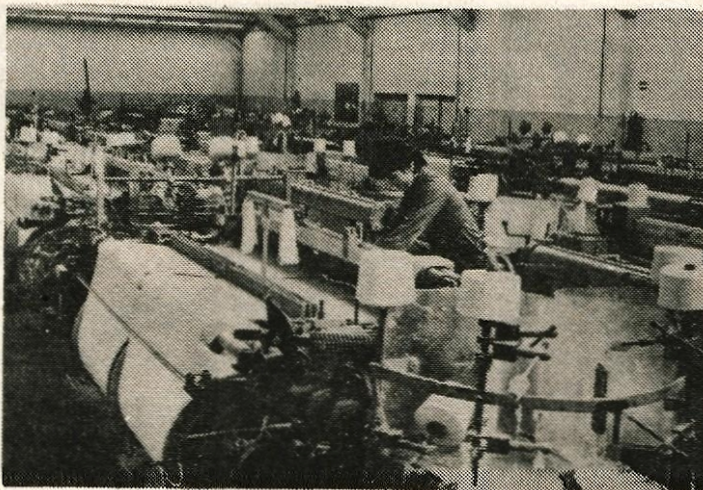
»Skrivnost našega uspeha je delo, samo z delom in dobro poslovno politiko nekaj doseže. Vsem tekstilcem je to dobro znano,« je dejal JOŽE ROŽMAN, DIREKTOR kranjske tekstilne tovarne Zvezda, ki jo že nekaj let zelo uspešno vodi. Povprašali smo ga o načrtih, o bodočnosti tovarne.

V srednjeročnem planu so največ pozornosti namenili posodabljanju opreme. Razlogi so

znani: širitev tovarne zaradi prostorskih, zaposlitvenih ter seveda ekonomskih razlogov ni smiselna. Vse bolj postajata pomembni kakovost in večja uporabnost njihovih izdelkov.

Zdaj grade nove skladiščne in poslovne prostore. Gradnja je prav zanimiva, saj novo poslopje grade nad starim, ki ga bodo kasneje podrli. Nered bo spomladi, ko bodo preselili skladišče, v starem pa lahko postavili nove stroje. Prihodnje leto namreč računajo na 1,5 milijona dolarjev posojil IFC, s čimer bodo proizvodnjo kakovostno in količinsko povečali in zato ustvarili še več dohodka.

Še večja kakovost in uporabnost centelina je Zvezdina pot v bodočnost. Lepljive medvloge izdelujejo za konfekcijsko, obutveno in kožno industrijo, kjer jih vse bolj uporabljajo. Nov je proizvodni program kaširanega centelina za obutveno industrijo, njegova značilnost je večplastnost medvloge. Nenehno prilagajanje potrebam konfekcijske, obutvene in kožne industrije zahteva vse večjo uporabnost in kakovost centelina, saj je danes za srajce že povsem drugačen kot za čevlje.

CENTELIN V NEŠTETIH OBLAČILIH IN ČEVLJIH

Centelin - izdelek kranjske tekstilne tovarne Zvezda - je tako znan, da je postal pojem dobre medvloge, prilepljene na notranjo stran osnovne tkanine, najdemo ga v nešteti oblačilih in čevljih. Prav zanimivo je, da je izdelek bolj znan kot tovarna sama. Marsikdo namreč pozna centelin, ne ve pa, kje ga izdelujejo.

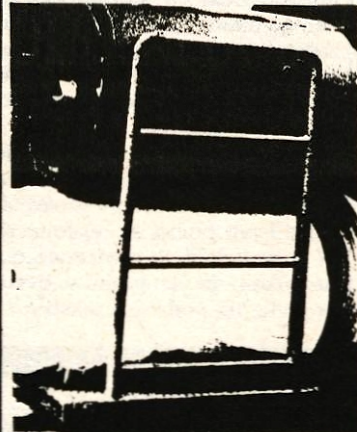
Začetki specializacije v izdelavo centelina segajo v kranjski Zvezdi dvajset in več let nazaj. Širok proizvodni program, od beljenja, barvanja, tiskanja, kemičnega čiščenja do uslužnostne dejavnosti, ni imel več bodočnosti. Počasi so se preusmerili v izdelavo centelina. Leta

1964 so ga naredili 148 tisoč metrov, nato pa je proizvodnja hitro rasla in se do današnjih dni povečala za več kot 60-krat. Hkrati pa so opustili izdelavo barvnih in tiskanih tkanin. Leta 1973 so povsem prešli na specializirano proizvodnjo in Zvezda je postala eden prvih izdelovalcev lepljivih medvlog na jugoslovanskem tržišču.

Danes izdelujejo že več kot 70 različnih vrst centelina, na osnovi tkanin, pletenin in netkaninih materialov, s čimer skušajo zadovoljiti vse veje konfekcijske, obutvene in kožne industrije. Specializacija je seveda zahtevala izostren posluš za želje poslovnih partnerjev, ne le

Tekstilna tovarna Zvezda iz Kranja sodi zdaj med najuspešnejše tekstilne tovarne na Slovenskem. To povedo tudi rezultati poslovanja v letošnjem prvem polletju. Ustvarili so 4,8 milijona dinarjev dohodka na delavca, povprečje slovenske tekstilne industrije pa je znašalo 1,5 milijona dinarjev. V Zvezdi je bil povprečni osebni dohodek 120 tisoč dinarjev, slovensko tekstilno povprečje je bilo 76.500 dinarjev. Akumulacija pa je pri njih glede na uporabljena poslovna sredstva porasla od 15 na 15,6 odstotka. Veliko tudi izvažajo na Zahod, v letošnjem prvem polletju so celo presegle načrtovane naloge, ustvarili so 5 tisoč dolarjev izvoza na delavca. Skratka, po vseh kazalcih so zelo uspešen delovni kolektiv.

Na to kaže tudi porast storilnosti v zadnjih letih. Število zaposlenih se je od leta 1963, ko jih je bilo 172, v letu 1969 pa že 202, kasneje zmanjševalo, danes jih je 157. Proizvodnja pa se je večala. Leta 1974 so naredili 34 tisoč metrov medvlog na delavca, deset let kasneje, leta 1984, pa že 56 tisoč metrov na delavca. Storilnost se je torej v tem času povečala kar za 64 odstotkov. S takšnimi rezultati lahko v zadnjem času hitreje slede tehnološkim novostim v tekstilni industriji, kupujejo nove stroje, gradijo nove prostore. V zadnjih petih letih so za naložbe namenili 131 milijonov dinarjev, to pa je za tako majhen kolektiv veliko.

centelin®

večino potreb obutvene industrije po teh izdelkih.

Univerzalni stroj za plastificiranje obratuje slabi dve leti in daje dobre rezultate. Prinesel je veliko sprememb in večjo tržnoprilagodnost njihovih izdelkov. Na stroju namreč lahko plastificirajo dve 90 centimetrov široki tkanini hkrati, kakor tudi razne druge materiale (tkanine, vlaknine, pletenine itd.) do širine dveh metrov. To je posebej pomembno pri izvozu, saj zunanji kupci ne kupujejo več ozkih izdelkov, temveč samo še medvloge in kaširane izdelke v takih imenovani dvojni širini.

Prav novi stroj pa jih sili v nadaljnje posodabljanje opreme, pri predhodni pripravi in obdelavi materialov za plastificiranje.

INDUSTRIJA BOMBAŽNIH IZDELKOV IBI KRANJ

VEČ KOT POLOVICO IZDELKOV PRODAJO NA ZAHOD

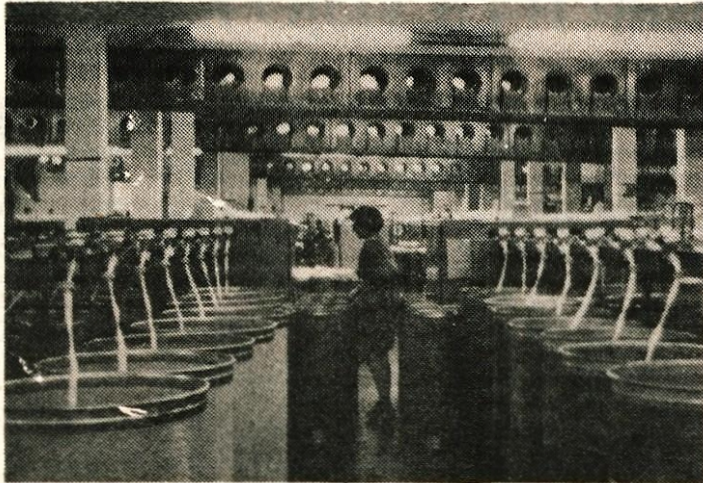
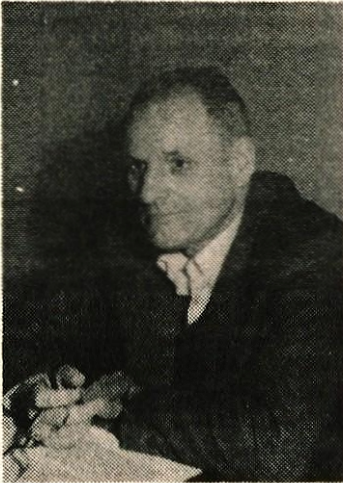

Kranjska tekstilna tovarna IBI, ki zaposluje 520 ljudi, sodi v sam vrh naše tekstilne industrije. Njeni začetki segajo v leto 1929, v predvojne tekstilne delavnice. Tudi po vojni je životarila, leta 1955 je bila celo pred ukinitvijo. S prihodom direktorja Franca Omana pa so se stvari temeljito zasukale. Smelo je začrtal razvojni program in uvedel edinstven način organiziranja proizvodnje, ki ga ponekod že posnemajo. V IBI-ju so začeli šteti leta nenehnega vzpona in danes je tako rekoč edina tekstilna tovarna, v kateri so delavci ohranili prenašanje tekstilne tradicije iz roda v rod.

S prihodom DIREKTORJA FRANCA OMANA so se po letu 1955 stvari v IBI-ju temeljito zasukale. Začeli so šteti leta nenehnega vzpona.

IBI je zdaj v samem vrhu naše tekstilne industrije, najsi vzamemo katerikoli kazalec gospodarjenja. Uvedel je edinstven sistem organizacije dela, po katerem od surovine do končnega izdelka potrebujejo le devet delovnih dni. To je bila njegova inovacija, ki jo ponekod že posnemajo. Takšen način dela, ki je odpravil vmesna skladišča blaga, je dal mnogotere koristi, od dobrega zasluga delavcev do denarja za posodabljanje opreme. Rečemo lahko, da ima danes IBI sodobno proizvodno opremo, prav zdaj pa se odločajo za nakup novih strojev. H kraju gredo preverjanja, za katere se bodo odločili, nakar bodo kupili enotne - govore o 400 novih tekstilnih strojih.

Še nekaj velja izpostaviti, kar je danes pri nas velik problem drugih tekstilcev. V IBI-ju so že vseskozi po letu 1955 namenili veliko pozornosti izobraževanju delavcev. Temeljito so popravili razmere in danes ima vsak šesti delavec srednjo, višjo ali visoko izobrazbo. V tovarni imajo knjižnico s strokovno in leposlovno literaturo, strokovnjaki vsak za svoje področje skrbijo, da je knjižnica na tekočem s strokovno literaturo in s tem seveda tudi oni sami.

OD SUROVINE DO IZDELKA LE DEVET DNI

V IBI-ju so specializirani za izdelavo žakardnih tkanin za opremljanje stanovanjskih in drugih prostorov. Tovarna je kombinat, saj imajo predilnico, tkalnico in plemenitilnico. Na leto izdelajo 2 tisoč ton preje in 13 do 14 tisoč metrov tkanin.

Njihova posebnost je neprekinjen proizvodni proces, od surovine do končnega izdelka, brez vmesnega zastoja oziroma medfaznega skladiščenja, kar so uvedli v letih 1977 do 1978. Proizvodna pot traja le devet delovnih dni. Da vse teče nemoteno, je potreben velik red, vmesne kontrole kakovosti izdelkov in preventivno vzdrževanje strojev.

Takšen način dela, ki ga ponekod že posnemajo, omogoča veliko izkoriščenost strojev, ki se pri njih suče od 96 do 97 odstotkov.

Tudi v letošnjem prvem polletju so v IBI-ju dobro poslovili. Ustvarili so 4,86 milijona dinarjev dohodka na delavca, povprečni osebni dohodek pa je znašal dobrih 150 tisoč dinarjev. Po teh kazalcih so torej znatno presegle povprečje tekstilne industrije in tudi bombažne branže. Še bolj pa po stopnji akumulacije, ki je znašala 25,8 odstotka, za 0,4 odstotka pa so visoko raven akumulacije v letošnjem prvem polletju celo presegle. V bombažni branži je bila stopnja akumulacije 9,3-odstotna, kar njihovo dobro delo še bolj osvetli.

IBI veliko izvažajo. Na tuje prodajo več kot polovico izdelkov največ v Italijo, na Finsko, v Anglijo, Nemčijo, Avstrijo, Dansko, Norveško in druge države, skratka na zahtevno zahodnoevropsko tržišče, kjer je konkurenca izdelovalcev žakardnih tkanin ostro predvsem belgijska, nemška, francoska in portugalska. IBI ima zaradi kvalitete izdelkov, spoštovanja dobavnih rokov in ustrezne cene vrsto dobrih, dolgoletnih kupcev. Kako visok je njihov izvoz, pove podatek, da so v letošnjem prvem polletju imeli 2,8 milijona dolarjev izvoza, kar pomeni, da je znašal 5.862 dolarjev na zaposlenega. Celotni uvoz je bil z izvozom pokrit 180-odstotno, na konvertnem tržišču pa 310-odstotno. Če bi vsa jugoslovanska tekstilna industrija gospodarila tako dobro kot IBI, ne bi naša država težko vračala tujih posojil.

stotkov. Omogoča pa seveda tudi visoko kakovost izdelkov, ki jo dosegajo 98- do 99-odstotno.

Prinesel je mnogotere dobre učinke, predvsem dobre finančne rezultate. Vmesna skladišča jim ne vežejo obratnih sredstev, v primerjavi z drugimi tekstilci dosegajo nižje stroške na tehnološko enoto. Kakovost izdelkov jim omogoča visok izvoz, na tujem pa lahko z njimi navkljub ostri konkurenci dosegajo ustrezno ceno in jim ni treba izvažati »pod ceno«. Zaradi odlično organizirane proizvodnje lahko tudi dosledno spoštujejo dobavne roke.

Vse to se seveda pozna v delavčevi kuverti. Nobena skrivnost ni, da imajo IBI-jevi delavci dobre osebne dohodke. Vendar ne le to, tudi delavski standard je visok. Imajo počitniške

domove, kjer delavci letujejo brezplačno, 78 odstotkov delavcev je prav v IBI-ju rešilo svoje stanovanjsko vprašanje - dobili so stanovanje ali posojilo. Imajo svojo zdravstveno ambulanto in otroški vrtec. V navadi je, da vsakemu delavcu čestitajo ob 50-letnici, na vsakoletnem srečanju delavcev in upokojencev pa pohvalijo najbolj pridne in inovatorje. Kar 15 odstotkov delavcev je v šestdesetih letih šlo skozi izobraževanje in pridobilo ustrezno izobrazbo. Izobraževanju sploh namenijo veliko pozornosti. Ko so začeli razmišljati o novih strojih, hkrati mislili tudi na ustrezno strokovno usposobljenost ljudi, ki bodo obvladali elektronsko.

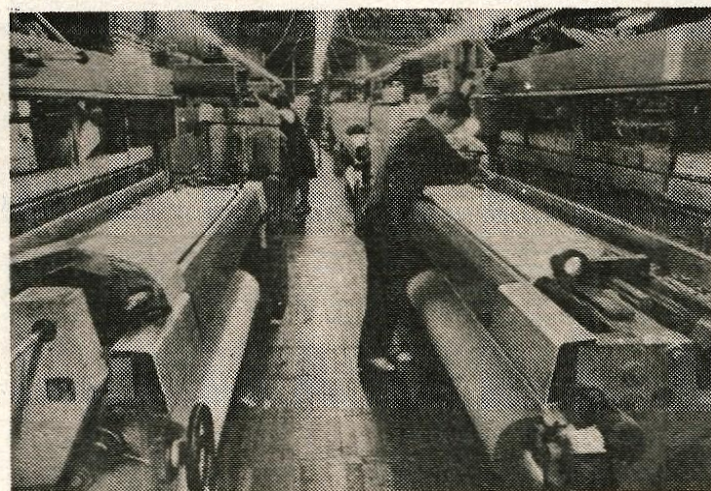
Skratka, dovolj razlogov je, da se je v tej tovarni ohranilo prenašanje tekstilne tradicije iz roda v rod, da starši svojim otrokom ne odsvetujejo tekstilne stroke, kar je bila nekdaj značilnost kranjskih tekstilnih tovarn, danes pa je IBI izjema.

INDUSTRIJA VOLNENIH IZDELKOV SUKNO ZAPUŽE MODNOST IN KVALITETA

Prvi podatki o današnji Industriji volnenih izdelkov Sukno Zapuže segajo v leto 1872. Takrat so trije zasebniki začeli predelovati domačo volno. Po drugi svetovni vojni so v Zapužah ustanovili invalidsko podjetje, leta 1952 pa je bila ustanovljena sedanja tovarna. Podjetje je raslo iz skromnih začetkov v sodobno tovarno, vendar je vsa leta ostajalo zvesto osnovni usmeritvi, predelavi volne. Zdaj ima Sukno iz Zapuž povprečno 440 zaposlenih in sodi med srednje velike tekstilne tovarne. Ima dve proizvodni temeljni organizaciji združenega dela: temeljno organizacijo Tekstilna tovarna v Zapužah in temeljno organizacijo Tekstilna tovarna Jurjevica v občini Ribnica. Razen tega ima še delovno skupnost skupnih služb.

INŽENIR ALOJZ FERBERAŽ, direktor Sukna iz Zapuž, pravi o trenutnem položaju tovarne in o njenih načrtih takole: »Naša želja je, še zožiti program in tako še bolj poudariti modnost in kakovost. Naša osnovna usmeritev ostajajo volneni izdelki, čeprav v Jurjevici dopolnjujemo proizvodni program s tehničnimi tkaninami, ki imajo obetavno prihodnost. Ker smo zelo odvisni od uvoza, želimo še povečati izvoz. Z večjo modernizacijo se bo število zaposlenih zmanjševalo. Največji problem za normalno poslovanje, predvsem za zunanjetrgovinske posle, je izredno hitro spreminjanje predpisov. Komaj se na enega navadiš in se s partnerji dogovoriš, kako boš ravnal, že pride sprememba. Problem je v tem, da kljub izvozu ne veš, ali bo banka plačala tvoj račun v tujini ali ne. Stari sistem nam je včasih celo bolj odgovarjal. Sam si lahko kupil devize, jih plačal in poravnal račune v tujini. Pri sedanjem položju pa večkrat ne vemo, ali bomo zaradi nerednega plačevanja v tujino dobili material, ali bo proizvodnja lahko sploh normalno potekala, ali bomo naredili tisto, za kar smo se obvezali in spoštovali dogovorjene roke. Izvoznikom bo moral dati zunanjetrgovinski sistem večjo veljavo in samostojnost. Pravice pri razpolaganju z zasluženimi devizami bodo morale biti večje, pa tudi pri izvoznih stimulacijah se ne bi smelo več zatikati in kasniti. Če ne bo izvoza, predvsem konvertibilnega, se bo poslabševal položaj za vse, ne le za izvoznike; to pa nikomur ni v prid. Kljub temu upam, da se bodo stvari uredile, da ne bo nepričakovanih sprememb na slabše in da bo naša tovarna lahko uresničila zastavljene cilje, saj smo letos začeli veliko bolje in uspešneje kot lani.«

IZ SLABE VOLNE NI DOBREGA IZDELKA

Tako so prepričani v Suknu v Zapužah in to bo tudi vodilo njihovega prihodnjega dela. Volna je njihova osnovna surovina. Najboljše morajo upoštevati, saj domača ne dosega zahtevane kvalitete za izdelke, kakršni prihajajo iz Zapuž. Osnova za proizvodnjo v Zapužah je predelava volne. Iz nje izdelujejo volnene tkanine za ženske obleke, kostime in plašče. Volno predelujejo v izredno modne tkanine z modnimi barvami. Njihov zaščitni znak je v bistvu 100-odstotno čista runska volna in zaradi tega slovijo ne le v Jugoslaviji, ampak tudi na tujem. Del proizvodnje pa v Zapužah namenjajo tudi izdelavi volnenih odev in mikanju ter če-

Letošnji polletni rezultati poslovanja so v primerjavi z enakim lanskim obdobjem zadovoljivi. Celotni prihodek je v letošnjem prvem polletju znašal milijardo 845 milijonov dinarjev, dohodek 481 milijonov dinarjev, ostanek čistega dohodka 61 milijonov dinarjev, izvoz pa je bil v prvem polletju vreden 500.000 ameriških dolarjev. Vse torej kaže, da bo letošnje poslovanje boljše kot lansko, ko se je zapuška tovarna otepala s precejšnjimi težavami. Proizvodnja je ob manjšem številu zaposlenih večja za povprečno 20 odstotkov, zaloge gotovih izdelkov so minimalne, proizvodni program je za leto razprodan in izpopolnjen, izvoz pa je prav tako bistveno večji kot lani. V tovarni ocenjujejo, da mora normalna situacija na osnovi sedanjih kazalcev zdržati do konca leta, če seveda ne bo nepričakovanih pretresov, čeprav stroški skokovito naraščajo. Sukno iz Zapuž je taka tekstilna tovarna, ki je v veliki meri odvisna od uvoženih surovin, v zapuškem primeru od uvožene volne. Uporabljajo sicer tudi domačo, vendar izdelavi kakovostnih in modnih izdelkov za tujega kupca ne ustreza. Kakršnegakoli nihanja pri kakovosti izdelkov pa si ne smejo dovoliti. V Jurjevici so letos spremenili proizvodni program. Začeli so izdelovati tehnične tkanine, ki se lahko uporabljajo za različne izdelke, za avtomobilске cerade in podobno. Prihodnje leto bo polovica v Jurjevici narejenih tehničnih tkanin že prodana v izvoz.

Povprečni mesečni osebni dohodek tovarne v prvem polletju je bil 72.000 dinarjev, že junija pa je dosegel 94.000 dinarjev.

SUKNO

sanju preje. Preja je še posebej iskana med pletilci in ročnimi mojstri za izdelovanje preprog. Največji kupci preje za izdelovanje preprog so iz Makedonije, sicer pa se med kupci preje tudi številni slovenski in jugoslovanski izdelovalci tekstilnih izdelkov. Svoj obrat v ribniški občini so začeli specializirati tudi za izdelovanje tehničnih tkanin. V tem primeru ne gre za končni izdelek, ampak za polproizvod, zelo iskan med izdelovalci cerad in podobnih izdelkov. Tehnične tkanine so iskane tudi na tujem, zato v Zapužah računajo, da bodo naslednje leto polovico proizvodnje iz Jurjevici izvozili. Zapuška temeljna organizacija pa bo ostala še

naprej specializirana za izdelovanje volnenih tkanin. Sukno iz Zapuž ima v razvojnem programu zapisano, da bosta vodila njenega dela modnost in kakovost. Načrtujejo, da se bo število zaposlenih s sedanjih 440 še zmanjševalo, da pa bo sodobnejša tehnologija terjala ljudi z višjim strokovnim znanjem. Števila proizvodov ne namenjajo povečevati, ampak ga zmanjševati, vendar pri tistih, ki jih bodo še obdržali, doseči kar najvišjo možno stopnjo kakovosti. Tega ne terja le tuje tržišče, ampak tudi domače, zato se z ugledom ne kaže igrati. Težko ga je dobiti, zato se ga spleča obdržati. Tovarna se je organizacijsko in proizvodno utrdila, zato so njeni načrti uresničljivi.

TOVARNA ČIPK IN VEZENIN BLED V KORAK S SVETOM

Izdelovanje čipk in vezenin ima na Bledu dolgoletno tradicijo. Že leta 1924 je bila ustanovljena predhodnica današnjih Vezenin, neuradno pa so s klekljanimi čipkami začeli že leto prej. Današnja tovarna čipk in vezenin na Bledu zaposluje 750 delavcev. Ima pet temeljnih organizacij, od teh dve na Bledu in po eno v Kočevju, Vipavi in Ilirski Bistrici. Izdelujejo ženske obleke za slovesne priložnosti, ženske bluze, otroško konfekcijo, prte in zavesa ter različne vezenine. Veliko izvažajo; letos bodo polovico prihodka ustvarili s prodajo na Vzhod in Zahod. Julija so odprli nov obrat, s katerim so za dve petini povečali proizvodne zmogljivosti v vezilnici.

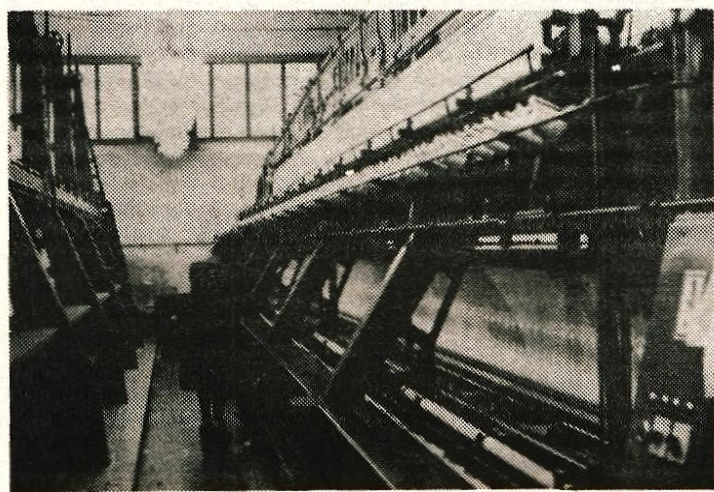
FRANC SIRC, DIREKTOR VEZENIN:

»Ob tridesetletju bodo gospodarski rezultati še boljši od polletnih in če nas potlej ne bodo »udarili« novi ukrepi zvezne vlade, bomo gospodarski načrt do konca leta uresničili. Naročil imamo dovolj, večina potrebne materiala pa je že na tovarniškem dvorišču.

V naših, nenehno spreminjajočih se gospodarskih razmerah je težko karkoli načrtovati za naprej. Ne vemo, kako se bo v prihodnosti spreminjala vrednost dolarja; ne vemo, kako bomo do izvoz na Zahod spodbujali novi ukrepi zvezne vlade. Prvi »paket« ukrepov nam ni veliko prinesel. Onemogočil nam je

spodbudnejše nagrajevanje delavcev. Le s skrajnimi naporimi smo zadržali storilnost na lanski ravni.

Z novim obratom, v katerem delamo z najsodobnejšimi vezilskimi stroji, samo zadnji trenutek ujeli korak z razvitim svetom. Za dve petini smo povečali proizvodne zmogljivosti, izboljšali kakovost izdelkov in dosegli, da se bomo lažje in hitreje prilagajali modnim novostim na tem področju. Posodabljanje proizvodnje bo imelo prednost pri naložbah tudi v vseh naslednjih letih. V tem srednjeročnem obdobju načrtujemo še posodobitev proizvodnje konfekcije, o čemer se že dogovarjamo z izdelovalci najsodobnejših šivalnih strojev na svetu, načrtujemo še nabavo procesnega računalnika, ki nam bo veliko koristil pri krojenju, posodobitev opremitvenilnice v tozdu Pozamentarija in posodobitev obrata klekljanih čipk. Zelo pomembna za naš nadaljnji razvoj, predvsem za poslovno ravnanje in odločanje, je uvedba notranjega, računalniško podprtega informacijskega sistema. Sprva smo razmišljali o nabavi lastnega računalnika, zdaj pa se dogovarjamo z bližnjim LIP-om, da bi uporabljali proste zmogljivosti njihovega računalnika.«

OBLEKE ZA POSEBNE PRILOŽNOSTI, PRTE, ZAVESE, ČIPKE...

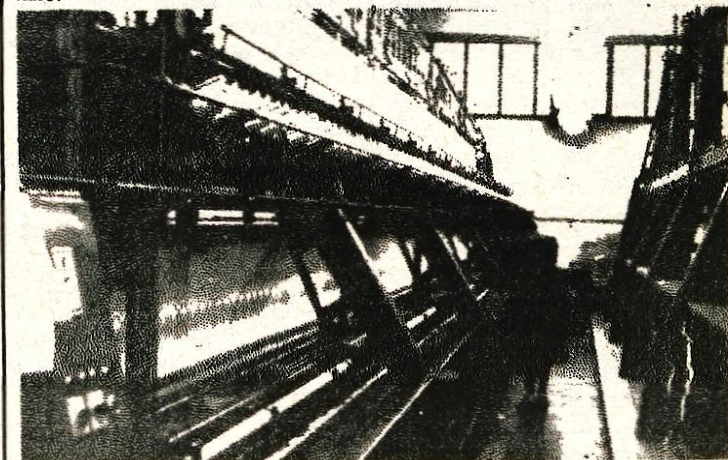
V blejski tovarni čipk in vezenin so razvili dve dejavnosti. Prva je vezilstvo. Druga, ki zaposluje več delavcev kot prva in ustvarja polovico dohodka, je konfekcija. 30 do 40 odstotkov vezenin že v Vezeninah vključijo v končne izdelke, drugo prodajo konfekcijskim tovarnam, manjši del pa gre neposredno v trgovine. Vezenine imajo svoje prodajalne v Radovljici, na Bledu, v Ljubljani in v hotelskem naselju Bernardin v Portorožu. Izdelke blejskih Vezenin lahko razdelimo v tri skupine. V prvo sodi konfekcija - obleke za posebne priložnosti (za poroke, obisk gledališča in opere, za

koktaile...) vezene ženske bluze, vezena otroška (dekliška) konfekcija... Drugo skupino sestavljajo dekorativni izdelki, med katerimi prevladujejo prti in zavesa... V tretjo spadajo vezenine za različno uporabo (klekljane čipke, zračne čipke in podobno).

S konfekcijo so se uveljavili predvsem v Italiji, na Nizozemskem in Švedskem, z vezeninami zlasti v Združenih državah Amerike. Stike navezujejo tudi s kupci iz Kanade, Nove Zelandije in Avstralije. Na domačem trgu je zaradi njihove izvozne usmeritve povpraševanje vedno večje od ponudbe. Največ pro-

V Vezeninah v letošnjem prvem polletju niso dosegli vseh zastavljenih ciljev. Naredili so sicer toliko, kot so načrtovali, vendar je bil iztržek zavoljo nespodbudnega izvoza skromnejši od pričakovanih. Dohodek je bil zaradi neustreznega tečaja dolarja in nizkih izvoznih spodbud (pri prodaji na Zahod so se od lani do letos znižale z 21 na vsega 6 odstotkov) manjši za 87 milijonov dinarjev, vendar so kljub temu namenili za poslovni sklad 67 milijonov dinarjev, v rezervnega pa še dodatnih 32 milijonov. Polovico prihodka so ustvarili s prodajo doma, drugega z izvozom - dve tretjini na Vzhodu in eno tretjino na Zahodu. Do polletja so uresničili že domala tri četrtine letnega načrta izvoza na konvertibilni trg. Na Zahod so prodali dobro četrtino več kot v enakem lanskem obdobju in so ena redkih delovnih organizacij v radovljiški občini, ki je kljub nespodbudnemu konvertibilnemu izvozu obseg prodaje v zahodne države še celo povečala. Uspešni so bili tudi na investicijskem področju. Obrat, ki so ga začeli graditi lani, so letos 1. julija odprli in po kolektivnih dopustih so v njem že začeli obratovati najsodobnejši vezilski stroji. Naložba je vredna 712 milijonov dinarjev (skupaj z obratnimi sredstvi). 244 milijonov je zagotovila delovna organizacija, drugo pa kot posojilo Ljubljanske banke - Temeljna banka Gorenjske in mednarodni denarni sklad IFC.

Povprečni osebni dohodek je znašal 74.304 dinarjev in je bil za 16 tisoč dinarjev nižji od povprečja gospodarstva radovljiške občine.

dajo v Srbijo, Bosno in Hercegovino ter na Hrvaško, še najmanj pa v Slovenijo, kjer imajo vezenine krajšo tradicijo kot v drugih republikah.

V Vezeninah so največji korak pri posodabljanju proizvodnje napravili letos, ko so odprli novo vezilnico z najsodobnejši-

mi stroji; še več jih načrtujejo v naslednjih letih srednjeročnega obdobja. Že pred leti so namreč podpisali sporazum o sodelovanju s sorodno švicarsko firmo, z namenom, da bodo lahko najnovejšo dosežke v vezilstvu kar najhitreje prenesli v proizvodnjo.

ALMIRA RADOVLJICA

ZNANI DOMA, NA VZHODU IN ZAHODU

Radovljiška Almira sodi po razvrstitvi poslovne skupnosti tekstilne industrije Slovenije v skupino pletilcev. V štirih temeljnih organizacijah, od katerih sta dve v Radovljici, po ena v Bohinjski Bistrici in Novi Gorici, zaposluje 758 delavcev. 90 odstotkov vseh zaposlenih je žensk. Delajo v dveh izmenah, le ob konicah tudi v tretji, nočni. Izdelujejo pletenine za vse letne čase, za mlade in starejše, za moške in ženske. Na leto naredijo približno sedemsto tisoč kosov oblačil. Veliko izvažajo, v letošnjem prvem polletju so s prodajo na Vzhod in Zahod ustvarili 39 odstotkov celotnega prihodka. Na Zahodu je njihov največji kupec ZRN, na Vzhodu Sovjetska zveza.

MIRO ROZMAN, DIREKTOR ALMIRE:

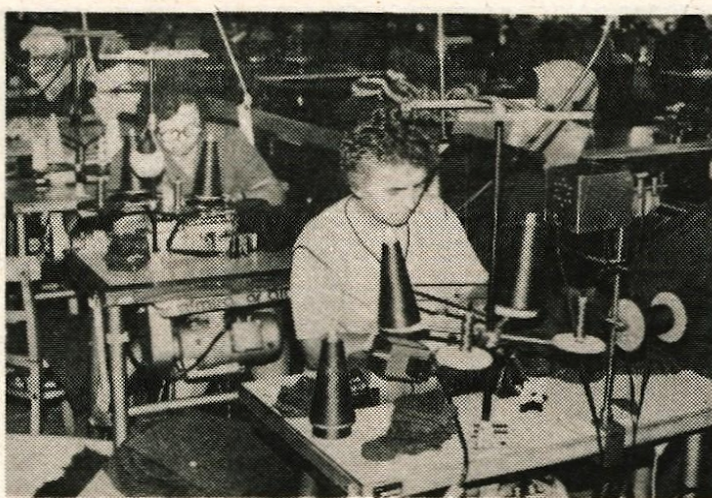
»V Jugoslaviji je 135 delovnih organizacij, ki izdelujejo pletenine. To pomeni, da je konkurenca zelo močna in da se moramo za dober poslovni rezultat ob nič kaj dohodkovno zanimivem izvozu na Zahod še posebej potruditi. Naš namen je, da v vse težjih razmerah doma in na tujem obdržimo kakovost in da z gospodarskimi rezultati dosegamo povprečje industrije.

V Almiri smo izvedli modernizacijo proizvodnje, tako da smo zdaj tehnološko sodobna tovarna. V posodobitev in računalniško vodenje strojev smo vložili 1,3 milijona dolarjev. Naša želja je, da z novo strojno opremo spremenimo razmerje med strojnim in ročnim delom v korist strojnega. V prihodnosti bomo sedanjo opremo še dopolnjevali, glavni poudarek pa bomo dali popestritvi in širitvi proizvodnega programa, iskanju novih prodajnih poti in doseganju še višjih cen naših pletenin na zahtevnih tujih trgih. Že zdaj imajo v naši delovni organizaciji pomembno vlogo Grimšče, v prihodnosti pa jim nameravamo dati še več veljave. Letos smo tu

prodali petkrat več kot lani in razen tega navezali še veliko koristnih stikov z našimi kupci. V delovni organizaciji bomo storili vse, da bi Grimšče razvili v močan prodajni center.

Ceprav so nekateri zatrjevali, da tekstilna industrija pri nas nima prave prihodnosti, se je izkazalo, da je to zelo žilava gospodarska panoga. 15-odstotni delež tekstilne industrije v sestavi gospodarstva je nekaj povsem normalnega. Tako je v svetu, pri nas in tudi v radovljiški občini.

S STROJI IN NA ROKE

V radovljiški Almiri izdelujejo modne pletenine za mlade in starejše, za moške in ženske, za uporabo v vseh letnih časih. Njihov proizvodni program je zelo širok, saj je v posamezni kolekciji po sto dvajset različnih oblačil. Doma in v svetu, tako na Vzhodu in Zahodu, so poznani po kakovostnih modnih pleteninah - po športnih in navadnih puloverjih, brezrokavnikih, ženskih oblekah, moških bluzonih... Že tako širok proizvodni program nameravajo v prihodnjih letih še razširiti, njihove želje segajo vse do pregrinj in tapiserij, s katerimi se bodo, če bo le šlo vse po načrtih, predstavili že v naslednji sezoni. Največ pozornosti pa bodo namenjali kakovosti in privlačnosti pletenin, za kar imajo z novimi sodobnimi stroji

tudi vse možnosti. V tem srednjeročnem obdobju bodo novo opremo le še dopolnjevali, sicer pa je njihov glavni cilj plačati posojila, povečati izvoz in dvigniti kakovost pletenin. Nekateri stroji v tovarni so sicer še vedno stari dvajset let, vendar od njih kakovost izdelkov ni toliko odvisna.

V centru za razvoj domače in umetne obrti, v obnovljeni vili v Grimščah, ročno delajo pletenine, po katerih je med kupci zelo veliko povpraševanje. Prevladujejo puloverji ter dodatki: rokavice, nogavice, kape in šali. Ročno izdelane pletenine predstavljajo v Almirinem proizvodnem programu približno pol odstotka vseh izdelkov. Z ročnim pletenjem se ukvarja okrog dvesto žensk, predvsem gospodinj iz okoliških krajev.

Polletni rezultati gospodarjenja so zadovoljivi, vendar bi bili še nekoliko boljši, če bi bili v delovni organizaciji ves čas dobri oskrbljeni s surovinami, predvsem z volneno prejo. Količinsko so izpolnili načrt, saj so naredili prek tristo tisoč pletenin; denarni izkupiček pa je bil za domala tretjino manjši od pričakovanega. Pri normalnem dohodku od prodaje na tuje bi bila akumulacija še enkrat večja.

V Almiri načrtujejo, da bodo letos izvozili za 580 milijonov dinarjev pletenin, od tega za 263 milijonov na Zahod. Do polletja so načrt konvertibilnega izvoza izpolnili 51-odstotno, v primerjavi z enakim lanskim obdobjem pa so prodali za 56 odstotkov več. Pri trgovanju s tujimi kupci je zlasti pomembno to, da je Almira podražila pletenine za 30 odstotkov in da je v nasprotju s številnimi drugimi delovnimi organizacijami hitreje povečevala izvoz na Zahod kot na Vzhod.

V slovenski skupini pletilcev, kjer je dvanaest delovnih organizacij, je med najuspešnejšimi, saj je prav po vseh kazalnikih (dohodek na delavca, delež z izvozom ustvarjenega prihodka, sredstva za širitev in krepitev materialne osnove dela...) nad povprečjem skupine, tudi pri osebnih dohodkih, katerih povečanje je v letošnjem prvem polletju 70 tisoč dinarjev.

Almira ima devet lastnih prodajalnih ter razen teh še šest, v katerih prodajajo vse njihove pletenine na podlagi pogodbenega odnosa. V Almirini industrijski prodajalni na Linhartovem trgu v Radovljici so nam povedali, da so dobro založeni z

ženskimi jopicami, puloverji, s kostimi, z 'jaknami', nekaj pa imajo tudi zimskih plaščev. Od moških pletenin imajo jopice, puloverje raznih modelov in za različne namene, brezrokavnike, razen tega pa tudi ročno pletene izdelke, predvsem puloverje in nekatere dodatke.

KROJ ŠKOFJA LOKA

ZA DOBER PLAŠČ NUJNA DOBRA TKANINA

V začetku novembra bodo v Kroju skromno počastili 40 let dela. Začeli so takoj po vojni s petimi ljudmi in šivalnima strojema, ki ju je v Jugoslavijo poslala mednarodna organizacija UNRA. Razvoj tovarne, v kateri danes dela 416 ljudi, je bil cvetoč. Nekako pred tremi desetletji je podjetje začelo serijsko izdelovati konfekcijo. Prvi Krojev kupec je bila ljubljanska Nama. Letos pričakujejo približno 700 milijonov dinarjev konvertibilnega izvoza, kar predstavlja skoraj četrtino celotnega prihodka. Razen matične tovarne na Trati, ki so jo delavci zgradili z lastnim denarjem 1970. leta, so pred osmimi leti prevzeli v vasi Krka na Dolenjskem še 114 delavcev nekdanjega podjetja Krim Ljubljana, ki je šlo v stečaj.

DIREKTOR JANEZ ZIHERL:

»Kakovost je v minulih štirih desetletjih postala Krojeva zaščitna znamka. Želimo jo ohraniti, a vedno težje dobimo zares kvalitetne tkanine. Domače postajajo slabše in so razen tega še enkrat dražje od kvalitetnih tujih, po katerih pa, žal, ne smemo imeti pretiranih apetitov.

Pri uvozu opažamo dve skrajnosti. Na eni strani zvezna vlada dovoljuje interventni uvoz dragih televizorjev, pralnih strojev in vrste drugih bolj ali manj nujnih izdelkov, mi pa ne smemo uvoziti niti metra kvalitetne svile, ki jo nujno rabimo in jo že lep čas zamenjamo po vsej Jugoslaviji. Če že obstaja interventni uvoz, potem naj ne velja samo za izjemne izdelke oziroma naj vsaj ne podpira nekaterih panog, ki se monopolno obnašajo.

Kroj ima 20 odstotkov pravic pri uvozu. Vendar pa so te pravice bolj na papirju kot zares, saj zelo togo odrejejo, koliko bombaža lahko uvozimo, koliko svile, volne, modnih dodatkov. To, da zdaj rabimo svilo in ne bombaž, nam ne pomaga preseči uvoznega administriranja.

Drug velik problem je tečaj dolarja, ki stoji že mesec dni. Če bo domača inflacija prehitela rast vrednosti tuje valute, ki je v primerjavi z dinarjem že tako podcenjena, potem to pomeni, da bomo izvozniki spet na slabšem.

Ugotovitve pravijo, da Jugoslovani kupujejo že za približno četrtino manj konfekcije. Tovarne na jugu zato delajo celo »lon« za Vzhod, kar je katastrofa. Mi, ki imamo majhne in kvalitetne serije, k sreči padca kupne moči ne čutimo. Dogaja se celo nasprotno. Pogodbe za prihodnje leto, ki jih sklepamo, so že zdaj za najmanj 20 odstotkov bogatejše od letošnjih. To pomeni, da je tudi doma še dovolj kupcev, ki se želijo lepo obleči in so za dober izdelek pripravljeni tudi primerno plačati. Pri tem pa se, kot že rečeno, ubadamo z vprašanjem, kako in kje dobiti kakovostne tkanine.

Kljub težavam bomo letos izvoz povečali za dvajset odstotkov v primerjavi z lanskim.

SKUPEN GORENJSKI ELEKTRONSKI STROJ ZA KROJENJE

V Kroju so pred tremi desetletji začeli razmišljati o specializaciji. Danes so eni pomembnejših izdelovalcev ženskih plaščev, kostimov in jop v Jugoslaviji. Ta oblačila predstavljajo devet desetih proizvodnje, samo ena je za moški program.

Tak program bodo v Kroju obdržali, njihov glavni cilj pa je, da obdržijo vrhunsko kakovost, pod katero razumejo majhne serije kvalitetne uporabno modne konfekcije. Ne glede na spremembe, ki jih prinaša življenje, novi zakoni, nove vlade, se trudijo obdržati vedno korekten odnos do poslovnega partnerja. Njihove želje se ne ustavijo pri preživetju, hočejo več, hočejo napredovati, hočejo

V prvem polletju so v Kroju povečali obseg proizvodnje, primerjano s prvim polletjem lani, kar za 16,4 odstotka. Tako povečanje so dosegli predvsem z večjo proizvodnjo pri kooperantih na Hrvaškem in v Bosni, ki šivajo za Kroj, medtem ko v Kroju opravijo večino zahtevnejšega dela: oblikujejo, krojijo in nato sešite dele kompletirajo. Pomeni, da so morali več delati tudi v loški tovarni.

Celotni prihodek je v prvem polletju znašal 865 milijonov dinarjev ali 135 odstotkov več kot lani, občutno rast pa pričakujejo v običajno močnejših zadnjih mesecih. Rezultat je na domačem trgu plod 90-odstotnih višjih cen Krojeve konfekcije ter 6000 več prodanih plaščev in kostimov. Tudi na tuje so poslali 3000 oblačil več, medtem ko je bila marka v tem primerjalnem obdobju višja za 84 odstotkov.

Povprečni mesečni osebni dohodek je bil v polletju 83.576 dinarjev, kar je od lani 123-odstotna rast.

spet prodajati plašče v Švici in Franciji pod Krojevo firmo, kot so jih že pred leti.

Precej strojev so v zadnjih treh letih že obnovili, prihodnje leto bodo dobili trideset novih šivalnih strojev; menijo, da bodo obnovo sklenili v dveh, treh letih.

Trenutno skušajo spraviti v življenje idejo o pripravi za elektronsko krojenje, za kar je potreben procesni računalnik za pripravo krojev in krojnih slik. Nakup takega sistema, ki ga je pripravljena podpreti tudi Ljubljanska banka, bi bil upravičen, če bi denar združila šestrica gorenjskih konfekcij: razen Kroja še Gorenjska oblačila in Triglav konfekcija iz Kranja, Novost in Trio iz Tržiča ter Veznine Bled. Sistem stane okrog 210.000 dinarjev. Bistvo skupnega nakupa je na eni strani delitev stroškov, na drugi strani pa čim večji izkoristek stroja, ki ga v eni sami tovarni ne bi mogli polno zaposliti.

V Kroju so prepričani, da tudi v konfekciji brez sodelovanja znanosti ne bo pravega napredka, saj le sodobnejša tehnologija (ne robotizacija) lahko pomaga ljudem več narediti.

Žal o nujnosti takšnega posodabljanja v vseh tovarnah še niso povsem prepričani oziroma imajo ponekod proizvodni proces še premalo dodelan. Kljub temu v Kroju upajo, da se bodo gorenjski konfekcionarji uspeli sporazumeti in da bodo že letos dobili stroj, s katerim bi si olajšali krojenje. Najprimernejše mesto za stroj bi bilo v tekstilni srednji šoli v Kranju, kjer bi ga lahko vključili tudi v izobraževalni proces.

GORENJSKA OBLAČILA KRANJ CENJENI DOMA IN V TUJINI

Gorenjska oblačila Kranj imajo zanimivo zgodovino. Rojstvo tega delovnega kolektiva sega v leto 1947. Iz preprostih in slabo opremljenih šiviljskih in krojaških delavnic je zrastle podjetje, ki je že leta v vrhu slovenske tekstilne konfekcije. Leta 1969 si je tovarna nadela sedanje ime, v šestdeseta leta pa sodijo tudi zametki sedanje organizacije podjetja. V letih 1974 in 1976 sta zrasli v Kranju in na Jesenicah povsem novi tovarni, ki še danes zbujata pozornost. V Gorenjskih oblačilih je zaposlenih 420 ljudi. Delajo v kranjski in jeseniški temeljni organizaciji, v Kranju, na Cesti JLA, pa je tudi sedež delovne skupnosti skupnih služb. V Gorenjskih oblačilih je proizvodnja povsem avtomatizirana.

O sedanjem položaju Gorenjskih oblačil in načrtih je RACUNOVODJA STANE OBLAK povedal: »Naš sedanjí položaj je dober in tako bo do konca leta. V prihodnjih letih ne nameravamo vlagati v novogradnje, ampak v modernizacijo, v sodobno tehnologijo proizvodnje. Le na ta način bomo lahko še naprej vzdržali v vrhu slovenskih in jugoslovanskih konfekarjev in bomo uspevali tudi na tujem. Nikakor ne moremo dobiti dovolj delavcev.

Proizvodne zmogljivosti so že vsa leta večje od števila zaposlenih. Zaradi nizkih osebnih dohodkov v tekstilni industriji in s tem tudi v Gorenjskih oblačilih mladi v letih, ko se opredeljujejo za poklice, v naši panogi ne vidijo prihodnosti, niti ni zanj pravega zanimanja. Takoj bi lahko zaposlili 50 šivilj. Da pa je problem še večji, nekatere druge tovarne preplačujejo najboljše delavce, kar marsikoga zmanjša. Svoje mreže prodajalnim nimamo, ker se nam to ne splača, zato za te namene združujemo denar s prometnimi delovnimi organizacijami oziroma s trgovino. Vendar tudi tu ne gre brez problemov, saj so pritiski na proizvajalce večji, vendar pa tako kot oni nimamo dovolj akumulacije. Na tuja tržišča prihajamo na račun kooperacij oziroma dodelavnih poslov. Ocenjujemo, da je takšno sodelovanje za nas donosno, da nam bo letos prineslo prek 2 milijona zahodnonemških mark, da pa tudi na ta način lahko sledimo zahtevam in normam, ki veljajo v deželah z razvito tekstilno konfekcijo in tehnologijo na najvišji ravni. Veliko pove tudi podatek, da polovica naših proizvodnih zmogljivosti dela samo za tujega kupca in le polovica za domači trg.

KONFEKCIJA PO OKUSU TRGA

Nastajanje sedanjega proizvodnega programa Gorenjskih oblačil ni bilo enostavno. Sprva so delali samo po naročilih, z leti, ko so se potrošniki vedno bolj podrežali modnim zahtevam, pa so se izdelki Gorenjskih oblačil začeli pojavljati tudi po trgovinah. Proizvodnja je bila klasična krojaška in šiviljska, na strojih, ki so jih v razvitejših državah že opuščali. Storitvenih dejavnosti je bilo vedno manj, prevladujoča v proizvodnji je postajala ženska konfekcija. Pojavili so se zametki serijske proizvodnje, normiranega in vnaprej planiranega dela. Naročil je bilo vedno več in leta 1969 je bilo že potrebno dvoizmensko delo. Gorenjska oblačila so se v teh letih prebila v vrh jugoslovanskih konfekarjev. Tovarna je bila visoko akumulativna in nič čudnega ni, če so bili novi prostori in sodobna opre-

ma kupljeni popolnoma brez posojil. Gorenjska oblačila so uvedla tekoči transport od skladišča reprodukcijskega materiala skozi proizvodnjo do skladišča končnih izdelkov. Leta 1977 je znašal izvoz prek dodelavnih poslov le 10 odstotkov proizvodnje, danes pa že polovico. Izdelavni časi so se kljub starajoči se opremljivosti normam

Ko so v Gorenjskih oblačilih ocenjevali polletne rezultate gospodarjenja, so menili, da dosežki sicer niso slabi, vendar pa so v primerjavi z drugo slovensko tekstilno industrijo trenutno nekoliko slabši. Celotni prihodek je znašal milijardo 159 milijonov dinarjev, dohodek 539 milijonov, čisti dohodek pa 382 milijonov dinarjev, od katerih so jih 293 namenili za osebne dohodke in v sklad skupne porabe. 90 milijonov je ostalo za akumulacijo, kar v tovarni ocenjujejo kot dobro. V prvem polletju je znašal povprečni izplačani osebni dohodek na delavca 77.998 dinarjev.

Trenutni položaj tovarne pa je zelo dober. Prodaja za jesen in zimo je uspešna in to se bo nadaljevalo tudi prihodnji mesec. Do konca leta pričakujejo zelo ugodne absolutne in relativne rezultate. Zato bodo lahko namenili več sredstev za osebno in skupno porabo v delovni organizaciji. Po sedanjih kazalcih sodeč bodo Gorenjska oblačila dosegla povprečne rezultate slovenskega gospodarstva. Značilnost za Gorenjskih oblačil je, da že vrsto let presegajo rezultate svoje konfeksionarske podskupine po dohodku na delavca, po deležu akumulacije v dohodku, donosnosti in reproduktivni sposobnosti. V primerjavi s celotnim gospodarstvom pa Gorenjska oblačila delno zaostajajo pri osebnih dohodkih in skladu skupne porabe. Gorenjska oblačila klasičnega izvoza nimajo. Gojijo predvsem dodelavne posle in kooperacijo s firmami iz Zvezne republike Nemčije, za kar bodo letos dobili prek 2 milijona zahodnonemških mark, to pa ni malo.

razvitih dežel in so jih tudi dosegli. Eden od vzrokov za doseganje tega cilja so tudi sodobni delovni prostori, katerih načrtovalec je prejel tudi Prešernovo nagrado.

Proizvodnja Gorenjskih oblačil v celoti je konfekcijsko ozko specializirana, ker je le tako mogoče slediti hitro se spreminjajočim zahtevam mode. Specializirani pa sta tudi proizvodnji v temeljni organizaciji v Kranju in v temeljni organizaciji na Jesenicah. Na Jesenicah šivajo predvsem lažjo žensko konfekcijo, h kateri sodijo poročne obleke, večerne obleke in obleke za razne slovesnosti. Kranjska temeljna organizacija pa je specializirana za izdelovanje plaščev, kostimov, kril ter ženskih enodelnih in dvodelnih oblek.

Ker polovica zmogljivosti dela za izvoz, si morajo Gorenjska

oblačila pri proizvodnji za domači trg pomagati z domačimi kooperanti, kot so Kreator iz Celja, Sava iz Orašja in Konfekcija iz Zupanje. Te tovarne delajo po tehnologiji in zamislih Gorenjskih oblačil iz Kranja. Specializacija proizvodnje in s tem ohranitev mesta v vrhu jugoslovanskih konfekarjev sta tudi glavni nalogi v prihodnosti.

TRIGLAV KONFEKCIJA KRANJ KRILA, OBLEKE, ROBCI IN PRTI

Triglav konfekcija iz Kranja je prostorsko utesnjena delovna organizacija v obratu Tekstilindusa II na Savski cesti v Kranju. Zato se skoraj vsak začudi, kako more kolektiv kljub tolikšni prostorski stiski dosegati tašne poslovne rezultate in takšno kakovost. V Triglav konfekciji je zaposlenih približno 220 delavcev, med katerimi prevladujejo ženske, doma iz Kranja in okolice, po poklicu kvalificirane šivilje. Rojstvo podjetja sega v leto 1962, ko so v Kranju pri Tekstilindusu osnovali invalidske delavnice. Počasi so rasle in postale samostojno podjetje, specializirano za izdelovanje oblek in kril. Značilnost Triglav konfekcije je izredno razvejena mreža sodelavcev kooperantov po različnih krajih Jugoslavije, ki delajo predvsem za potrebe domačega trga.

O položaju in razvoju Triglav konfekcije je njen DIREKTOR TONE MARČUN razmišljal takole: »V tovarni smo zadovoljni s sedanjim položajem in prodajo. Ker pa smo prostorsko utesnjeni, nimamo možnosti za posodabljanje proizvodnje in izpeljavo notranjega transporta. Ker vsako leto sproti obnavljamo opremo, je sedaj dosti nove. Zato tudi nimamo večjih enkratnih naložb. Prav sedaj se gorenjski konfeksionarji dogovarjamo o skupnem nakupu računalniške opreme, ki bi bila za enega predraga. Novo opremo bomo uporabljali predvsem za izdelavo kroja, kar bo

pomemben korak pri posodabljanju proizvodnje. V prihodnjih letih bomo namenili še posebno pozornost izboljševanju in izpopolnjevanju kadrovske sestave zaposlenih. Sposobni, z znanjem obogateni ljudje in dobra oprema so pogoj, da bomo uspevali na tujem, predvsem konvertibilnem področju. Izvoz moramo spraviti na višjo raven, vztrajati še naprej pri dodelavnih poslih, razen tega pa iskati pota za še večji izvoz. Naše upanje za prihodnost so kakovostno delo, poslovnost ter sprotne prilagajanje tržišču in modi. Samo to nam bo tudi v prihodnje zagotavljalo nadpovprečne rezultate. Ker ni ljudi, ki bi bili voljni delati v naši panogi, o ekstenzivnem razvoju ne moremo govoriti, ampak samo o intenzivnem. Utrjevali bomo že utečeno sodelovanje z delovnimi organizacijami zunaj Slovenije. Sami nameravamo delati le za izvoz, naše sodelavce pa usposobiti za proizvodnjo za domačega kupca. V Kranju in pri naših kooperantih, ki jih ni malo, bomo zato rabili sposobnega kader širokega profila, ki bo usposobljen delati za najzahtevnejšega kupca po najsoodnejši tehnologiji. Sodim, da je Triglav konfekcija sposobna uresničiti te cilje, saj je to tudi prihodnost tovarne.

KONFEKCIJARJI SE NE SKRIVAJO ZA SVOJIMI PLOTOVI

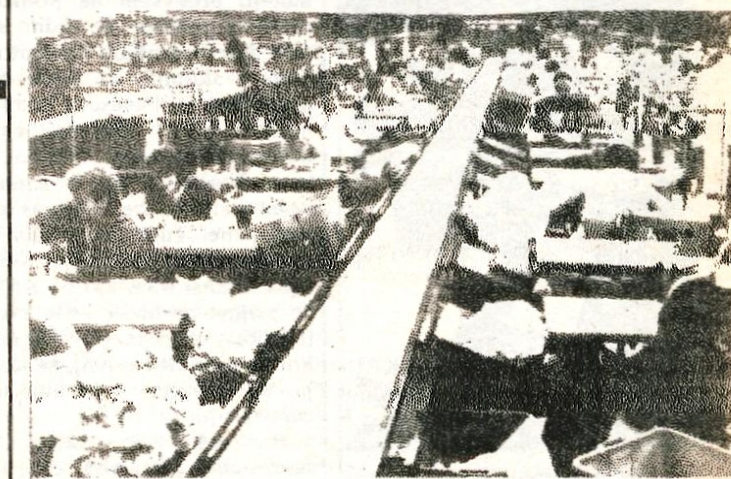
Za izdelovalce tekstilne konfekcije je značilno, da se ne skrivajo vsak za svojim plotom, ampak vedno bolj iščejo skupne oblike sodelovanja. Dobre so tudi vezi s konfeksionarji iz drugih republik in pokrajin, kar je sploh značilnost jugoslovanske tekstilne industrije, kamor konfeksionarji tudi sodijo. Najbolj svež primer sodelovanja gorenjskih konfeksionarjev je skupen nakup za proizvodnjo uporabne računalniške opreme za izdelovanje krojev.

Triglav konfekcija iz Kranja je specializirana tovarna za žensko konfekcijo. Glavni proizvod so krila in obleke. Drugi program, ki so ga osvojili in po katerem še posebej slovijo doma in tudi na tujem, pa je robljenje robov in prtov.

Blago kot osnovna surovina je za kakovostnega konfeksio-

narja večkrat problem. Za tuje kupce ponavadi uporabljajo uvožena blaga, za domači trg pa domača, čeprav Triglav konfekcija tudi za izdelavo konfekcije za izvoz že uporablja domačo surovino. Triglav konfekcija dobiva blago iz kranjskega Tekstilindusa, Tekstine iz Ajdovščine, Mariborske tekstilne tovarne, Svile iz Maribora, Gorenjske predilnice iz Škofje Loke, Tkalnice iz Vižmarji, Metke iz Celja, iz Prebolde in tudi od nekaterih proizvajalcev iz drugih republik. Za izvozno proizvodnjo je osnovna surovina uvožena na osnovi kooperacijskih oziroma dodelavnih poslov, vendar je izvozna ženska konfekcija Triglav konfekcije vedno pogostejše izdelana iz blaga domačih tovarn, predvsem Tekstilindusovega, Tekstine in Svile. Ta blago dosega kakovost, ki se enako-

Z gospodarskimi rezultati letošnjega prvega polletja so v Triglav konfekciji zadovoljni. Po kazalcih uspešnosti ostajajo v vrhu slovenskih izdelovalcev tekstilne konfekcije, predvsem pa so zadovoljni z rastjo dohodka in akumulacije, kjer so indeksi obetavni in zagotavljajo normalno poslovanje tudi do konca leta. Osební dohodki ponavadi v prvem polletju niso najboljši, v drugem polletju pa se popravijo, ko se na trgu že pokažejo sadovi proizvodnje. V prvem polletju je bil povprečni mesečni dohodek v Triglav konfekciji okrog 80.000 dinarjev, sedaj pa je že porasel na 110.000 dinarjev. Akumulacija je še kljub temu višja od rasti kosmatih osebnih dohodkov. Med problemi v poslovanju postavljajo na prvo mesto preskrbo z domačim reprodukcijskim materialom. Spoštovanje dogovorjenih rokov je za marsikoga tuje. Večkrat je vprašljiva tudi kakovost. Največkrat pa se dogaja, da se od naročila do dobave reprodukcijskega materiala cena krepko dvigne, konfeksionarji pa morajo cene določiti že za leto vnaprej. Zato je uganiti pravo ceno večkrat umetnost in tudi loterija. Triglav konfekcija povečuje izvoz, nekaj na račun dodelavnih poslov, nekaj pa tudi na račun čistega izvoza. Na konvertibilno področje so ga že povečali za okrog 25 odstotkov kljub težavam, uvoza pa letos še niso imeli. Ker plačila v tujino niso bila izvršena kljub toliko povečanemu izvozu, se to že utegne poznati v proizvodnji in pri posodabljanju opreme.

vredno kosa na tujem z drugimi blagi, tako po kvaliteti kot modnosti.

Ker dela kranjska tovarna predvsem za izvoz, so za domači trg nujna sodelovanja s konfeksionarji iz Slovenije in iz drugih republik ter pokrajin. Z vsem ima Triglav konfekcija dolgoročne pogodbe o proizvodnem sodelovanju. Če pogle-

damo samo kranjsko tovarno, smo res majhni, pravijo, če pa smo vsi skupaj, smo kar veliki.

Nedvomno je velika želja Triglav konfekcije čim prej priti do boljših delovnih prostorov. Sedaj so na tesnem, upajo pa, da bo prostorske stiske kmalu konec in da bodo potem lahko lažje uresničevali razvojne programe.

OBLAČILA NOVOST TRŽIČ

V KORAK Z MODO

Kmalu bo 30 let, odkar se je tržiška konfekcijska hiša Oblačila Novost razvila iz male obrtne krojaške delavnice v Križah. Dolga leta so delali predvsem zaščitna oblačila, delovne halje, predpasnike in podobno, počasi pa so prišli na izdelovanje modne konfekcije. Zdaj prihaja iz Oblačil Novost lahka ženska konfekcija, predvsem obleke, krila, kompleti in hlače. Izdelki so od sezone do sezone zahtevnejši, serije majhne. S kvaliteto in modnostjo nezadržno prodirajo na domači in tuji trg.

PAVEL VOVK, DIREKTOR Oblačil Novost Tržič: »Pred leti smo imeli precej težav. Čeprav smo tudi takrat dobro prodajali, smo dosegali nizke cene, zato so rezultati poslovanja ostajali nizki. Toda zdržali smo. Srečno roko smo imeli pri izbiri prave smeri naše proizvodnje. Opustili smo proizvodnjo manj zahtevnih oblačil in se lotili le lahke ženske konfekcije, ki zahteva znanje, natančnost in seveda modo. Naše serije so majhne. Izdelke prodajamo v naši trgovini na Deteljici, sicer pa le s trgovskimi potniki. Srečate jih lahko po vseh slovenskih trgovskih hišah, zadnja leta pa smo prodarli tudi v Istro in Dalmaciji.

jo. Že vrsto let pa smo stalni gost v zagrebških modnih hišah, kjer, vsaj tako pravijo, dajo na modo več kot v Ljubljani.

Svoje delo tudi izvažamo. To je zlasti dodelava. 20 odstotkov naših zmogljivosti gre v izvoz, pretežno v Zahodno Nemčijo. Za tuje kupce bi lahko delali še več, a imamo premajhne zmogljivosti, že tako težko lovimo sezono za domače potrebe. Ko bi se dalo delo za zunanje in domače kupce lepše razporediti, bi dosegli še boljše rezultate. Naša največja težava so prostori. Z njimi se ubadamo že vrsto let. Prostori so stari in majhni, v petih nadstropjih. V njih ni mogoča proizvodnja s tekočimi trakovi. Načrtujemo gradnjo v industrijski coni v Tržiču; v to smo pravzaprav prisiljeni, čeprav je danes težko vlagati v zidove.

VIŠJA KVALITETA – VIŠJE CENE

Zdaj imajo šivilje Oblačil Novost na šivalnih strojih oblačila za jesen-zimo 1986-87. To so pretežno kompleti, kostimi, hlače in praznične obleke. Zanimivo je, da se njihove hlače prodajajo izredno dobro. Izgleda, da so imele kreatorke srečno roko, saj so jih kreirale tako, da jih moški radi nosijo. Pa ne samo hlače! Sploh velja, da pravi čas ujamejo prave modne trende in jih s pridom vključujejo v svoje lastne kreacije. Seveda pa morajo biti razen dobrih kreatork v tovarni tudi pridne in sposobne šivilje, ki so kos zahtevnim oblačilom, s kakršnimi se spoprijema ta mladi tržiški kolektiv.

Ker so ujeli korak z modo, so dosegli dobre gospodarske rezultate. Takih, kot jih ta 80-članski kolektiv dosega letos, še niso imeli. Celotni prihodek 1. polletja 1986 je v primerjavi z lanskim istim obdobjem še enkrat večji, dohodek je za 140 odstotkov višji, čist dohodek pa za 145 odstotkov. In prvič je dohodek rasel hitreje kot porabljen sredstva. Tudi kazalci na zaposlenega so neprimerno boljši kot v preteklem obdobju: dohodek na delavca je porasel za 163 in osebni dohodek za 126 odstotkov. Povprečni osebni dohodek je bil letos za 76 odstotkov višji od lanskega v prvem polletju. Popravlja se iz meseca v mesec. Medtem ko je bil povprečni osebni dohodek za prvih 6 mesecev letošnjega leta 77.500 dinarjev, se zdaj nje tri mesece suče že okrog 95.000 dinarjev.

Dobri rezultati so odraz modnosti in izredne kvalitete njihovih izdelkov, ki se dobro prodajajo.

Trgovine so se zdaj že navadile, da iz Oblačil Novost prihaja več vrst oblačil, vedno bolj zahtevnih, vedno več vrednih. Tisti, ki so bili vajeni od njih kupovati poceni izdelke, so počasi odpadli. Sprejema pa jih zahtevni trg, ki daje poudarek predvsem modi in kvaliteti. Tu pa se dosegajo tudi višje cene.

Večina šivilj je kvalificirana, v zadnjih letih so obnovili ves

strojni park. Vse devize, ki jih uporabljajo za nakup strojev, pridobijo z izvozom. Včasih so težave z materiali. Njihove serije so majhne in včasih prav zaradi majhnih naročil dobavitelj določenega artikla sploh ne izdelava, ker ga pač tudi drugi niso naročili. Potem iščejo zamenjave, zgodi pa se tudi, da listega artikla sploh ne morejo delati.

ODEJA ŠKOFJA LOKA

POGLED, KI SEŽE DLJE OD POSTELJE

Zametki Tovarne prešitih odevi Odeja iz Škofje Loke uradno segajo v leto 1932, ko je trgovec Rado Thaler ustanovil delavnico vatranih prešitih odevi. Po vojni je bilo podjetje registrirano 1947. leta. Od prvih pet do deset stalno zaposlenih delavk danes dela v tovarni 150 ljudi, tudi zdaj večinoma žensk, ki so se dolga leta po žrtvovalno in v upanju na boljše čase prilagajale spremenljivemu delovnemu času, kakršnega je narekoval sezonski značaj proizvodnje. Pogosto so delale tudi v treh izmenah, ponoči, v nizkih prostorih, v katerih je neprenehoma lebdel oblak bombažnega prahu. V novi, svetli, sodobni tovarni na Trati, v kateri tudi večino zastarelih strojev že nadomeščajo sodobni avtomati, se je delavkam vera v boljše čase uresničila.

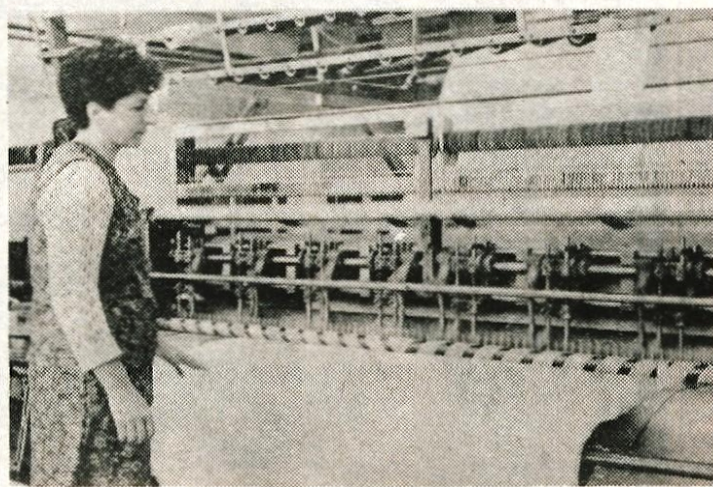
DIREKTORICA ANKA SKRUŠNY: »Čeprav smo z dodatnim programom ublažili velike padce prodaje v poletnih mesecih, se prodajna sezona za nas začne in bo trajala do konca leta. Najhujša sovražnica naše proizvodnje je neredna in nepravočasna dobava materialov, zaradi česar se moramo stalno prilagajati tistim, ki jih pač imamo, in iskati nadomestila, namesto da bi se tačas ukvarjali s kakšnim pametnejšim delom.

Za pomembnejše osvajanje zunanjega trga nismo ravno najbolj prikladni. Vzrok so ne-

primerne surovine, predvsem polnila, ki jih v svetu stalno izboljšujejo, naši domači proizvajalci pa že desetletje ostajajo pri enem in istem in niti nočejo razmišljati o napredku, o prihodnosti.

Ukrepi zvezne vlade nas zadanejo predvsem na področju cenovne politike. Še vedno smo zelo daleč od tržnih zakonitosti. Smo v skupini, ki mora cene prijavljati štiri mesece vnaprej, medtem ko jih naši dobavitelji oblikujejo za nami. Pomeni, da smo finalisti, 'pod režimom', dobavitelji pa ne, kar nas zelo prizadene. Tudi to je eden od spodbujevalcev inflacije. Ker se vsak finalist boji, kaj bo z njim, če prijavi prenizke cene svojih izdelkov, če jih bo povečal manj kot za njim dobavitelj, se dogaja, da nekateri s cenami tudi pretiravajo.

Prav tako kot s takim načinom oblikovanja cen se ne morem strinjati z indeksiranimi rastmi. Zadnji, precej boleč primer indeksiranja so osebni dohodki. Na ta način ne bomo zastavili prevelike porabe, če gre za to, ampak bi morali res pogledati kvalitete izdelkov uspešnosti gospodarjenja. Menim, da bi bilo vsem, ne le gospodarstvu, precej bolje, če bi imeli manj zakonov, pa bi se ti stih, pravil, bolj držali.

TUDI NAPREJ SAMO PREŠITO BLAGO

Osnovni proizvodni program Odeje so prešite odeje, nadložki, posteljna pregrinjala in vzglavniki. V dopolnilni program sodijo spalne vreče, toaletne torbice, etuiji in podobni izdelki, medtem ko je v otroškem programu vse, kar je potrebno v otroški postelji pa še kaj več: od spalne vreče do ščitnika za posteljo, podlage za previjanje, vreče za voziček, povijalne torbice, podlage za stajico do drobnarij. Dopolnilni program, ki so ga začeli razvijati, ko so ugotovili vrzel teh izdelkov na trgu, zavzema v proizvodnji že približno 30 odstotkov. Razvijati ga nameravajo še naprej ter dopolnjevati tako po vrsti izdelkov kot po kakovosti, obliki in izgledu.

V Odeji uporabljajo samo prešito blago. Tudi naprej bo ta-

Možnosti so še neizčrpne, ko vidijo, kako široka paleta izdelkov iz prešitega blaga se ponuja v razvitem svetu.

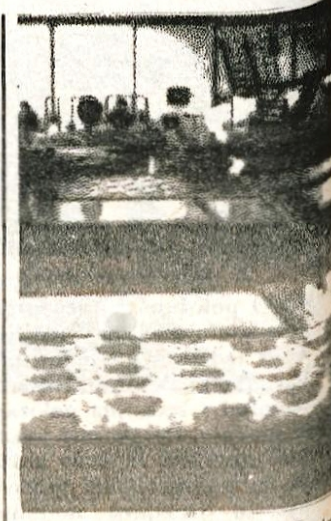
Zaradi boljše organizacije je letos delo v proizvodnji bistveno lažje in tudi rezultati so ugodnejši. Proizvodnja se je v prvem polletju v primerjavi z enakim časom lani povečala za 20 odstotkov (v osmih mesecih za 18 odstotkov), produktivnost, v kateri je vstela tudi režija, je bila večja za 11 odstotkov. Kljub boljši organizaciji Odeji tako dobrih rezultatov, h katerim so pomagali še novi programi in boljša izraba delovnega časa, niso pričakovali. Obseg prodaje se je povečal za 17 odstotkov, medtem ko je bil v denarju za 147 odstotkov bogatejši kot lani.

V prvem polletju so v Odeji ustvarili okrog 1,1 milijarde dinarjev celotnega prihodka, dohodek je znašal okrog 305 milijonov dinarjev, kar je 158 odstotkov več kot lani v enakem času. Zelo hitro pa so naraščali prispevki in davki iz dohodka; ki so bili za 21 odstotkov večji. Čisti dohodek je dosegel 238 milijonov dinarjev ali 145 odstotkov več, za osebne dohodke so porabili 118 milijonov dinarjev ali 158 odstotkov več, povprečni osebni dohodek na delavca pa je znašal 92.831 dinarjev ali 140 odstotkov več kot v prvem polletju lani. Za reprodukcijo je bilo 149,4 milijona dinarjev, reprodukcijska sredstva na poslovna sredstva pa so se z lanskimi 10,8 letos povzpela na 14,89. Delež denarja za osebne dohodke in skupno porabo se je v dohodku zmanjšal za dva odstotka.

jo z novo kolekcijo. Odeje niso več samo klasične spalne, ampak tudi za poletje, za kampiranje, za otroke.

Prednost Odeje, ki pa je vsi kupci najbrž še ne poznajo, je vzorčna šivalnica, v kateri šivajo razne unikatne izdelke po naročilu, torej za znanega kupca, ki lahko prinese tudi svoje blago. V Odeji mu dodajo polnilo, obliko in šive. Na tem področju veliko in uspešno sodelujejo z Eksperimentalno tkalnico v Kamniku.

Na tehnično-tehnološkem področju sledijo razvoju, kolikor jim to dovoljuje ostanek dohodka, ki ga namenjajo za vlaganja. Prav te dni pričakujejo nov poljski stroj za formiranje voluminoznih snovi iz sekundarnih surovin. Zaposlenim bo prinesel boljše delovne razmere, z njim se bo izboljšala tudi kakovost izdelkov, medtem ko količina ne bo večja.

Lani so v Odeji kupili dva nova avtomata za izdelavo odevi, zdaj pa bodo stari strojem dali avtomatiko, tako da bo več

kot 60 odstotkov osnovnih strojev za izdelavo odevi avtomatiziranih.

ŠEŠIR ŠKOFJA LOKA

NI VPRAŠANJA, ALI IZVAŽATI ALI NE

Šeširju je zaposlenih 205 delavcev. Pred 65 leti, ko je nastal zameetek sedanje tovarne, je bila le peščica klobučarjev. Izreden razcvet je podjetje doživljalo po vojni. Ljudje, ki so tedaj prestopali tovarniški prag, zdaj počasi odhajajo. Menjava generacij ni tako preprosta. Samo v naslednjih dveh letih je napovedalo odhod v pokoj 28 prekaljenih klobučarjev, ki jih mladi ne bodo mogli tako hitro nadomestiti. Šešir je v Škofji Loki zadržal stare prostore ob Sori na Spodnjem trgu, medtem ko ima na Trati lepo novo tovarno. Njegova sta tudi dva obrata, in sicer v Gorenji vasi ter v precej oddaljeni Stari vasi v brežiški občini.

DIREKTOR MIRO PINTERIČ:

Šešir je vedno izvažal, ne glede na to, ali je bil izvoz v posameznem obdobju bolj donosen ali manj. Del proizvodnih zmogljivosti smo pač namenili tujim kupcem.

Tudi zdaj, ko preživljamo eno manj ugodnih obdobjev za izvoznike, niti ne pomislimo, da bi zapuščali trge s trdno valuto, saj bi jih kasneje zelo težko spet osvojili. Menimo, da Jugoslavija mora vrniti dolgove. Zato za izvoznika nikoli ne bo tako slabo, da bi padel v izgubo samo zato, ker izvažal.

Res pa je, da bi moral izvoznik dobiti plačano razliko, ki nastaja kot posledica izvoza zaradi večjih stroškov poslovanja. Plačati bi jo morali tudi tisti, ki ne izvažajo in imajo zaradi tega morda celo prednost, vrh vsega pa še porabijo del deviz za uvoz, če drugega ne, energije.

Izvozne stimulacije bi morale prihajati sproti, sicer jih bo inflacija pogoltnila. Za to, da kasnije tudi po pol leta, v tovarni ne najdemo opravičila, posebno, ker moramo mi uvozno carino takoj plačati.

Velike pregelavice so nam letos povzročale tudi plačila v tujino. Šele septembra nam je banka plačala, kar smo uvozili januarja. Zdaj imamo vse ob-

veznosti do tujih dobaviteljev poravnane. Zamuda pri plačevanju nam je škodila tako pri nakupih surovin, saj na »lepe oči« nihče ne prodaja, kot nato pri prodaji pokrival. Dobavitelji surovin so namreč hkrati tudi naši kupci.

Še nečesa nikakor ne morem razumeti in sprejeti. Šešir, ki je v prvem polletju z izvozom ustvaril četrtino celotnega prihodka, konec leta pa ga bo najmanj 40 odstotkov, mora zdaj prositi izvršni svet, naj mu dovoli izplačati že tako vse prej kot bleščeče osebne dohodke.

OBNOVA ŠEŠIRJA V MESTU IN GRADNJA VODNE ELEKTRARNEKE

V Šeširju imajo dve vrsti proizvodnje pokrival, in sicer konfekcijo ter polst (filc). Konfekcija je v celoti zaposlena z izvoznimi naročili, medtem ko so pri polsti v prvem polletju delali precej na zalogo, saj bo zaradi naložbe, ki je pred vrati, motena proizvodnja tulcev.

Polne roke dela imajo tudi zaradi dodatnega posla za ameriški trg. Kupec jim je že potrdil kvaliteto in dobavne roke, le cene še niso uspeli doreči. Šeširju se odpira možnost za prodajo 80 do 100 tisoč pokrival na leto v Ameriko.

Na domačem trgu je kupna moč slabša in zaradi tega je nekoliko manjše povpraševanje

po njihovih pokrivalih. To pa jih ne skrbi, saj bodo višek zmogljivosti lahko usmerili v izvoz. Opažajo tudi, da srednja kvaliteta ne gre več, ampak da bodo lahko ugodili zahtevam tujih in domačih kupcev le z visokokakovostnimi pokrivali. Tehnologijo imajo, le miselnost, da je vse dobro, kar naredijo, bo pri nekaterih delavcih treba še spremeniti. Menijo še, da bo treba v tovarno vrniti nekaj starega klobučarskega znanja in ročne spretnosti.

Loški klobučarji so si zadali cilj, da morajo polovico proizvodnje izvoziti in z izvozom ustvariti vsaj 40 odstotkov celotnega prihodka. Povsem re-

V polletju je bil v Šeširju obseg proizvodnje za približno desetino manjši kot lani v enakem času. Niso manj delali, ampak je razlog drugačna, zahtevnejša struktura proizvodnje, v pokrivalih, ki so terjala veliko več dela. Pravijo pa, da bodo do konca leta osvojili tudi količinski plan proizvodnje.

Celotni prihodek je bil v polletju 303,5 milijona dinarjev ali 58 odstotkov več kot lani, dohodek 190,3 milijona ali 108 odstotkov več, čisti dohodek 153 milijonov ali 99 odstotkov več, medtem ko je delež izvoza v celotnem prihodu dosegel četrtino. Šešir izvažal samo na Zahod. V prvem polletju je bil izvoz vreden 272.000 dolarjev, medtem ko so za uvoz porabili 105.000 dolarjev.

Zaloge so v primerjavi z lanskimi porasle skoraj za polovico, za približno polovico so večji tudi krediti. Šešir posluje s 94 odstotki lastnega denarja, le šest odstotkov ima posojil, ki jih redno plačuje.

Povprečna čista mesečna plača je znašala 70.000 dinarjev ali 105 odstotkov več kot lansko prvo polletje. Šešir že vseskozi znatneje dvigne zaslužke pred koncem leta. Razen tega imajo delavci vrsto prednosti iz tako imenovanega družbenega standarda, ki so drugje redke: prevozi na delo in z dela so brezplačni, malica je tako rekoč zastoj, regres za letni dopust je bil najvišji možen, dopustovanje v tovarniških počitniških prostorih izjemno poceni. Tudi to je osebni dohodek.

Stroške poslovanja razen energije, ki je še preveč porabijo na enoto proizvoda, imajo v oblasti. Iz njihovega vpliva pa so izvzeti davki in prispevki iz dohodka, ki so v primerjavi z lanskim polletjem narasli za 158 odstotkov.

sno mislijo tudi glede kvalitete. Pravijo, da se ne bodo več zgovarjali o tonah in kosih, saj ima vrhunska kvaliteta drugačne mere. Zanj ne bodo potrebovali dodatne opreme.

V Šeširju so pred dvema pomembnima naložbama. Prva je obnova starega objekta na Spodnjem trgu. Lotili se je bodo oktobra. Do zime nameravajo obnoviti streho, čez zimo instalacije in spomladi še zidove, tako da bi predvidoma do naslednjega delavskega praznika zaposleni delali v boljših delovnih razmerah. Obnovo, ki je tudi v programu revitalizacije starega mestnega jedra Škofje Loke, cenijo na okroglih 400 milijonov dinarjev.

Šešir

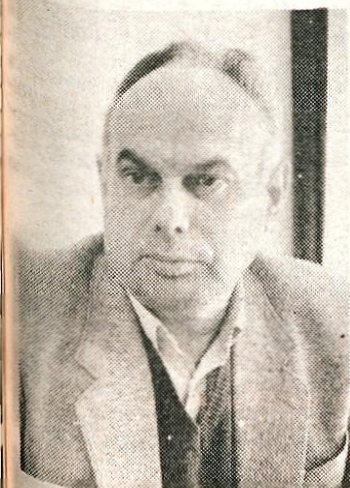
Druga naložba je gradnja male vodne elektrarne na jezu ob Spodnjem trgu, v kateri bosta dva agregata z 90 kilovati dajala na leto približno milijon kilovatinih ur električne energije. Sami je bodo rabili 300 tisoč kilovatinih ur, drugo bodo oddali v omrežje. Gradnja je ocenjena na 490 milijonov dinarjev.

ETIKETA ŽIRI

SAMORASTNIŠKO KLENI

Etiketa je zrasla brez izkušenj in tradicije in tudi brez pravih vzorov, po katerih bi se lahko ravnala, tako rekoč samorastniško. Na praznik žena, 8. marca leta 1960, se je v prostorih gasilskega društva Dobračeva začela prva proizvodnja keper trakov na dveh statvah. Hitro se je pokazalo, da ima Trakotkalnica Žiri za trg zanimiv proizvodni program. Leto so tekla, Trakotkalnica je postala Traketiketa, ta Etiketa. V njej zaposleni sposobni, šolani mladi ljudje so se uspešno spopadali z zahtevami trga, prostorsko stisko, organizacijskimi, tehnološkimi in kadrovske vprašanji. Leta 1972 so se selili v nove prostore v industrijski coni, ki so jih dogradili 1979. Leta. V tovarni dela 205 ljudi, med njimi dve tretjini žensk.

DIREKTOR ANTON OBLAK:

V Jugoslaviji imamo približno tisoč kupcev, že dve leti pa se trudimo, da bi se čim bolj utrdili tudi na zunanjem trgu. Načrtujemo, da bomo letos izvozili približno desetino vrednosti celotnega prihodka, večinoma na zahodne trge. Odpira se nam zanimiv angleški trg, na katerega pošiljamo preslikače. Če bomo uspeli z dobavnimi roki in kakovostjo, bo treba zmogljivosti celo povečati.

O začetnih izvoznih korakih govorim zato, ker smo kljub do-

bri prodaji doma prisiljeni izvažati. Če hočemo razvijati proizvodnjo in kakovost, moramo tudi uvažati.

Domače osnovne surovine se nenehno in preveč dražijo, hitreje od naših izdelkov, za katere sicer dogovarjamo cene sproti, z vsakim naročnikom posebej. Razen tega je tudi uvoz še preveč oviran. Naši zunanji dobavitelji materialov so se naveličali obljub in ne prodajajo več na upanje. Uvažamo razne barve, kemikalije in rezervne dele za stroje, ker jih na domačem trgu ne dobimo oziroma niso kakovostni.

Za uvoz strojev imamo dokaj skromne možnosti. Zato smo bili doslej prisiljeni narediti veliko opreme v lastni orodjarni, s pomočjo kooperantov. Na ta način smo izdelali rolo stroj, sušilne kanale, prek 25 strojev za prenos preslikačev in še veliko druge opreme. Kljub temu želimo manj zadržev pri uvozu strojev, možnost, da bi lahko kupili najsodobnejše, ki obstajajo v svetu, saj bomo le tako lahko držali kvaliteten korak z drugimi proizvajalci etiket.

Menim, da moramo razvijati tehnologijo na področju etiket, ne pa v strojništvu.

ODLIKA: HITRO IN DOBRO

V Etiketi izdelujejo etikete vseh vrst: na tekstilu, papirju, samolepilnem papirju, umetnih usnjah in na preslikačih, ki jih prenašajo s pomočjo toplote. Uporabljajo tri načine tiskanja: sitotisk, grafični ali knjigotisk in valjni ali rolo tisk. Proizvodnjo v teh treh tiskarskih programih nameravajo obdržati tudi naprej, jo razvijati in posodabljati.

Lani, ko so začeli izvažati etikete na preslikačih, bolj za pokušino pa tudi vsivne etikete in razne okrasne trakove, so dobili 300.000 dolarjev mednarodnega posojila IFC za uvoz strojev za izdelovanje etiket. Stroje zdaj montirajo. Menijo, da bo do konca oktobra stekla poskusna proizvodnja, prihodnje leto pa redna. Z novimi stroji bodo lahko še izboljšali kakovost etiket, produktivnost pa bo zrasla za 15 do 20 odstotkov.

Seveda ne nameravajo ostati samo pri tej posodobitvi. Veliko pričakujejo tudi od štiribarvnega grafičnega stroja za izdelavo samolepilnih in kartonskih eti-

V prvem letošnjem polletju so v Etiketi v primerjavi z enakim lanskim obdobjem za celih sedem odstotkov povečali proizvodnjo. Tak uspeh jim je prineslo predvsem obojestransko tiskanje etiket, zlasti tekstilnih, medtem ko so prej te vrste etikete potiskali samo po eni strani in jih nato preganili. S tiskom na obeh straneh so razpolovili porabo materiala oziroma podvojili število etiket. Razen tega so povečali proizvodnjo etiket na preslikačih in sami izdelali pet strojev za prenos preslikačev za čevljarstvo industrijo.

Njihov celotni prihodek je znašal 824,6 milijona dinarjev, kar pomeni, da je za 107 odstotkov bogatejši kot v lanskem prvem polletju, porabljenih sredstev je bilo 410,7 milijona ali 113 odstotkov več, dohodka 413,8 milijona dinarjev ali 102 odstotka več, za osebne dohodke pa so porabili 164,1 milijona dinarjev ali 96 odstotkov več kot lani.

Povprečni mesečni čisti osebni dohodek delavca Etikete je bil prvo letošnje polletje 90.531 dinarjev, kar predstavlja v primerjavi z enakim časom lani 98-odstotno rast.

ket. Z njim bodo zmogli zahtevnejša domača in - v tem vidju posebno prednost - tuja naročila.

Rolo programu sta namenjena dva stroja: eden za razrez trakov ter drugi za tiskanje in razanje etiket.

Načrtujejo posodobitev opreme za sitotiskarno, zelo bi jim prišel prav ugoden kredit; v nasprotnem primeru si bodo pač morali pomagati z lastnim denarjem. Nekoliko neznana pa je še prihodnost izdelave etiket s sitotiskom, s katerimi osvajajo angleški trg. Upajo, da se jim bo še bolj na stežaj odprl, če bodo le dovolj hitri v dobavnih rokih in kvalitetni. In če se bo res, jih na teh tleh čaka še veliko dela, začeni s povečanjem zmogljivosti.

Po kvaliteti se uspejo obdržati na svetovnem trgu. Tudi v vseh planih je kakovost zapisana z velikimi črkami. Njej v dobro je tudi načrtovana novost: zbiranje nameravajo pripravljati oziroma plemeniti materiale za izdelavo tekstilnih trakov. Do leta 1990 hočejo odključati poglavje v planskem dokumentu:

avtomatizacija oziroma posodobitev opreme.

Premišljeno so se odločili, da se bodo v prihodnje v izdelavi etiket čim bolj specializirali, da bodo kolikor mogoče standardizirali izdelke. Program bodo zato predvidoma nekoliko zožili, izdelovali bodo res samo visokozahtevne kakovostne etikete, ki bodo terjale veliko lastnega znanja in najsodobnejše stroje.

Srečanje in proslava

PRIČAKUJEJO ŠEST DO SEDEM TISOČ LJUDI

Srečanje in proslava gorenjskih tekstilnih delavcev in upokoјencev bo v soboto, 20. septembra, v prostorih Gorenjskega sejma v Kranju. V gorenjskih tekstilnih tovarnah dela osem tisoč ljudi, povabljenih je tudi štiri tisoč tekstilnih upokoјencev. Prireditelji pričakujejo na srečanju veliko udeležbo.

Srečanje tekstilnih delavcev in upokoјencev je četrto po vrsti. Prvič so delavsko srečanje pripravili pred štirimi leti v Kranju, nato sta sledili blejsko in škofjeloško, slednje je bilo manj množično, saj so se ga udeležili le delegati vseh petnajstih gorenjskih tekstilnih tovarn. Ko so letos tehtali, kaj naj store, so se odločili za delavsko srečanje. Razlog ni le 50-letnica velike tekstilne stavke v Kranju, ki se je moramo spomniti tudi zavoljo tega, ker pomeni petdeset let trdega in vztrajnega dela tekstilcev. Odtehtal je tudi drugi razlog, saj žele tekstilci na

srečanju poudariti pomen, probleme in težave tekstilne branže, pomembne industrijske veje, ki se mora nenehno potrjevati in dokazovati upravičenost obstoja.

V gorenjskih tekstilnih tovarnah dela osem tisoč delavcev. Tovarne so vse bolj povezane, saj se medsebojno dopolnjujejo, v predilnicah spredena preja, v tkalnicah stkana tkanina, v plemenitilnicah dodelana greh konfeksionarjem in trikotažerjem. Že od vsega začetka zato na srečanjih prirejajo modno revijo, na kateri predstavijo svoje izdelke vse gorenjske tek-

stilne tovarne. Predice in tkalke lahko vidijo, kaj iz njihove tkanine narede šivlje, one pa, kje je narejena tkanina.

Sobotno srečanje se bo začelo ob deseti uri, vrata Gorenjskega sejma pa bodo odprta že po deveti uri. Po uvodnih besedah predsednika organizacijskega odbora Borisa Pertota bo spregovoril Boris Bavdek, sekretar Medobčinskega sveta ZKS za Gorenjsko. V kulturnem sporedu pa bodo nastopili: kranjski pihalni orkester, Slovenski oktet, ansambel Avseniki, recitatorji Prešernovega gledališča in plesna skupina Mak. Proslavi bo sledilo družabno srečanje, za veselo razpoloženje bosta tja do večernih ur igrala ansambla Vita Muženiča in Vitamini.

Kranj v svobodi in obnovi

POZORNOST POVOJNEMU ČASU

Ob srečanju in proslavi gorenjskih tekstilnih delavcev in upokoјencev je izšla brošura Kranj v svobodi in obnovi, ki namenja pozornost povojnemu času. Mladi ga slabše poznajo, saj so bila prva povojna leta doslej v senci, o tem je bilo tudi malo napisanega.

Brošura Kranj v svobodi in obnovi daje letošnjemu srečanju gorenjskih tekstilnih delavcev in upokoјencev ter proslavi 50-letnice velike tekstilne stavke v Kranju svojevrsten pečat. Pozornost namreč namenja prvim povojnim letom, ki so za zgodovino delavskega gibanja prav tako pomembna kot predvojna in vojna leta. O njih je bila doslej malo napisanega, bila so nekako v senci in mladina jih slabo pozna, starejši pa si bodo z brošuro lahko osvežili spomin.

Zamisel o takšni vsebini priložnostne brošure je nastala pri občinskem sindikalnem svetu v Kranju, natančneje v komisiji za tradicije delavskega in sindi-

kalnega gibanja. Kranjski sindikat je brošuro tudi izdal, pripravil pa jo je uredniški odbor, ki ga je vodil Anton Miklavčič, tehnično je brošuro uredil Marjan Masterl, v njem pa so bili še Franc Benedik, Danila Gril, Janez Kopač in Dolfe Sitar. V tisoč izvodih so jo natisnili pri Delavski univerzi Tomo Brejc v Kranju, ovitek pa v Gorenjskem tisku.

Vsebinska je deloma namenjena tudi stavki. O njej piše Franc Benedik, ki je po uvodnih besedah Miha Rauterja, predsednika kranjskih sindikatov, prispeval tudi kratek članek o Kranju ob osvoboditvi in danes. Podrobnemu opisu stavke sledi prispevek Janeza Kopača o upravnem

in teritorialnem razvoju Kranja od 9. maja leta 1945 do sredine leta 1950 in o prizadevanju za izpolnitev prvega petletnega plana. Ivka Križnar piše o nacionalizaciji privatnih podjetij v Kranju decembra 1945. Lada Penes je napravila intervju z Marijo Peklenik, Franc Benedik je dodal spomine Štefke Bajec. Franc Istenič, Viktor Kompare in Mirko Nadiževac pripovedujejo spomine na razvoj Tekstilindusa od osvoboditve do uvedbe samoupravljanja, Franc Benedik je priredil rokopis Ivana Pristova o letih obnove, Peter Bogataj pa je ob koncu dodal nekaj podatkov o ustanovitvi tovarne Sava Kranj.

Že kratke prelet vsebine pove, da je brošura zanimiva, da naravnost kliče po novih snopcih, in kakor je povedal Franc Benedik iz Gorenjskega muzeja, imajo že v mislih drugega, v katerem bi predstavili utrip in spreminjanje življenja v prvih povojnih letih v vaseh v okolici Kranja, tedaj še kmečko-delavskih, ki so kasneje prerasle v nova delavska naselja. Podobno bi lahko pisali tudi o drugih industrijskih središčih na Gorenjskem.

Brošura je lepo opremljena, njen tehnični urednik Marjan Masterl je izbral za branje prijeten format, besedilo pa opremil s pravnim številom fotografij, ki ga učinkovito dopolnjujejo. Brošura ima 92 strani in 52 fotografij.

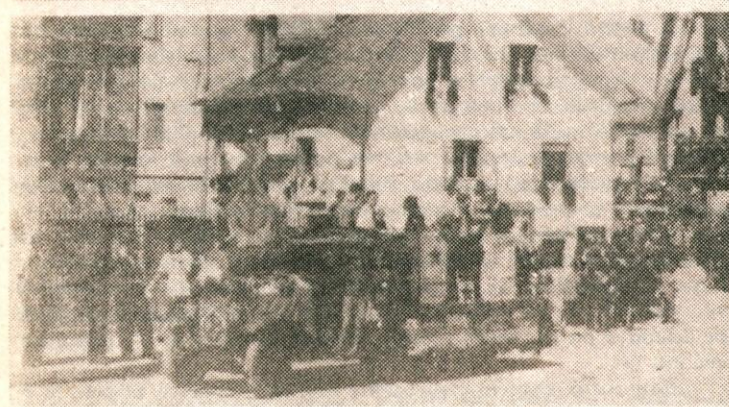
V prodaji bo na sobotnem srečanju, stala bo 500 dinarjev, kupiti pa jo bo mogoče tudi kasneje, za to pa bo poskrbel kranjski občinski sindikalni svet.

O tekstilcih so pisali Danica Dolenc, Helena Jelovčan, Jože Košnjek, Cveto Zaplotnik in Marija Volčjak, ki je strani vsebinsko uredila, oblikovala jih je Igor Pokorn, fotografiral pa je Franc Perdan.

Kljub nemškemu pritisku se je v podjetju naglo pričelo širiti odporiško gibanje. Tončka Mokorel je že 25. junija 1941. leta organizirala dveurno stavko tkalk v tkalnici, ker je pri zamenjavi dinarjev v marke njihov zaslužek občutno padel. Obratovodja Böhm in dr. Elbert sta takoj poklicala gestapo, ki je aretirala Andreja Janežiča, Joža Pegrina in Petra Zaplotnika, medtem ko je Tončka Mokorel in Petru Ahačiču uspelo pobegniti in se priključiti partizanom, ki so se zbirali v okolici Tržiča.

mezde izplačane in delavke so se vrnile na delo. Ta stavka je bila ena prvih večjih stavk industrijskega delavstva. Imela je velik odmev tudi pri oblasteh. Zelo hitro je posredoval obrtni inšpektor, o njej je poročal okrajni glavar, deželni predsednik pa je klical na zagovor poslovdjo tekstilne tovarne.

GORENJSKI MUZEJ - OBČINSKI SINDIKALNI SVET KRANJ

VABILO

Drevi ob 19. uri bodo v razstavišču Mestne hiše v Kranju odprli dokumentarno razstavo Kranj v osvoboditvi in obnovi 1945-1950, ki jo je Gorenjski muzej pripravil pod pokroviteljstvom Občinskega sindikalnega sveta Kranj. Podobno kot brošura torej namenja pozornost povojnemu času in javnosti predstavlja dokumente, ki jih hranijo v muzeju.

Iz zbornika BPT Tržič

PRVA TEKSTILNA STAVKA JE BILA V TRŽIČU

Srečanje gorenjskih tekstilnih delavcev in upokoјencev je posvečeno spominu na veliko tekstilno stavko pred petdesetimi leti v Kranju. Ne gre pa pozabiti na prvo. Kdaj in kje je bila, smo izvedeli iz zbornika Bombažne predilnice in tkalnice Tržič, natisnili so ga lani, ob 100-letnici tovarne. Uporniki pa so bili tržiški tekstilci tudi med okupacijo.

Prva stavka v slovenski tekstilni industriji je bila v Tržiču 22. oktobra 1892. leta. Trajala je dva dni. Stavka je izbruhnila spontano kot odgovor na zniževanje mezd: podjetnik je zavrnil vse pritožbe, zato je 110 delavk začelo stavkati. Stavka je potekala mirno. Po posredovanju obrtnega inšpektorja so bile

Prvo delovno-proizvodno tekmovanje slovenskih tekstilcev

GORENJSKE PREDICE IN TKALKE NAJSPRETNJEŠE

KRANJ, 13. SEPTEMBRA — Tako v predenju in tkanju bombaža kot v predenju volne so na sobotnem tekmovanju prva mesta, posamično in ekipno, osvojile predice in tkalke gorenjskih tekstilnih tovarn, natančneje kranjskega Tekstilindusa in škofjeloške Gorenjske predilnice. S tem so se uvrstile na zvezno tekmovanje, ki bo od 23. do 26. oktobra v Beogradu v organizaciji Beograjskega volnarskega in bombažnega kombinata.

Tekmovanje v predenju bombaža je potekalo v predilnici kranjskega Tekstilindusa, kjer so se zbrale tričlanske ekipe Tekstilindusa, Predilnice Litije, Tekstine Ajdovščina, BPT Tržič in MTT-Melje iz Maribora. Po teoretičnem preskusu znanja, ki je obsegalo poznanje stroke in

kakovost tkanine. Najboljšo je stkala Tekstilindusova tkalka Edina Kurbegović, ki je zbrala 935 točk. Prav zanimivo je, da

Prvega delovno-proizvodnega tekmovanja, katerega pokrovitelj je bil republiški odbor sindikata delavcev tekstilne in usnjarskopredelovalne industri-

Pri predenju bombaža in volne je bila najpomembnejša hitrost.

je, se je udeležilo 45 predic in tkalk. Priložnostni opazovalci, ki tega dela pobje ne poznajo, smo v ropotu predilnih strojev in stavev opazovali, kako hitro in spretno brze roke predic in tkalk, in odhajali z tiho mislijo, kako zaslužene so njihove plače in kako zelo jim želimo, da ne bi več dolgo delale v oglušujočem ropotu odpisanih strojev. Želimo, da bi v naše tekstilne tovarne hitreje prihajali novi, sodobni stroji in z njimi lažje delo.

Tekstilindusove predice Devka Jovanovič, Draga Šešič in Romana Balazič so v predenju bombaža ekipno osvojile prvo mesto, najhitrejša pa je bila med petnajstimi tekmovalkami Devka Jovanovič.

samoupravljanja, dalo pa je največ 300 točk, so se predice odpravile k strojem, kjer je bila pomembna predvsem hitrost; pri praktičnemu delu je bilo moč osvojiti največ 700 točk. Merili so čas dvajsetih vpeljav predpreje skozi raztezalo ter vezanje pretgov na sto vretenih. Najhitrejša je bila Devka Jovanovič iz Tekstilindusa, ki je zbrala 970 točk, na drugo mesto se je uvrstila Tekstilindusova predica Draga Šešič, ki je dosegla 806 točk, na tretje pa Aleksandra Posega iz Tekstine Ajdovščina, zbrala je 776 točk. Ekipno so prvo mesto osvojile Tekstilindusove predice, poleg omenjenih dveh je bila v ekipi še Romana Balazič.

Tekmovanje v predenju volne je potekalo v škofjeloški Gorenjski predilnici. Razen domače ekipe so se ga udeležile še ekipe iz MTT-Tabor Maribor, Novoteksa-Predilnice Metlika in MTT-TVI Majšperk. Podobno kot pri bombažu je bila tudi pri predenju volne najpomembnejša hitrost. Najhitrejša je bila Mara Josipovič iz Gorenjske predilnice, zbrala je 880 točk, na drugo mesto se je uvrstila so se daleč najboljše odrezale prav Tekstilindusove tkalke, saj se je Ljudmila Kalan z 880 točkami uvrstila na drugo mesto, Senada Tufek s 685 točkami pa na tretje. Tako so res zaslužen ekipno osvojile prvo mesto in se z njim uvrstile na zvezno tekmovanje.

Tekmovanje v tkanju volne pa je bilo že v petek v novomeškem Novoteksu. Gorenjskih ekip tam ni bilo, razen domače pa se ga je udeležila še ekipa MTT-Tabor Maribor. Zmagale so domače tkalke, najboljše tkanino pa je stkala Marina Kroni iz Novoteksa.

Jožica Bordjan iz MTT-Tabor, ki je zbrala 812 točk, na tretje pa Joža Jenko iz Gorenjske predilnice, ki je zbrala 790 točk. Prvo mesto je osvojila ekipa Gorenjske predilnice. V njej je bila še Kati Jožič.

Tretje tekmovanje — v tkanju bombaža — pa je v soboto potekalo v tkalnici kranjskega Tekstilindusa. Tam so se pomerile ekipe Tekstilindusa, MTT Prebold, Metke Celje in MTT-Melje iz Maribora. Pri tkanju je bila poleg hitrosti pomembna tudi

V predenju volne, kjer je bila hitrost prav tako najpomembnejša, so bile najhitrejše Mara Josipovič, Joža Jenko in Kati Jožič iz Gorenjske predilnice Škofja Loka, med dvanajstimi predicami, ki so se udeležile tekmovanja, pa je bila najhitrejša Mara Josipovič.

Tekstilindusove tkalke so se res odlično odrezale, saj so ekipno osvojile prvo mesto in pobrale vsa tri prva posamična mesta. Edina Kurbegović je bila prva, Ljudmila Kalan druga in Senada Tufek tretja.

ŠE NEKAJ PODROBNOSTI

Ker pričakujejo na Gorenjskem sejmu veliko ljudi, bodo vrata odprli že po deveti uri, torej uro pred začetkom proslave. Na voljo bodo parkirišča v Savskem logu, kjer je prostora veliko. Če ga tam ne boste našli, lahko pustite avto v bližini, na Tekstilindusovem ali Iskrinem parkirišču, saj bo prazno, ker iskraši v soboto ne bodo delali. Upokoјencev, ki jih bodo na srečanje pripeljali svojci, naj ne skrbi, da jih bodo morali čakati zunaj. Vstop je prost, delavci in upokoјenci pa morajo vabila prinesiti s seboj, na vsakem je namreč kupon, s katerim bodo prevzeli dva bloka: prvega za hrano, drugega za pijačo. Lakoto bodo lahko potešili s suho kranjsko klobaso, žejo pa pogasili z litrom vina ali z dvema velikima vrčkom piva ali z veliko steklenico sadnega soka. Kranjska Živila pa bodo poskrbeli za dobro ponudbo hrane in pijače in pohvaliti jih velja, ker s cenami niso pretiravali. Golaž bo po 700 dinarjev, telečja obara po 800, čevapčiči po 800, vroča hrenovka po 350, za liter vina boste odšteli od 600 do 800 dinarjev, pivo bo po 300 dinarjev.

TV SPORED

SOBOTA

20. septembra

8.00 Poročila
8.05 Otroška matineja
11.50 Poročila (do 11.50)
15.15 Poročila
15.20 Charlie in Maria, švedski mladinski film
16.15 Nikšić: DP v nogometu — Sutjeska: Hajduk, prenos
18.00 Človek in voda, dokumentarna oddaja TV Novi Sad
18.50 Risanke
19.00 Danes: pred jesensko setvijo
19.30 TV dnevnik
19.45 Vreme
19.50 Zrcalo tedna
20.15 Odločitev pri Breakhartu, ameriški film
21.55 TV dnevnik
22.10 Videogodba

oddajniki II. TV mreže:

12.45 Test
13.00 Vinkovci: DP v tenisu (m) — finale, prenos
16.00 Otroški festival Djakovica
17.00 Kože, 2. del nadaljevanke
19.20 Firenze: EP v športno ritmični gimnastici, prenos
21.05 Poročila
21.00 Športna sobota
21.20 Glasbeni večer: Jubilej glasbene šole »Kornelije Stankovič« (do 22.50)

TV Zagreb I. program:

9.00 TV v šoli (do 10.35)
13.05 Sedem TV dni
13.35 Kako biti skupaj
14.05 Miti in legende
14.20 Filmi z Greto Garbo: Marija Walevska, ameriški film
16.00 poročila
16.05 TV KOLEDAR
16.15 Nikšić: DP v nogometu — Sutjeska: Hajduk, prenos
18.00 Narodna glasba
18.30 Prirčno vaši, dokumentarna oddaja
19.30 TV dnevnik
20.00 Lady Caroline, angleški film
21.45 TV dnevnik
22.00 Od našega dopisnika
23.30 Program plus
00.30 Poročila

NEDELJA

21. septembra

8.05 Poročila
8.10 Otroška matineja
10.30 Domači ansambli
11.00 Rašica pri Velikih Laščah, prenos Trubarjevih slavnosti (do 12.35)
14.35 Moby Dick, ameriški film
16.26 Poročila
16.30 Retrospektiva nagrajenih športnih in turističnih filmov v Kranju: Srebrna cesta, švedski film
17.00 Pod lipo, prenos iz Trnave v Savinjski dolini
19.00 Danes: Potrošniška porota
19.30 TV dnevnik
20.00 A. Sidran: Oče na službenem potovanju, 3. del nadaljevanke TV Sarajevo
21.00 Jazz na ekranu: Big band RTV Ljubljana
21.30 Reportaža z nogometne tekme — CZ: Velež
22.00 Športni pregled
22.30 Poročila

oddajniki II. TV mreže:

9.00 Oddaje za JLA in SEN, jugoslovanski film
14.00 Igman: Pokal ZOI v smučarskih skokih, prenos
15.15 Risanke
15.25 Estoril: Avtomobilske dirke F-1 za VN Portugalske, prenos
17.10 Firenze: EP v ritmični gimnastici, vključitev v prenos
19.00 Prometni krog
19.30 TV dnevnik
20.00 Afrika: Drugačni, a enakovredni, 1. del, angleške dok. serije
21.00 Včeraj, danes, jutri
21.15 Malu, 9. del brazilske nadaljevanke
22.00 Neobvezno 2, oddaja iz kulture
22.25 Skica za portret: Miroslav Slavko Madžar

TV Zagreb I. program:

10.20 Glasbeni tobogan
12.00 Kmetijska oddaja
13.00 Družinski magazin
14.15 Hišica v prijetju, 11. del ameriške nadaljevanke
15.05 Nedeljsko popoldne
17.25 Filmi J. Forda: Karavana hrabrih, ameriški film
19.30 TV dnevnik
20.00 Oče na službenem potovanju, 3. — zadnji del TV nadaljevanke
20.55 Potopisna reportaža

PONEDELJEK

22. septembra

17.10 Poročila
17.15 Spored za otroke
17.35 Modro poletje, 15. del, španske nadaljevanke
18.00 Poletni festival 86: Teatro de danza Espanola
18.45 Risanke
19.00 Danes: Podravske obzornik
19.55 Vreme
20.05 L. B. Berton: Omočila sem se s Klondikom, 2. del kanadske nadaljevanke
20.55 Propagandna oddaja
21.00 Omizje: Reforma reforme?
23.00 Poročila

oddajniki II. TV mreže:

17.45 Test
18.00 Beograski TV program
19.00 Indirekt
19.30 TV dnevnik
20.00 Znanost
20.50 Včeraj, danes, jutri
21.05 Dobre vibracije
22.00 Pesem ptic trnov, 1. del avstralske nadaljevanke
22.50 En avtor, en film — P. Krelja: Sprejemna postaja
23.10 Šahovski komentar

TV Zagreb I. program:

8.25 Poročila
8.30 Kdor hoče, ta zmore, otroška oddaja
9.00 TV v šoli
12.30 Poročila (do 12.35)
16.20 TV v šoli
17.20 Poročila in kronika Osjeja
17.45 Kdor hoče, ta zmore
18.15 Graničari, izobraževalna oddaja
18.45 TV koledar
18.55 Številke in črke — kviz
19.30 TV dnevnik
20.00 Zrebanje lota
20.05 Dialogi, notranjepolitična oddaja
21.00 Dobro mi je, Jack, angleški film
22.35 TV dnevnik
22.55 Program plus

SREDA

24. septembra

17.25 Poročila
17.30 Spored za otroke
17.50 Modro poletje, 16. del, španske nadaljevanke
18.15 Ljudje na Jadranu
19.00 Danes: Dolenski obzornik
19.30 TV dnevnik
20.05 Dokumentarec meseca: Dva, tri kroge nad peklom
20.45 Propagandna oddaja
20.50 Film tedna: Quilombo, brazilski film
22.45 TV dnevnik

oddajniki II. TV mreže:

17.25 TV dnevnik
17.45 Burleske
18.15 Muzeji na prostem
18.45 Mali, veliki svet, dokumentarno — zabavna oddaja
19.30 TV dnevnik
20.00 Plesalec, 1. del angleškega niza o baletu

ČETRTEK

25. septembra

17.35 Poročila
17.40 Spored za otroke
17.55 Modro poletje, 17. del, španske nadaljevanke
18.20 Mozaik kratkega filma: Otok Dobrege blaga, angleški film
19.00 Danes: Obalno — kraški obzornik
19.30 TV dnevnik
20.05 Tednik
21.15 K. Mann: Srečanje v neskončnosti, 1. del zahodnonemške nadaljevanke
22.15 TV dnevnik

PETEK

26. septembra

17.35 Poročila
17.40 Pesmi in zgodbe za vas
17.55 Modro poletje, 18. del, španske nadaljevanke
19.00 Danes: Obzornik ljubljanskega območja
19.30 TV dnevnik

20.05 Afrika: Kralj in mesto, 4. del angleške dokumentarne serije

21.10 Derrick, nemška nanizanka
22.10 TV dnevnik
22.25 Moška zadeva, francoski film

oddajniki II. TV mreže:

17.25 TV dnevnik
17.45 Dajmo družimo sel, otroška serija
18.15 Družinski magazin
18.45 Domovino branimo tudi z lepoto, glasbena oddaja
19.30 TV dnevnik
20.00 Portret skladatelja Mira Belamarića
20.45 Včeraj, danes, jutri
21.50 Nočni kino

TV Zagreb I. program

8.20 Poročila
8.25 Dajmo, družimo sel
8.55 TV v šoli
12.50 Poročila (do 12.55)
16.20 TV v šoli
17.20 Poročila in kronika Reke
17.45 Dajmo, družimo sel, otroška oddaja
18.15 Družinski magazin
18.45 TV koledar
18.55 Številke in črke (ZL) (EB)
19.30 TV dnevnik
20.00 Pustolovščine Sherlocka Holmesa, 10. del, angleške nanizanke
20.55 Koncert Tereze Kesovije
21.40 TV dnevnik
21.55 Gost urednik — kulturni magazin
23.25 Program plu

V SPOMIN

Če bi solza koga obudila, ne bi tebe, draga mama, črna zemlja krila, ker bi naše solze kakor potok lile, da bi tebe obudile.

MARIJI JUSTIN

20. septembra bo minilo eno leto, odkar odšla si tja, kjer ni trpljenja ne gorja, tja, kjer vladata večni mir in tišina, a v domu našem je praznina in v srcu bolečina.

VSI NJENI

90

MERKUR KRANJ

NOVO V KINO

Film, ki bo razveselil staro in mlado, Micki in Maude, ameriška komedija. Morda nam bo porok že dejstvo, da je to film režiserja, ki nam je dal Pink panterja. A ni risanka, temveč igrani film, ki pripoveduje o Robu Salingerju, voditelju dnevnih televizijskih oddaj. Pri svojem delu je zelo nezadovoljen, rad bi prijetno družinsko življenje, a ni otrok. Žena zanj preprosto nima časa. Razočarani Rob najde drugo ljubezen, ki kmalu pričakuje njegovega otroka. Toda isti čas zanosi tudi žena. Zgodi se celo tako, da obe, Micki in Maude, rodita skupaj. Seveda se tudi vse pogovorita, užaljeni sta in očku prepovedata, da bi otroka sploh lahko obiskoval. Rob pa vsako posebej prepriča in lahko prihaja k njima, le da na za drugo ne vesta.

Smrt v očeh je ameriška shriljica o policajevem dvomu, ali se za človekom, ki je izgubil spomin, skriva zločinec, ki je pobil svojo družino, ali navaden državljani. Razburljiva, odlično zrežirana zgodba, z zanimivi igralci. Spet bomo videli Richarda Widmarka, Kathleen Quinlain in druge.

Prijetno osvežitev bo na naše kinematografska platna prinesel film **Škratna roža Kaira**. To je fantastična komedija, ki pripoveduje o natakari Cecili, ki se ob vseh svojih težavah zateka v kino, kjer se ji še posebej priljubljeni najnovejši film Škratna roža Kaira. In ko si ga ogleda že nekajkrat, stopi glavni junak s platna v dvorano in skupaj stečeta v bližnji zabavišni park... Režiser Woody Allen je v tem filmu sijajno prenesel na platno sanjarjenje, kakršnemu se predaja marsikateri ljubitelj filma. V filmu bomo spet videli Mio Farrow, Davida Kiesermana, Jeffa Danielsa in druge.

Ameriška komedija Poljubi me v slovo pa govori o mladi vdovi, ki ima slabo vest, ker se po smrti moža poroči z mladim arheologom.

RADIO

PETEK, 19. septembra

Prvi program
4.30—8.00 Jutranji program — glasba — 8.05 Radijska šola za nižjo stopnjo — 8.35 Glasbena pravilica — 9.05 Z glasbo v dober dan — 9.35 Napotki za naše goste iz tujine — 10.05 Rezervirano za — 11.05 Znano in priljubljeno — 11.35 S pesmijo po Jugoslaviji — 12.10 Vedri zvoki — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.40 Iz glasbene tradicije jugoslovanskih narodov in narodnosti — 13.00 Danes do 13.00 — ih — iz naših krajev — 13.20 Osmrtnice, obvestila in zabavna glasba — 13.30 Od melodije do melodije — 14.05 Dve popularni partituri Benjamina Brittna in Igorja Stravinskega — 14.30 Človek in zdravje — 14.40 — 15.25 Popoldanski mozaik — 16.00 Vrtljak želja — 17.00 Studio ob 17.00 — ih — 18.00 Glasba starih mojstrov — 18.15 Greto v kino — 19.45 Pomojmo in godemo — 20.00 To imamo radi — 21.05 Oddaja o morju in pomorščakih — 22.15 Informativna oddaja v nemščini in angleščini — 22.30 — 24.00 Iz

NEDELJA, 21. septembra
Prvi program
5.00—8.00 Jutranji program — 8.07 Radijska igra za otroke — 8.52 Skladbe za mladino — 9.05 Še pomnite tovariši — 10.05 Nedeljska matineja — 11.00 — 13.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 13.10 Obvestila in zabavna glasba — 13.20 Za naše kmetovalce — 14.14 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo —

glasbene skrinje 00.05 — 4.30 Nočni program — glasba

SOBOTA, 20. septembra
Prvi program
4.30—8.00 Jutranji program — 8.05 Pionirski tednik — 9.05 Z glasbo v dober dan — 9.35 Napotki za naše goste iz tujine — 10.05 Odprto za kulturno — zabavni program — 11.05 Svetovna repotaža — 12.10 — 14.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 14.05 Kulturni globus — 15.10 — 15.25 Popoldanski mozaik — 16.00 Vrtljak želja in EP — 16.40 Lojtrca domačih — 17.00 Studio ob 17.00 — ih — 18.00 Škatlica z godbo — 18.30 Iz dela Glasbene mladine Slovenije — 19.25 Obvestila in zabavna glasba — 20.00 — 23.00 Slovincem po svetu — 23.00 — 5.00 Nočni program — glasba

NEDELJA, 21. septembra
Prvi program
5.00—8.00 Jutranji program — 8.07 Radijska igra za otroke — 8.52 Skladbe za mladino — 9.05 Še pomnite tovariši — 10.05 Nedeljska matineja — 11.00 — 13.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 13.10 Obvestila in zabavna glasba — 13.20 Za naše kmetovalce — 14.14 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo —

15.00 Nedeljska reportaža — 16.05 Humoreska tega tedna — 16.30 Melodije za vse — 17.50 Zabavna radijska igra: John Dickson Car: Hudobni gostje — 20.00 — 22.00 V nedeljo zvečer — 22.20 — 23.00 Glasba za prijeten konec tedna — 23.00 — 4.30 Nočni program — glasba

PONEDELJEK, 22. septembra
Prvi program
4.30—8.00 Jutranji program — glasba — 8.05 Aktualni problemi marksizma — 8.40 Naučimo se novo pesmico — 9.05 Z glasbo v dober dan — 9.35 Napotki za naše goste iz tujine — 10.05 Rezervirano za — 11.05 Znano in priljubljeno — 11.35 Naše pesmi in plesi — 12.10 Danes smo izbrali — 13.00 Danes do 13.00 — ih iz naših krajev — 13.30 Od melodije do melodije — 14.05 Odrasli tako, kako pa mi? — 14.35 Iz mladih grl — 16.00 Vrtljak želja in EP — 17.00 Studio ob 17.00 — ih — 18.00 Sotočja — 19.45 Minute z ansambлом Slavka Znidaršiča — 20.00 Slovenska zemlja v pesmi in besedi — 21.05 Radijska igra — 22.15 Informativna oddaja v nemščini in angleščini — 22.30 Slovenski pevci zabavne glasbe — 23.00 — 4.30 Nočni program — glasba

SREDA, 24. septembra
Prvi program
4.30—8.00 Jutranji program — glasba — 8.05 Za knjižne molje — 8.30 Zabavni zvoki — 9.05 Z glasbo v dober dan — 9.35 Napotki za naše goste iz tujine — 10.05 Rezervirano za — 11.05 Znano in priljubljeno — 11.35 S

TOREK, 23. septembra
Prvi program
4.30—8.00 Jutranji program — glasba — 8.05 Radijska šola za višjo stopnjo — 8.35 Igraj kolce — 9.05 Z glasbo v dober dan — 10.05 Rezervirano za — 11.05 Znano in priljubljeno — 12.10 Znanje melodije — 12.40 Od vasi do vasi — 12.30 Kmetijski nasveti — 13.30 Od melodije do melodije — 14.20 Koncert za mlade poslušalce — 14.45 Naš gost — 15.10 — 15.25 Popoldanski mozaik — 16.00 Vrtljak želja in EP — 17.00 Studio ob 17 — ih — 18.30 Med solističnimi skladbami Lucijana Marije Škrjanca — 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov — 21.45 Lepe melodije — 22.25 Iz naših sporedov — 22.30 Večerna podoknica — 23.00 — 4.30 Nočni program — glasba

pesmijo po Jugoslaviji — 12.40 Ob izvirih ljudske glasbe — 12.10 Veliki zabavni orkestri — 13.30 Od melodije do melodije — 14.05 Razmišljamo, ugotavljamo — 16.00 Vrtljak želja in EP — 20.00 Koncert za besedo — Večer — 21.05 Giuseppe Verdi: odlomki iz opere Trubadur — 22.30 Zimzelene melodije — 23.00 Jazz za vse — 00.05 — 4.30 Nočni program — glasba

ČETRTEK, 25. septembra
Prvi program
4.30—8.00 Jutranji program — glasba — 8.05 Radijska šola za višjo stopnjo — 8.35 Igraj kolce — 9.05 Z glasbo v dober dan — 10.05 Rezervirano za — 11.05 Znano in priljubljeno — 12.10 Znanje melodije — 12.40 Od vasi do vasi — 12.30 Kmetijski nasveti — 13.30 Od melodije do melodije — 14.20 Koncert za mlade poslušalce — 14.45 Naš gost — 15.10 — 15.25 Popoldanski mozaik — 16.00 Vrtljak želja in EP — 17.00 Studio ob 17 — ih — 18.30 Med solističnimi skladbami Lucijana Marije Škrjanca — 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov — 21.45 Lepe melodije — 22.25 Iz naših sporedov — 22.30 Večerna podoknica — 23.00 — 4.30 Nočni program — glasba

KRANJSKA GORA
19. septembra: hongk. film V VOHUNOVH KREMLJIH ob 18. uri

DOVJE
21. septembra: amer. film NI MALIH LJUBEZNI ob 20. uri

RADOVLJICA
20. septembra: amer. grozljivka MORA V ULICI BRESTOV ob 18. uri, ital. film ŽENA V OGLEDALU ob 20. uri, 21. septembra: amer. film DOVOLJENJE ZA VIKEND ob 18. uri, amer. grozljivka MORA V ULICI BRESTOV ob 20. uri, 22. septembra: amer. grozljivka MORA V ULICI BRESTOV ob 20. uri, 23. septembra: amer. film DOVOLJENJE ZA VIKEND ob 20. uri, 24. septembra: ital. film ŽENA V OGLEDALU ob 20. uri, 25. septembra: amer. film FRANCOŠKI LJUBIMEC ob 20. uri

BLED
20. septembra: amer. krim. film SMRTONOSNI LASER ob 18. uri, amer. film CINDY ob 20. uri, 21. septembra: franc. film POLICAJ NA ROBU ZAKONA ob 18. uri, ital. erot. film EROTIČNI TIP ob 20. uri, 22. in 24. septembra: amer. zabavni film DOVOLJENJE ZA VIKEND ob 20. uri, 23. septembra: amer. grozljivka MORA V ULICI BRESTOV ob 20. uri, 25. septembra: ital. film ŽENA V OGLEDALU ob 20. uri

KINO

KRANJ CENTER
19. in 20. septembra: amer. pust. film OCTOPUSSY ob 15.30, 17.45 in 20. uri, 22. septembra ob 22.15 premiera amer. komedije MICKI IN MOUDE, 21. septembra: amer. risani film LARIFARI ZAJCEK ob 10. uri, amer. pust. film OCTOPUSSY ob 14.30, 16.45 in 19. uri, premiera amer. filma SMRT V OČEH ob 21.15, 22., 23. in 24. septembra: amer. komedija MICKI IN MOUDE ob 16., 18. in 20. uri, 25. septembra: amer. komedija ŠKRATNA ROŽA KAIRA ob 16., 18. in 20. uri

KRANJ STORŽIČ
19. septembra: amer. akcij. film BOUNTY ob 15.30, 17.45 in 20. uri, 20. septembra: amer. pust. film BOUNTY ob 15.30, 17.45 in 20. uri, 21. septembra: hongk. film GROMOVITI TIGER ob 14. uri, amer. ljub. film ČASTNIK IN GENTLEMAN ob 16. uri, amer. pust. film BOUNTY ob 18. uri, premiera amer. akcij. filma OAZA-DOLINA SMRTI ob 20.15, 22. in 23. septembra: amer. akcij. film OAZA-DOLINA SMRTI ob 16., 18. in 20. uri, 24. in 25. septembra: hongk. film GROMOVITI TIGER ob 16., 18. in 20. uri

TRŽIČ
20. septembra: hongk. karate film GROMOVITI TIGER ob 16. uri, amer. akcij. film POKLIC: KOMANDOS ob 18. in 20. uri, premiera amer. filma OAZA-DOLINA SMRTI ob 22. uri, 21. septembra: slov. mlad. film SREČNA VRVICA ob 15. uri, amer. akcij. film POKLIC: KOMANDOS ob 17. in 19. uri, premiera amer. komedije POLJUBI ME V SLOVO ob 21. uri, 22. septembra: amer. film OKRUTNA ODISEJA ob 18. in 20. uri, 23. in 24. septembra: avstral. film POBESNELI MAKS III ob 18. in 20. uri, 25. septembra: amer. komedija MLADI ZALJUBLJENI ZDRAVNIKI ob 18. in 20. uri

KAMNIK DOM
20. septembra: hongk. akcij. film V VOHUNOVH KREMLJIH ob 16. in 18. uri, amer. ljub. film ČASTNIK IN GENTLEMAN ob 20. uri, premiera amer. filma SMRT V OČEH ob 22. uri, 21. septembra: hongk. akcij. film V VOHUNOVH KREMLJIH ob 15. in 17. uri, amer. komedija MLADI ZALJUBLJENI ZDRAVNIKI ob 19. uri, premiera amer. komedije MICKI IN MOUDE ob 21. uri, 22. septembra: amer. komedija HOT DOG ob 18. in 20. uri, 23. septembra: amer. film ROCKY II ob 18. in 20. uri, 24. septembra: amer. akcij. film OAZA-DOLINA SMRTI ob 18. in 20. uri, 25. septembra: hongk.

karate film GROMOVITI TIGER ob 18. uri, amer. akcij. film OAZA-DOLINA SMRTI ob 20. uri

JESENICE ŽELEZAR
amer. akcij. film POBESNELI MAKS III. ob 17. in 19. uri, amer. akcij. film POKLIC: KOMANDOS ob 21. uri, 20. septembra: amer. akcij. film POBESNELI MAKS III. ob 17. in 19. uri, premiera amer. komedije ŠKRATNA ROŽA KAIRA ob 21. uri, 21. septembra: amer. film ROCKY II ob 15. uri, amer. akcij. film POBESNELI MAKS III ob 17. in 19. uri, 22. septembra: amer. komedija ŠKRATNA ROŽA KAIRA ob 17. in 19. uri, 23. in 24. septembra: amer. film NI MALIH LJUBEZNI ob 17. in 19. uri, 25. septembra: amer. film POLJUBI ME V SLOVO ob 17. in 19. uri

JESENICE PLAVŽ
19. septembra: amer. akcij. film OAZA-DOLINA SMRTI ob 18. in 20. uri, 20. septembra: amer. film ROCKY II ob 18. in 20. uri, 21. septembra: ital. pust. film HČERKA DŽUNGLE ob 16. uri, amer. barv. komedija ŠKRATNA ROŽA KAIRA ob 18. in 20. uri, 22. in 24. septembra: amer. akcij. film POBESNELI MAKS III ob 18. in 20. uri, 23. septembra: hongk. film GROMOVITI TIGER ob 18. in 20. uri, 25. septembra: amer. akcij. film POKLIC: KOMANDOS ob 18. in 20. uri

BOHINJ
20. septembra: ital. film EROTIČNI TIP ob 20. uri, 21. septembra: amer. krim. film SMRTONOSNI LASER ob 18. uri, amer. film CINDY ob 20. uri, 25. septembra: ital. film ŽENA V OGLEDALU ob 20. uri

ŽELEZNIKI OBZORJE
19. septembra: amer. film GROZLJIVI PRIVIDI ob 20. uri, 20. septembra: amer. komedija FANTOVŠČINA ob 20. uri, 21. septembra: franc. film HOJA V SENCi ob 18. in 20. uri, 24. septembra: amer. fant. film TERMINATOR ob 20. uri

POLJANE
19. septembra: franc. komedija HOJA V SENCi ob 20. uri, amer. film TERMINATOR ob 18. uri, 23. septembra: angl. film NEVIDNI MORILEC ob 20. uri

ŠKOFJA LOKA
19. septembra: amer. komedija FANTOVŠČINA ob 18. in 20. uri, 20. in 21. septembra: amer. film GROZLJIVI PRIVIDI ob 18. in 20. uri, 23. in 24. septembra: amer. drama OSTRINA BRITVE ob 18. in 20. uri, 25. septembra: angl. film NEVIDNI MORILEC ob 20. uri

MOJ GLAS

19. septembra: amer. komedija FANTOVŠČINA ob 18. in 20. uri, 20. in 21. septembra: amer. film GROZLJIVI PRIVIDI ob 18. in 20. uri, 23. in 24. septembra: amer. drama OSTRINA BRITVE ob 18. in 20. uri, 25. septembra: angl. film NEVIDNI MORILEC ob 20. uri

Kranj, 16. septembra — Planinsko društvo Kranj obvešča, da Kranjski dolgi koča na Ledinah od 21. septembra dalje ne bo več redno oskrbovana. Kalendarske dni, ki bodo padli na nedelje, bodo vsak dan odprto do 28. septembra, potem pa le ob sobotah, nedeljah in praznikih, Dom na Gospincu pa bo redno oskrbovan vse leto.

KOMPAS JUGOSLAVIJA

SMUČANJE, REKREACIJA, SONCE,
ZABAVA...

IZŠEL JE KATALOG »ZIMA 86/87« Z
NAJŠIRŠO PONUDBO ZA ZIMSKI
DOPUST

- 33 največjih smučarskih centrov v Jugosla-
viji (Kranjska gora, Vogel, Velika planina, Kr-
vavec, Kanin, Popova Šapka...)
- 15 smučarskih centrov v tujini (Chamonix,
Val d'Isère, Val Thorens, Falcade, Bad Klein-
kirchheim, Malnitz...)

- **NOVOSTI:** Kompas klub Bovec
Kompas klub Malnitz
kmečki turizem pod Roglo
smučanje v ČSSR
- tedenske smučarske karte, organizirani pre-
vozi, apartmaji, bungalovi, hoteli, zasebne
sobe...

— **POPUSTI!**

SI ŽELITE MIRNEJŠEGA ODDIHA, ZDRAVJA
IN REKREACIJE?
SEZITE PO KATALOGU »JESEN—ZIMA—PO-
MLAD«.

INFORMACIJE IN KATALOGE LAHKO
ŽE
DOBITE V VSEH POSLOVALNICAH
KOMPASA!

TOZD Detajl
KOKRA
Trgovska DO Kranj,

**JE ODPRLA NOVO
PRODAJALNO VESNA**

na JESENICAH,
Cesta maršala Tita 47/a

Prodajni program: konfekcija,
pletenine, srajce, bluže, perilo,
modni dodatki

40 vsak dan kaj novega

nama škofja Loka
ŠKOFJA LOKA

PRITLIČJE:

- kristalni kozarci Kristal Zaječar po polovičnih cenah
- otroške pižame, puliji in puloverji po zelo ugodnih cenah
- ženske, moške in otroške nogavice ugodno
- moške srajce po 2.546 din

SAMOPOSTREŽBA

- nekateri mesni izdelki CITROS - 15% po pusta
- keksi, sardine, vložena mešana solata - ugodno

HIŠA DOBREGA NAKUPA!

**GOZDNO GOSPODARSTVO
KRAJ n.s.o.**

Delovna skupnost skupnih služb
Komisija za delovna razmerja objavlja prosta dela in na-
loge

FINANČNE MANIPULACIJE

Pogoji: — 4-letna administrativna šola, 6 mesecev delov-
nih izkušenj

Delovno razmerje sklepamo za določen čas (nadomešča-
nje delavke, ki je na porodniškem dopustu).

Kandidati naj pošljejo vloge v 15 dneh po objavi na na-
slov: Gozdno gospodarstvo Kraj, n.s.o., Delovna skup-
nost skupnih služb, Cesta Staneta Žagarja 27, Kranj, ko-
misija za delovna razmerja

način prijave: na področju razpisnega mesta
od 19. septembra 1986 do 2. oktobra 1986

JESENSKO RAZPOLOŽENJE TUDI V PRODAJALNI PEKO NA GREGORČIČEVI 8 V KRANJU

**Pestra izbira obutve Peko vas čaka tudi v
prodajalnah na Titovem trgu in v
Prešernovi ulici.**

Poleg bogate ponudbe obutve za vso
družino za šport in rekreacijo imajo v
trgovini tudi veliko izbiro oblačil za prosti
čas in kolesarjenje.

S POSEBNIMI VLAKI PO JUGOSLAVIJI

Črna gora — Cetinje, Kotor, vrh Lovčena, Budva,
Ulcinj, Bar, Skadarsko jezero. Odhod 15. oktobra
popoldne, povratek 19. oktobra

Vožnja po progi Beograd — Bar. Cena 42.000 din.

Makedonija — Skopje, Bitola, Herakleja, Kruševo,
Ohridsko in Prespansko jezero, Struga in Ohrid.
Odhod 1. oktobra popoldne, povratek 5. oktobra.
Cena 39.800 din.

Z vlakom zaradi udobja! Na dolgo pot se boste tja
in nazaj peljali v spalnikih oziroma v vagonih z
ležalniki; v vlaku bo tudi vagon — bife (osvežilne in
alkoholne pijače, topli napitki in prigrizki)

Cena vsebuje vse prevoze z vlaki in avtobusi,
gostinske usluge (polne penzione v Črni gori in
Makedoniji), vodstvo, vstopnine in organizacijo
potovanja.

Prijave in informacije: poslovalnica TTG v
Ljubljani, Mariboru, Celju, Rogaški Slatini, Murski
Soboti, Novi Gorici, Bohinjski Bistrici, Kopru in
Portorožu. Lahko se prijavite tudi po pošti
na naslov:

TTG, turistična poslovalnica
Ljubljana, Titova 40
(telefon 061/325 — 651).

ttg

**TEKSTILNA ZVEZDA
TOVARNA**
KRANJ, Savska cesta 46

vabi k sodelovanju

DIPLOMIKANE TEKSTILNE INŽENIRJE

za dela oziroma naloge

1. VODENJE RAZVOJNO-KONTROLNE SLUŽBE
2. RAZVOJNEGA TEHNOLOGA

Od kandidatov pričakujemo:

- visoko strokovno izobrazbo tekstilne usmeritve in naj-
manj 3 leta delovnih izkušenj v tekstilni industriji
- aktivno znanje enega svetovnega jezika (zaželena nemšči-
na) in pasivno drug svetovni jezik
- organizacijske sposobnosti

Kandidatom nudimo:

- stimulativne osebne dohodke
- možnost reševanja stanovanjskega vprašanja
- kreativno delo na področju razvoja novih kvalitet proizvo-
dov lepljivih medvlog, kaširanih izdelkov...
- možnost strokovnega izpopolnjevanja doma in v tujini

Pokličite nas po telefonu 064-22-651, vsak dan od 6. do 14. ure
ali se zglaste osebno v kadrovske službi DO TT Zvezda Kranj,
Savska cesta 46.

Kandidati! Prepričali se boste, da je Zvezda Kranj po proiz-
vodnem programu in po poslovnih rezultatih zanimiva OZD
za vašo sklenitev delovnega razmerja.

IZLETI ZA POSAMEZNIKE:
KORNATI, 3 dni, odhod 28. 9.
BENETKE, 1 dan, odhod 4. 10.
SALZBURG, 1 dan, odhod 4. 10.
ZLATA PRAGA ZA DAN REPUBLIKE, odhod 27. 11.

AVTOBUSNI IZLETI ZA SKUPINE:

BRIONI, eno in dvodnevni izleti
ISTRA, 2 dni
AVSTRIJA — POMURJE — MADŽARSKA, 3 dni
BUDIMPEŠTA, 2 dni
DUNAJ, 2 dni
ZLATA PRAGA, 3 dni
DUNAJ — BRATISLAVA, 2 ali 3 dni

RAZEN TEGA ŠE: izbor izletov po domovini in zamej-
stvu.
Informacije in prijave v vseh Alpetourovih turističnih po-
slovalnicah.

TOZD MEHANIČNE DELAVNICE ŠKOFJA LOKA

objavlja po sklepu delavskega sveta tozda javno licitacijo za
prodajo naslednjih osnovnih sredstev:

	izklicna cena
1. IMV 1600 super kombi-furgon, leto izdelave 1970, vozen	480.000 din
2. stružnica TS-1180 — 1150, leto izdelave 1958, uporabna	1.300.000 din
3. stroj za parno pranje — FEROMON, leto izdelave 1981, neuporaben	120.000 din
4. kanalna dvigala — hidravlična — 7 kom, upo- rabna	20.000 din
— velika	30.000 din

Licitacija bo v petek, 26. septembra 1986, ob 13. uri v pro-
storih tozda Remont DE Labore, Kranj, Ljubljanska cesta
22.

Ogled vozila je mogoč istega dne uro pred licitacijo na me-
stu licitacije (pod zap. št. 1), druga osnovna sredstva si lah-
ko ogledate 25. septembra 1986, to je dan pred licitacijo, od
10. do 12. ure v prostorih tozda Mehanične delavnice, Kidri-
čeva 11, Škofja Loka. Na licitaciji lahko sodelujejo pravne
in fizične osebe, ki pred licitacijo vplačajo 10-odstotno var-
ščino od izklicne cene posameznega osnovnega sredstva.

Kupoprodajno pogodbo bomo sklenili s ponudnikom, ki bo
ponudil najvišjo ceno. Predstavniki pravnih oseb morajo
ob vplačilu varščine predložiti pooblastilo DO, ki jo zastopajo.

Prodajni pogoji: najnižji možni dvig cene znaša 1.000 din.
Kupec mora vplačati dogovorjeno kupnino v gotovini ali z
virmanskim nalogom pred prevzemom vozila, vendar naj-
kasneje v treh dneh po sklenjeni pogodbi.

Prometni davek in stroške prepisa plača kupec. Prodaja bo
po načelu videno-kupljeno in kasnejših reklamacij ne bo
mo upoštevali. Kupec mora pri prevzemu vozila pregledati
številke motorja in šasije in druge značilnosti vozila ter jih
primerjati s podatki v dokumentih.

Temeljna banka Gorenjske, Kranj, n.sub.o.
JLA 1, Kranj

objavlja po sklepu izvršilnega odbora z dne 12. 9. 1986 ja-
vno licitacijo

AVTOMOBILA RENAULT 30, letnik 1979

1. oktobra 1986 ob 14. uri na pokritem parkirišču poslovne
stavbe LB-TBG V Kranju, cesta JLA 1.

Izklicna cena 2.000.000 din.
Prometni davek plača kupec.
Informacije po telefonu: 064/27-271.

MALI OGLASI

tel.: 27-960
cesta JLA 16

aparati, stroji

Prodaja TRAKTOR deutz 4506 S,
300 ur, ali ferguson 35 KM z bočno ko-
silnico garibaldi. Sebenj 38, Tržič

15556

Prodaja GLASBENI CENTER. Tele-
fon 23-414

15557

Prodaja MINIKOMPONENTO, novo,
deklarirano, 2 x 10 W. Tel.: 82-971

15558

Prodaja AVTORADIO in AVTOZVO-
ČNIKE pionir 2 x 150 W, vse novo. Tel.:
21-021

15559

Prodaja rabljeni barvni TELEVIZOR
telefonen in rabljen črno-beli TV go-
renje. St. Zagorja 21, Kranj, tel.: 24-682

15560

Prodaja stružni AVTOMAT bechler,
pr. 7 mm. Druholva 48

15561

Prodaja SIP samonakladalno PRI-
KOLICO, 19 m³, rabljeno tri sezone, ro-
tacijsko KOSILNICO z gnetilcem 1650,
rabljeno dve sezoni, vzajem v račun
tudi manjši traktor do 30 KM. Cca
1000 kg semenskega KROMPIRJA RE-
ZI, druga množitev, ali menjam za se-
menski krompir: jaka, aurora, klostar,
cca 1500 kg (kupim). Rant, Podbrezje
20

15562

YAMAHA-RECEIVER R-5 2 x 65 W,
star 5 mesecev, ugodno prodam. Tel.:
23-554

15563

Prodaja črno-bel TELEVIZOR. Marija
Beton, Grosova 9, Kokrica, Kranj 15564

15565

Prodaja TV sprejemnik jasna, star
7 mesecev. Bohnec, Gorenjskega
reda 16, Kranj, tel.: 37-848

15566

Prodaja IZRUVAČ za krompir, polji-
ski, dveredni, transporter dolg 8 m.
Jože Jenko, Virmaše 32, Šk. Loka

15567

Nujno prodam nov dvojni deklariran
KASOTOFON. Tupaliče 22/a. Tel.:
45-422

15568

Ugodno prodam dobro ohranjen
PRALNI STROJ gorenje bio 14. Tel.:
39-016

15569

Prodaja barvni TV sprejemnik, star 7
let, ni eš senzomatik. Tel.: 38-052

15570

Barvni rabljen TV gorenje in ZX
spectrum 48 K. Tel.: 21-703

15571

Prodaja SLAMOREZNICO in rotacijsko
KOSILNICO 135. Sajovic, Britof
34, Kranj

15572

Prodaja PRALNI STROJ gorenje v
dobrem stanju. Zorka Vertel, Valjavce-
va 4, Kranj

15573

Mizarstvo in
profiliranje lesa

OVSENIK ALOJZ

Kranj,
Jezerska cesta 108 c
tel.: (064) 35-770Nudimo več vrst ogledal,
garderobne stene, mizice,
stenske in stropne obloge,
kotne letve ter več vrst le-
tev za uokvirjenje slik in
gobelinov

Se priporočamo!

Ena hranilna
knjižica — manj
stroškovPa poskusimo dokazati zapisano geslo. Mnogim varčeval-
cem se je zaradi različnih razlogov nabralo več hranilnih
knjižic, pri čemer pa najpogosteje za poslovanje z banko
uporabljajo le eno ali največ dve knjižici, pri čemer je druga
ponavadi kar devizna, zelena knjižica. Vsekakor je pri večini,
ki imajo več rdečih hranilnih knjižic, tako da je najbolj v pro-
metu le ena, na drugih pa so manj pomembni zneski, včasih
le nekaj dinarjev.Kljub temu pa morajo tudi za najmanjši znesek, včasih za
nekaj dinarjev, v banki voditi ustrezno evidenco, zaradi tega
tudi bolj, kot je potrebno, obremenjevati računalniški spo-
min, pripisovati vsako leto obresti in podobno. To evidenti-
ranje pa pomeni tudi nepotrebne stroške pri bančnem po-
slovanju, v domačih razmerah pa včasih pri varčevalcih tudi
zmedo zaradi iskanja »prave« knjižice.Ljubljanska banka, Temeljna banka Gorenjske priporoča, da
se vendar odločite za eno hranilno knjižico. Na ta način bo-
ste banki (pa tudi sebi) prihranili nekaj nepotrebnih stroš-
kov, in imeli boste bolj pregled nad svojimi prihranki, če
boste imeli samo eno knjižico. Potrebno je le vse zneske iz
več knjižic prenesti na eno in prav sedaj ob pripisovanju
obresti je za to najlepša priložnost.Torej naj res velja: ena hranilna knjižica
— manj stroškov in boljši pregled nad
prihranki!

ljublanska banka

Temeljna banka Gorenjske

Zaradi pomanjkanja pro-
stora smo morali objav
nekaterih oglasov, objav,
malih oglasov in zahval
preložiti na torek. Prosim
za razumevanje.

Uredništvo

Prodaja MINIKOMPONENTO
2 x 25 W. Tel.: 25-223, dopoldne 15573Prodaja enosno PRIKOLICO s ka-
sonom za večji traktor. Ogled od po-
nedeljka do petka od 15. do 17. ure.
Heine, Tavčarjeva 12/a, Šk. Loka 15574Prodaja MOTOKULTIVATOR honda
F 600 in prikolico. Forme 26, Zabnica

15575

Prodaja poceni INSTRUMENT elek-
trični MULTIMER 7040 digitalni, nov.
Krejič, Valjavčeva 10, Kranj

15576

Prodaja nov PAJK SRO 330. Tel.:
80-755

15577

Prodaja barvni TV gorenje, še v ga-
ranciji, in po stari ceni. Tel.: 33-400,
Kranj

15578

Prodaja barvni TV gorenje. Tel.:
38-544

15579

gradbeni mat.

Prodaja armaturne mreže. 8 x 6 in
betonsko železo. Brenc Hraše 17/a,
LesceProdaja novo strešno OPEKO folc.
Tel.: 70-513

15575

Ugodno prodam 300 kosov rabljene
cementne folc OPEKE in 1000 kosov
ŠPIČAKA — cementni. Kuraltova 4,
Šenčur

14711

Prodaja 600 kosov novomeškega
STREŠNIKA sive barve. Lončar Rada,
Reteče 27, Šk. Loka

15585

Prodaja punte in DESKE za »sola-
nje« ter betonsko ŽELEZO, pr. 10 mm.
Tel.: 65-110

15586

Prodaja 20 m² klinker PLOŠČIC. Ju-
re Simončič, Stara c. 11/a, Šk. Loka

15587

Poceni prodam vhodna VRATA,
OKNO s hrastovo roletno 140 x 115 in
akumulator za fičota. Zupanova 7,
Šenčur

15588

Prodaja kombi PLOŠČE, debeline
3,5. Tel.: 25-459

15589

Prodaja zidan KAMIN, balkonska
VRATA 200 x 120 in zunanjo OMARI-
CO za elektriko. Miro Štefe, Cirilova
11, Kranj

15590

Prodaja okrog 120 m² rjavo barvanih
SALONITK. Klevišar, Seljakovo nas.
29, Kranj (Bantale)

15591

Prodaja dve novi strešni OKNI z ža-
luzijami 74 x 140. Tel.: 49-177

15592

Prodaja PUNTE, BANKINE, DESKE,
PLOHE, smrekove in hrastove, LEGE
24 x 26 8 m dolge, in rabljene LETVE.
Kurirska pot 29 (Primskovo), Kranj

15593

Strešno OPEKO kinkinda, model 272,
500 kosov, rabljeno, kupim. Jegorovo
29, Šk. Loka, tel.: 60-898

15594

Prodaja 100 m² smrekovega OPA-
ŽA, širina 7 cm. Tel.: 83-609, po 20. uri
ob delavnikih.

15595

Prodaja 40 m² talnih PLOŠČIC KLIN-
KER, C-klasa, 2.500 din za m². Hafnar-
jevo naselje 29, Šk. Loka, tel.: 60-584

15596

Prodaja smrekov OPAŽ 1. vrste,
16 mm. Tel.: 50-554 po 20. uri

15597

Prodaja smrekov OPAŽ in smrekov
LADIJSKI POD. Tel.: 74-975

15598

Ugodno prodam 100 kosov VOGAL-
NIKOV 20 x 20 x 40, 70 m² TLAČOV-
CEV H izvedbe in stroj za izdelavo
strešne opeke. Tel.: 42-067

15599

Prodaja NAVADEN ZIDAK. Tenetiše
33, Golnik

15600

Ugodno prodam 1500 kosov ce-
mentne KRITINE špičak. Tel.: 47-412

15601

Prodaja 30 m² belega MARMORJA
za oblogo hiše (cokl). Informacije po
tel.: 81-302

15601

Velika javna

TOMBOLA

na Poljanah nad Je-
senicami
21. septembra 1986
ob 14. uri

Glavni dobitki:

dva avtomobila ZA-
STAVA 101dva mopeda TO-
MOSpralni stroj, hladil-
nik, premog,

betonsko železo,

cement in drugi

dobitki v skupni

vrednosti

pol milijarde starih

dinarjev.

Vabi Smučarski klub

Blejska Dobrava

Prodaja OKNA, VRATA in kopalno
KAD 170 cm. Telefon 70-300

15602

stan.oprema

Zaradi selitve prodam trajnožarečo
PEČ plamen — magma 10, staro eno
leto. Grošelj, Ulica XXXI. div. 46, po-
strešno stanovanje, Kranj

15603

Prodaja mladinsko SOBO belo-zele-
na kombinacija (omara, most, pisalna
miza, predalnik). Tel.: 26-088, po
16. uri

15604

Ugodno prodam zelo ohranjen
PREDSOBO bor (dve visoki omari) in
nov OBESALNIK. Informacije po tel.:
34-213 po 15. uri

15605

KÜPERBUSCH, nov, prodam za
20% ceneje. Tel.: 28-861, int. 22-71,
dopoldne

15606

Prodaja kuhinjsko OPREMO s kot-
tom ter vitrino — oreh. Grošelj, Valjav-
čeva 29, Kranj, tel.: 21-882

15607

Dve samski POSTELJI svetle barve,
novejše, z jogijem, prodam za 7 SM.
Tel.: 21-194

15608

Ugodno prodam dobro ohranjen
kombiniran ŠTEDILNIK (4 plin, 2 elek-
trika in plinska pečica), malo rabljen
plinski BOJLER 325 ca/min in po delih
PRALNI STROJ naon 5 — 45. Infor-
macije zvečer po tel.: (064) 26-044

15609

Prodaja kombiniran ŠTEDILNIK go-
renje (2 plin, 2 elektrika), star eno leto.
Kalinškova 41, Kranj (Gorenje)

15610

Prodaja sedežno GARNITURO (le-
žišče) za 15 SM. Tel.: 22-180

15611

Prodaja rabljen ŠTEDILNIK küper-
busch. Tel.: 25-233

15612

Prodaja PEČ etažno, novo, TVT spe-
cial, 24 kcal. Milan Zupan, Zg. Bitnje
143, (Lukšev Francelj)

15613

Poceni prodam KAVČ in dva FOTE-
LJA. Stara c. 14 Kranj, tel.: 25-738

15614

Prodaja ELEMENTE dnevne sobe
BARBARA in nizko OMARO s predali.
Tel.: 34-420

15615

Prodaja dobro ohranjeno otroško
POSTELJO, z jogijem in kopalniško
KABINO. Košmrl, Zg. Bitnje 110, Žab-
nica

15616

Ugodno prodam rabljeno SPALNI-
CO. Kavčič, Godešič 17, Šk. Loka

15617

Prodaja rabljen KAVČ, 3 FOTELJE,
MIZO, VITRINO in OMARO. Hrstje
99, Kranj

15618

ŠTEDILNIK (2 plin, 2 elektrika), do-
bro ohranjen, in električni RADIATOR
prodam. Tel.: 70-353

15619

Prodaja KAVČ, malo rabljen, poceni.
Tel.: 37-600

15620

Prodaja dnevno OMARO. Ogled so-
bota in nedelja ves dan. Cankarjeva
12, stan. 3, Radovljica

15621

razno prodam

Prodaja rabljen OBRAČALNIK VO-
GEL & NOOT HEUBLITZ. Zalog, 3, Go-
riče, tel.: 46-010

15622

KULTIVATOR predsetvenik — plug
in škropilnico, prodam. Hrstje 51,
Kranj

15623

MINOKOMPONENTO nordmende
(dolby 5. stopenjski equalizer) prodam.
Tel.: 26-708

15624

Prodaja KOMBAJN za krompir
grmc. Arh, Tupaliče 10, Predvdor

15625

TRAKTOR IMT 539, 40 delovnih ur, z
obračalnikom za seno, in enobrazdni
PLUG ter SADJE za žganjekuho prodam.
Petrovič, Zg. Dobrava 8

15626

Prodaja rotacijsko KOSILNICO BRK
135, malo rabljeno. Zdravko Cankar,
Cesta 26, julija 31, Naklo, tel.: 47-073

15627

Prodaja malo rabljen SILO KOM-
BAJN SIP. Jelovčan, Virmaše 5, Škof-
ja Loka

15628

Prodaja dve ženski KOLESI rog,
50-litrski BOJLER tiki in sobno PEČ na
olje em-5. Tel.: 51-960

15629

10 rol strešne LEPENKE ugodno
prodam. Tel.: 21-194

15630

Prodaja 2000 kg krmilnega KROM-
PIRJA. Zabnica 57, tel.: 44-562

15631

Prodaja skoraj novo fantovsko špor-
tni KOLO. Srednja vas 23, Šenčur

15632

Prodaja globok otroški VOZIČEK tri-
buna, rabljen 4 mesece. Tel.: 25-430

15633

Prodaja globok otroški VOZIČEK tri-
buna, rabljen 4 mesece. Tel.: 25-430

15634

Prodaja pony express in dirkalno
KOLO rog senior na 10 prestav. Ogled
dopoldne, Stražiška 9, Kranj

15625

Prodaja mehka in trda DRVA, Sred-
nja vas 10, Golnik, tel.: 46-022

15627

Prodaja KOLO BMX turbo 2000. Ja-
godic, Dvorje 69, Cerklje, tel.: 42-105

15628

Prodaja KOTEL za žganjekuho,
BRZOPARILNIK, 80 l, nov, pralni
STROJ, 14 programov, KAVČ z dvema
ležiščema, vse za polovično ceno, in
štiri GUME za vleko 600 x 16, Skokova
9, Kranj

15629

Poceni prodam KOLO maraton lu-
xus, MOTOR za mini 1000 ter dosti na-
domestnih delov. Horvat, Zlato polje
3/b, Kranj

15630

Prodaja otroški VOZIČEK in PEČ fe-
rotherm z bojlerjem za centralno,
35 000 ccal. Tel.: 28-088

15631

Prodaja več BUTAR, cementno
OPEKO špičak, in 3.000 kosov navad-
nega ZIDAKA. Trboje 7

15632

Prodaja termoakumulacijsko PEČ
4 kW, trajnožarečo PEČ tobi in športni
VOZIČEK peg. Frank, Gornjesavska c.
32, ali 22-221, int. 29-40 popoldne.

15633

Prodaja rabljen TV grundung za
9 SM, pony KOLO, kolesa 24, zložljiv
KAVČ za 3 SM, ročni VOZIČEK — der-
ca. Blejska c. 1 Lesce

15634

Ugodno prodam kopalno KAD in
80-litrski BOJLER, Sitarska 5, Kranj.
Tel.: 22-710

15635

Prodaja LIGUSTER za živo mejo.
Partizanska c. 28 Šenčur

15636

Prodaja 4-kW termoakumulacijsko
PEČ in 5 novih GUM sava 135 x 13,
tel.: 50-789

15637

Prodaja KAVČ (trosed) in AVTORA-
DIO (kasotofon) Ašanin, Likozarjeva
27, Kranj, tel.: 39-197

15638

Domače SLIVE po 150 din prodam.
Volčjak, Grenc 17, Škofja Loka

15639

Prodaja LETVE 5 x 14 in hlevski
GNOJ. Tel.: 42-332

15640

Prodaja OKNA, VRATA in kopalno
KAD 170 cm. Telefon 70-300

15602

***** NOVO *****

JULF diesel, letnik 79, prodam. Šumavc, Nova ulica 9, Koroška Bela, Jesenice, tel.: 83-119 15336

Prodajam RENAULT 4, letnik 78. Rajko Mrak, Frankovo naselje 177, Šk. Loka 15435

Prodajam karamb lano LADO, tip 2106, letnik 79. Jezerska c. 124, Kranj 15436

Prodajam SPAČKA, letnik 75, in MOPED APN 6. Kljajič, Gradnikova 4, Kranj 15437

Prodajam RENAULT 4, letnik 78, registriran do septembra 1987. Na Logu 12, Tržič, tel.: 50-987 15438

Prodajam leto in pol star ohranjen AVTOMATIK A 3 MS. Robi Kocbek, Milje 47 p. Šenčur, tel.: 43-190 15439

Prodajam APN 6, letnik 83. Zalog 40, Golnik 15440

Prodajam Z-750. Vanjo Podobnik, M. Pijade 15, Kranj, tel.: 25-702 15441

ZASTAVO 101 GT 55, letnik 83, prevoženih 19.500 km, temno modre barve prodam. Golniška c. 15, Kokrica, Kranj 15442

Prodajam ZASTAVO GTL 55, letnik 85, prevoženih 8.000 km. Ilič, Rudija Papeža 30, Kranj 15443

Prodajam neregistrirano ŠKODS 100, električni STEDILNIK (4 plošče) in hrastove STOPNICE. Zupanova 10 Šenčur 15444

Prodajam 125 PZ, registriran do julija 87, obnovljen. Bohinjska Bela 39/a 15445

Poceni prodajam R 4 TL, letnik 78. Golniška c. 34, Kokrica, tel.: 23-593 15446

Prodajam Z 101, letnik 77. Kondič, Koroška 49, Kranj 15447

JUGO 45, letnik 81, prodam. Pokopališka 26, Kokrica 15448

Prodajam Z 750 za 25 SM, tel.: 28-426 od 14. ure dalje 15449

Prodajam R 4, letnik 84. Pogačnik, Ovsice 54, Podnart 15450

Prodajam Z 750. Voglje 107 (med št. 49-50), p. Šenčur 15451

Prodajam Z 101 lux, letnik 76, registriran do julija 87, z vgrajeno plinsko napravo in radijem. Bogataj, St. Rozmana 9, Kranj 15452

Z 101, letnik 83/december, prodam, cena 135 SM. Tel.: 28-023 15453

Prodajam Z 750, obnovljena. Tel.: 46-245 15454

Prodajam Z 101, letnik 75, prevoženih 44.000 km. Milan Zupan, Zg. Bitnje 143 (Lukšev Francelj) 15455

Prodajam MOTOR APN 6, letnik maj 88. Ferdo Kastrat, Jake Platiše 1, Planina 2, Kranj, tel.: 38-581 15456

Prodajam FIČKA po delih in dele za 101, 126 P in R 4. Franci Hafner, Grenc 3, po 17. uri 15457

Prodajam ZASTAVO 101 C, letnik 81. Planina, Kranj, tel.: 38-009 15458

Ugodno prodajam tomos CROSS 50, odlično ohranjen, možnost registracije. Lom 38, Tržič 15459

Prodajam TAM 110 T 10, kasonar, in za R 4 TLS dele. Tel. (061) 612-437, po pošti. Boris Bravhar, Šetinova 2, Medvode 15460

Prodajam Z 750, letnik oktober 81. Tomić, Cesta 1. maja 69, Kranj 15461

Prodajam dobro ohranjen, garažiran avto Z 1300, december 77, za 30 SM. Ogled v soboto 20. 9. Plemelj, Bohinjska Bela 137 15462

Prodajam Z 750 registrirana do konca septembra z novim obnovljenim motorjem. Informacije po tel.: 38-076 15463

Prodajam Z 101, letnik 77, in Z 101 GT, letnik 84, v Kranju. Informacije po tel.: 34-045 15464

Prodajam TOMOS avtomatik, starejši tip. Bavdkova 5, Stražišče, Kranj 15465

Prodajam FIAT 125 P, letnik 78, prevoženih 84.000 km. Sp. Besnica 91/a 15466

Prodajam AVTOMATIK A 3 ML, jlij 86, v ponedeljek in torek od 17. ure dalje. Tel.: (064) 70-554 15467

Prodajam POLONEZ 1500, letnik 82, prevoženih 22.000 km. Marčan, Ulica 1. avgusta 11, Zlato Polje, Kranj 15468

KAROSERIJA JUGO 45-A, karambolirana, z novimi deli, vlečni KLJUČKI in dve zimske KOLESJE za MERCEDES 125 in 115, novo moško športno kolo rog na 10 prestav, MOTOR za Z 750 prodam. Zakotnik, Suha 8, Šk. Loka 15469

Prodajam OPEL kadett 1000 C. Tel.: 27-616 15470

Prodajam ZASTAVO 101, letnik 83, 40.000 km. Tel.: 26-553 15471

Prodajam FIČKA, letnik 79. Tel.: 23-805 15472

BMW, serija 3, nov model, prodam ali zamenjam za gradbeno parcelo ali začetno gradnjo. Ponudbe pod: Priložnost 15473

Prodajam tovorni avto TAM 110 s cado, kason 560 x 240. Ilič, Rudija Papeža 30, Kranj 15474

MERCEDES 200 D, letnik 66, in VW 1300, letnik 73. Sajovic Britof 34, Kranj 15475

Prodajam Z 750, letnik 77. Kropivnik, Grad 17, Cerklje, tel.: 42-242 15476

Prodajam ZAPOROŽKA, potrebno popravo izpušne cevi in žaromet, registriran do marca. Gantar, Nazorjeva 6, Kranj 15477

Prodajam ZASTAVO 101 C, letnik 1982, 28.000 km. Tel.: 25-919 po 19. uri 15478

Prodajam LADO standard 1200, letnik 75. Poženik 51 Cerklje 15479

Prodajam Z — 101, letnik 84, Juleta Gabrovška 19, stan. 33. Ogled po 14. uri 15480

Prodajam JUGO 45, september 1982. Tel.: 50-449 15481

Prodajam dobro ohranjeno Z 750. Vrba 15/a 15482

Z — 101, letnik 76, karambolirana, prodam zelo ugodno. Ogled vsak dan, Jasmin Čejvanović, Prešernova 5, Radovljica 15483

Prodajam FORD taunus 1.6, letnik 71. Tel.: 24-628 15484

BMW, letnik 71, registriran do aprila 87, prodam. Partizanska 33, Kranj 15485

Prodajam GOLF, letnik 78, zelo dobro ohranjen. Tel.: 42-307, v popoldanskem času 15486

Prodajam GOLF diesel, letnik 84. Vič, Predvdor 99 15486

Prodajam R 4 (katco), dobro ohranjen, letnik 81. Milje 26, Šenčur 15487

Prodajam VVV 1300, letnik 72. Čarman, Golniška 48/b 15488

Prodajam GOLF, letnik 82, Zg. Brnik 77 15489

Z 101, letnik 81, registracija maja 87. Perčič, Rupa 21 Kranj 15490

Prodajam JUGO 45, letnik 84, prevoženih 13.000 km. Mlaka 54, tel.: 22-131 15491

Prodajam GOLF J, letnik 77, z dodatno opremo. Dare Ravnihar Hafnarjeva pot 12 Stražišče — Kranj 15492

Prodajam MERCEDES 200 diesel po ugodni ceni, starejši letnik. Draksler Roman, Bukovica 29, Selca 15493

Prodajam FIAT 126 P, dobro ohranjen, letnik 80, cena 45 SM. Tel.: 68-468 15494

Prodajam Z 750, letnik 77, po delih. Praprotna polica 3, tel.: 42-439 15495

Prodajam skoraj nov MOPED avtomatik. Križnarjeva pot 1/a, Stražišče-Kranj 15496

Prodajam Z — 101, letnik 78, obnovljeno. Ravne 17, Tržič 15497

Prodajam MOTOR tomos 14 M, letnik 84, registriran do 20. 6. 87. Dušan Rozman, Olševke 55, Predvdor, ogled od 17. do 19. ure 15498

Prodajam Z 750, letnik 74. Kubelj, Zapog 33, Vodice 15499

Ugodno prodajam LADO, starejši letnik. Mlaka 4, Begunje 15500

Prodajam Z 101 mediteran, letnik 80. Tel.: 46-421, Golnik 15501

Ugodno prodajam GOLF diesel, letnik 83. Tel.: 49-198 15502

Prodajam SPAČKA, letnik 75, za rezervne dele. Fister, Puceljeva 5, Kranj (nasproti plinarne) 15503

Prodajam VW 1500, lepo ohranjen, 42.000 SM. Jože Žnidarčič, Trg svobode 23, Tržič 15504

Prodajam dobro ohranjeno Z 125 PZ. Informacije po tel. 82-362 od 14. do 16. ure 15505

Prodajam Z confort, letnik 79. Ogled: nedelja od 8. do 13. ure, in JOGI za otroško posteljo. Karel Primožič, Bled, Kolodvorska 20 15506

Prodajam tomos MOPED avtomatik. Tel.: 45-017 15507

Prodajam Z 101, letnik 77. Klasan, Čevljarska 6, Tržič 15508

Prodajam dobro ohranjeno LADO 1500, letnik 81. Tel.: 81-608 15509

Prodajam FORD — ESCORD, letnik november 76. Boris Jeglič, Linhartov trg 26, Radovljica 15510

Prodajam Z 750 SC, letnik 79. Živojin Krdjalin, Alpska 11, Bled 15511

Prodajam dobro ohranjeno Z 150 LE, letnik 80. Tel.: 80-715 15512

Ugodno prodajam Z — 101, prevoženih 67.000 km, poškodovana, v voznem stanju. Franc Milič, Virje 14, Tržič, tel.: (064) 50-148 15513

Zamenjam Z 101 GTL, letnik 85, za LADO karavan ali lado 1200 ali 1300. Tel.: 38-056 15514

Prodajam MOTORNO KOLO znamke MZ 250 kubikov, čelado in dva ledvična pasova, za 18 SM. Tel.: 81-967, od 20. ure dalje 15515

VW 1200, letnik 75, prva registracija november 76, prevoženih 62.000 km, prodam. Tel.: 83-977 15516

Prodajam VW 1200, letnik 74, v odličnem stanju, in 4 BLATNIKE za VW 1200, rabljeni. Janez Rakovec, Podlubnik 168, Škofja Loka 15517

Prodajam R 18, letnik 83, prevoženih 50.000 km. Sp. Brnik 81, tel.: 42-053 15518

Prodajam generalno obnovljen MOTOR za Z 750, prvo steno ter POKROV motorja in prtljajnika. Albinini, Sp. Dobrava 4, tel.: 79-608 15519

Prodajam Z 101, letnik 77 december. Novak, Juleta Gabrovška 23, Kranj 15520

Prodajam FIAT 127, letnik 76. Tel.: 65-196 15521

Prodajam 126 P, letnik 84. Kukovič, Strahinje 95, tel.: 47-129 15522

Brezhiben FIAT 126, letnik oktober 78, 51.000 km, registriran vse leto, prodam. Tel.: (064) 81-628 15523

Prodajam LADO 1200, letnik 74. Ivan Štular, Paloviče 7, Tržič 15524

GOLF, letnik 81 december, zelo ohranjen, 42.000 km, prodam. Milenko Semič, hotel Svoboda Bled 15525

Prodajam dobro ohranjeno Z 750 CS. Darko Štular, Podnart 8/a 15526

R 4 GTL, letnik 85, 6.000 km, prodam. Tel.: 75-618 15527

126 P, letnik 82, prodam. Tel.: (064) 75-618 15528

FIAT 125 P, letnik 78, registriran avgusta, prodam. Rasim Kaltak, Svetinova 22, Jesenice 15529

Prodajam Z 750, letnik 78, za 22 SM. Tel.: 70-073 15530

Prodajam karamboliran 126. Ciril P. Bitenc, Snediceva 5, Kokrica, tel.: 25-241 15531

RENAULT 4 TL special, letnik 83, prevoženih 24.000 km, garanziran, prodam za 1.200.000 din. Tel.: (064) 50-812 15533

Prodajam dobro ohranjeno ŠKODO, staro 5 let, registrirano do septembra 87, cena 92 SM. Andrej Jamnik, Podlubnik 162, stolpnica pri trgovini Šk. Loka 15532

Ugodno prodajam Z 750, starejši letnik, registrirana do konca leta. Informacije po tel.: 61-411 15534

Prodajam GOLF diesel, letnik 83. Čirčič 24 14997

Odlično ohranjen CITROEN GA, letnik 1980, ugodno prodam. Tel.: 39-313.

DEŽURNI VETERINARIJI

od 19. 9. do 26. 9. 1986

za občini Kranj in Tržič od 6. do 22. ure Živinorejsko veterinarski zavod Gorenjske, tel.: 25-779 ali 22-781, od 22. do 6. ure pa na tel.: 36-121

za občino Škofja Loka DAVORIN VODOPIVEC, dipl. vet., Gorenja vas 186, tel.: 68-580

MIRO KRIŽNAR, dipl. vet., Godešič 134, tel.: 62-130

za občini Radovljica in Jesenice JANEZ URH, dipl. vet., tel.: 23-716 ali 25-779

Mirno pošteno dekle išče GARSONJERO ali manjše stanovanje v Kranju. Šifra: Možno predplačilo ali pomoč pri gospodinjstvu 15381

S puncio iščeva STANOVANJE, obvezna kopalnica, WC, v Kranju ali okolici. Zaželeno mirno okolje. Šifra: Začetek je težak. 15382

Mati s štiriletnim otrokom išče SOBNO s kuhinjo ali garsonjero v Kranju, lahko neopremljeno. Šifra: Slovenka 15385

Zamenjam dve družbeni GARSONJERI za dve ali trisobno STANOVANJE. Tel.: 26-429 15678

Dvema dekletoma oddam SOBO s souporabo kopalnice. Tel.: 25-418 15679

Dvoipol sobno STANOVANJE s podstrešjem zamenjam za dvosobno ali enosobno v Kranju ali Šk. Loki. Brigita Ferbar, Benedikova 16, Kranj 15680

Mlada uslužbenka išče SOBO v Kranju ali bližnji okolici, souporaba kopalnice, šifra: Jesen 15681

Mlada družina z enim otrokom išče STANOVANJE v okolici Kranja. Lahko pomagamo na kmetiji. Šifra: Reden plačnik 15682

STANOVANJE, dvosobno s kabineto, 55 m², v Kranju, vseljivo do konca leta, prodam. Tel.: 28-935 ali 25-791 15683

Menjam družbeno enosobno STANOVANJE, 38 m², na Zlatem polju, za večje v Kidričevu ali Sorlijevi ulici. Šifra: Zamenjava 15684

Iščem SOBO s souporabo sanitarij, v jeseniški občini. Informacije po tel.: 82-681, int. 76, dopoldne 15685

Nujno najemam ali kupim GARAZO v Radovljici ali Lescah. Tel.: 74-328, popoldne 15402

Prodajam trisobno STANOVANJE, Predvdor 8 15686

Kupim gradbeno PARCELO ali manjše STANOVANJE — garsonjero 15355

SKUPŠČINA OBČINE KRANJ

UPRAVNI ORGANI IN STROKOVNE SLUŽBE

objavljajo prosta dela in naloge v upravi za družbene prihodke

1. VODJA ODSEKA ZA KNJIGOVODSTVO IN IZTERJAVO

Pogoji: — visoka izobrazba VII/1 stopnje zahtevnosti ekonomske smeri, 5 let delovnih izkušenj, trimesečno poskusno delo, strokovni izpit

v komiteju za planiranje, gospodarstvo in družbene dejavnosti

2. SAMOSTOJNEGA SVETOVALCA ZA METODOLOGIJO PLANIRANJA

Pogoji: — visoka izobrazba VII/1 stopnje zahtevnosti ekonomske smeri, 5 let delovnih izkušenj, trimesečno poskusno delo, strokovni izpit

3. SVETOVALCA ZA PLAN IN ANALIZE

Pogoji: — visoka izobrazba VII/1 stopnje zahtevnosti ekonomske smeri, 3 leta delovnih izkušenj, trimesečno poskusno delo, strokovni izpit

4. DVA PRIPRAVNIKA

Pogoji: — visoka izobrazba VII/1 stopnje zahtevnosti ekonomske smeri

5. PRIPRAVNIKA

Pogoj: — višja izobrazba VI/1 stopnje zahtevnosti ekonomske ali upravne smeri

v splošnih službah

6. SISTEMSKEGA INŽENIRJA

Pogoji: — visoka izobrazba VII/1 stopnje zahtevnosti organizacijske, ekonomske ali elektro smeri, 3 leta delovnih izkušenj, trimesečno poskusno delo, strokovni izpit

v sekretariatu za finance

7. VODJA PISARNE

Pogoji: — srednja izobrazba V. stopnje zahtevnosti ekonomske ali upravne smeri, eno leto delovnih izkušenj, enomesečno poskusno delo, strokovni izpit

Za dela in naloge pripravnikov sklenemo delovno razmerje za določen čas, za čas pripravnosti dobe, za druga dela in naloge pa za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev in opisom delovnih izkušenj naj kandidati pošljejo najkasneje v 14 dneh po objavi na naslov Občina Kranj, splošne službe, kadrovska služba, Trg revolucije 1, Kranj. Kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po končanem zbiranju prijav.

DEŽURNE PRODAJALNE

V soboto, 20. septembra, bodo dežurne naslednje prodajalne:

KRANJ IN OKOLICA

SP Pri Peterčku, Kranj, SP Vodovodni stolp, Kranj, SP Zlato polje, Kranj, PC Planina II in SP Planina — center, Kranj, PC Britof, SP Labore, SP Predvdor, PC Klanec, SP Kočna, Jezersko, SP Storžič, Kranj od 7. do 18. ure; Diskont Naklo od 8. do 12. ure; SP Šenčur in SP Cerklje od 7. do 17. ure; SP Klemenček, Duplje od 7. do 16. ure

ŠKOFJA LOKA

SP Groharjevo naselje in mesnica Groharjevo naselje

JESENICE

Delikatesa, poslovalnica 7 in Delikatesa, Kašta 4 na Plavžu

TRŽIČ

ABC Loka, SP Bistrica, Živila Jelka, Tržič in Mercator, SP Cesta JLA 6

V nedeljo, 21. septembra, bodo dežurne naslednje prodajalne:

KRANJ IN OKOLICA

SP Gorenjka, Cerklje, PC Delikatesa, Kranj in Naklo v Naklem

ali hišo, lahko starejšo v okolici Kranja ali Cerklje. Ponudbe pod šifro: Zdomec 15687

Kupim HIŠO z vrtom ali STANOVANJE v Kranju. Šifra: Gotovina 15688

Prodajam večjo PARCELO med Lesca in Radovljico. Anica Ulčar, Alpska 23, Lesce 15689

zaposlitve

Honorarno zaposlim mlajšega upokojenca v čevljarški stroki. Informacije po tel.: 37-452 15690

Izkušen avtomehanič išče honorarno delo. Tel.: 38-613 15691

Trgovski zastopnik išče dodatno delo. Šifra: Ljubljana — Gorenjska 15692

Sprejemam kakršnokoli delo na dom. Šifra: Delo 15693

Enkrat tedensko potrebujem pomoč pri likanju in pospravljanju stanovanja. Ponudbe po tel.: (064) 37-638 15694

Honorarno sprejemam delo na dom. Naslov v oglašnem oddelku 15695

Kleparja zaposlim takoj. Avtodeli Andrej Pečjak, Česnjica 24, Podnart. Tel.: 70-409 15696

Takoj zaposlimo mladega fanta s končano ali nedokončano osemletko (prva zaposlitev) KERN ČEVLJARSTVO Partizanska 5, Kranj 15697

Nov BISTRO L (picerija) v Radovljici vabi k sodelovanju KUJARJA in deklet z veseljem do gostinstva. Informacije: Pibernik, tel.: 77-886 15698

MLADIM OSEBAM s lastnim prevozom nudimo akvizitersko delo na terenu z možnostjo hitrega zaslužka. Šifra: Priložnost 15355

PRIREDNITVE

Aktiv mladih združnikov prireja VESILICO, ki bo 20. 9. 86 ob 20. uri v Združenem domu v Cerkljah. Igra ansambel POLJANŠEK! 15700

Skupina OBVEZNA SMER obvešča, da se začnejo MLADINSKI PLESJI v NEDELJO 21. 9. ob 17. uri v dvorani na Primskem vnov. VABLJENI! 15701

PLESNI KLUB vas vabi na disko ples ob petkih in MLADINSKE PLESE ob sobotah z začetkom 5. septembra ob 20. uri v Delavskem domu v Kranju. 14871

ZAHVALE

Za uspešno zdravljenje moje bolezni se iskreno zahvaljujem zdravnikom internega oddelka bolnice Jesenice, posebno pa dr. MENCINGARJU, strežnemu osebu pa za nego in pomoč. Jaka Langus 15710

OSIALO

Kvalitetno in poceni opravljam vsa ZIDARSKA DELA. Informacije po tel.: (064) 26-177 15702

Oddam PROSTOR za shrambo počitniških PRIKOLIC v Strahinju. Tel.: 47-250 15703

Ob popoldnevih in večerih nudim VARSTVO predšolskih otrok. Tel.: 62-090 15704

Nekdo je spravil žensko KOLO na Ručigajevi cesti 12, Kranj. Prosim, da ga takoj prevzame. 15705

Nujno potrebujem VARSTVO za 11-mesečno deklico na domu, zaželeno ženska srednjih let ali mlajša upokojenka. Plačam dobro. Družina Zupanec, Nadižarjeva 6 (Čirče) Kranj 15706

Vpeljan HOT-DOG KIOSK v Kranju oddam v najem. Šifra: Lokacija 15707

Vsa strojeopisna dela sprejemam na dom, hitro in solidno. Tel.: 61-161 15708

Delamo stropne in stenske obloge z materialom ali brez. Tel.: 50-554, po 20. uri 15709

OBVESTILA

Balkon in teraso zasteklim (aluminij). Tel.: (061) 558-285 14870

BAGAT TEČAJ krojenja in šivanja v Kranju obvešča, da začne z vpisom v nov začetni in nadaljevalni tečaj; 22. 9. 86 ob 15.30 in 24. 9. 86 ob 7.30 v Delavskem domu v Kranju, vhod 6 ali po tel.: 47-256 15699

FRANČIŠKI JANC

roj. TOMC, iz Begunj

9. septembra sta minili dve leti, odkar odšla si tja, kjer ni trpljenja ne gorja, tja, kjer vladata večni mir in tišina, a v domu našem je praznina in v srcu bolečina.

Tvoji hčerki Rafka in Vera z družino

ZVONKA DEMŠAR

21. septembra mineva leto dni, odkar nas je zapustila naša draga hčerka in sestra

Iskrena hvala vsem, ki se je spominjate in obiskujete njen prerani grob.

VSI NJENI

JANEZA HAFNERJA-ŽANKOTA

iz Stražišča

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje in darovano cvetje ter vsem, ki so ga pospremili na zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo dr. Dušanu Bavdku za dolgoletno zdravljenje in sestrama Heleni in Marini za njuno razumevanje ob njegovi bolezni. Zahvaljujemo se tudi OO ZB Stražišče, OO ZB Kranj, pihalni godbi iz Kranja in pevskemu zboru upokojencev. Vsem še enkrat hvala.

Vsi njegovi
Kranj, 18. 9. 1986

Sporočamo žalostno vest, da nas je v 85. letu starosti zapustila naša dobra in skrbna mama, babica, sestra, teta, prababica in tašča

ANGELA LISEC-TRŠAVEC

roj. Bergant

Pogreb drage pokojnice bo v petek, 19. septembra 1986, ob 16. uri na kranjskem pokopališču.

Žalujoci vsi njeni

Sporočamo žalostno vest, da nas je v 80. letu starosti zapustila draga mama

MARIJA UDIR

Pogreb bo v petek, 19. septembra 1986 ob 16. uri na pokopališču v Zgornji Besnici.

Žalujoci: hčerka Darinka ter sinova Jože in Pavel z družinami.

Linhartov trg v Radovljici je bil prvič prek poletja zaprt za promet

Zapora ali zmeda?

Radovljica, 16. septembra — V ponedeljek naj bi uradno nehala veljati prepoved vožnje skozi stari del mesta Radovljice, vendar je prometni znak v torek še vedno prepovedoval vožnjo po Linhartovem trgu in tudi miličniki so pridno lovili kršitelje. Prve ocene o poletni zapori so si dokaj podobne: to ni bila zapora, temveč navadna zmeda.

V radovljiški občini so se za zaporo starega dela mesta odločili zato, da bi zavarovali mesto kot kulturni spomenik in da bi lahko na trgu lažje izvajali razne prireditve. Dobri nameni so se žal izjalovili. Prireditve je bilo na trgu malo, prometni režim se ni spoštoval. Ljudje so vozili po trgu, tu parkirali in kot bi tekmovali, kdo si upa več.

Tanja Konič iz gostinskega lokala Čebela: »Takšna zapora je nesmiselna. Na trgu se je zelo malo

dogajalo, še največ ob občinskem prazniku. V naš lokal zahajajo Radovljčani in okoličani, veliko je stalnih strank, zato se zapora ni poznala pri dohodku. Mislim, da bi bilo bolje, če bi mesto zapirali za promet le ob koncu tedna, ob sobotah in nedeljah.«

Julka Dermota, poslovođkinja Almirine prodajalne na Linhartovem trgu, je povedala, da je bil promet v trgovini zaradi zapore manjši za deset do dvajset odstotkov. »Vsi smo namreč že tako razvajeni, da se najraje pripeljemo z avtom do vrat,« je dejala. »Zunaj nismo postavili prodajne stojnice, ker bi morali dodatno zaposliti eno trgovko. Če bodo Linhartov trg res zaprli za promet prek vsega leta, kot se sliši, potem bodo morali najti v bližini večji parkirni prostor.«

»Zapora se ni spoštovala, parkirišča so bila vedno polna avtomobilov, le tovarnjakov je bilo letos nekaj manj kot prejšnja leta,« je dejala Ana Šuštar, stanovalka na Linhartovem trgu.

»To ni bila zapora, temveč zmeda,« se je jezila Angela Šinkovec iz gostilne Pri Avguštinu. »Eni so se vozili, drugi ne, vse skupaj pa je zgledalo precej neresno. Trg ni zaživel, tako kot je pred dvema letoma ob občinskem prazniku. Ne vem, v čem je smisel zapore. Le malo turistov zaide semkaj in še ti gredo ponavadi mimo čebelarskega muzeja, Šivčeve hiše in tudi mimo gostinskih lokalov.«

C. Zaplotnik

Kmečki praznik pod Storžičem

Bašelj, 16. septembra — Turistično društvo Belatrstenik bo s pomočjo krajanov Bašlja in Gorenjske turistične zveze priredilo ob koncu tedna na Celarici v Bašlju tretji Kmečki praznik pod Storžičem. V soboto ob 16. uri bo občinsko srečanje ljudskih pevcev, godcev in humoristov. Za nastop se je do torka prijavilo trideset harmonikarjev, kitaristov, citrašev, pevcev in drugih, še nekaj jih pričakujejo v teh dneh. Po srečanju bo »noč pod Storžičem«, na kateri bodo harmonikarji in pevci pokazali še vse tisto, čedar niso mogli v uradnem delu.

Praznovanje se bo nadaljevalo v nedeljo popoldne. Ob dveh bodo bašelski ovčerejci prignali s planine ovce in prikazali striženje, domačini in okoličani bodo prikazali pletenje cajn in košev ter mlačev s cepci, zaplesala pa bo tudi folklorna skupina iz Preddvora. Praznik se bo ob zvokih in petju ansambla Melos sklenil z rajanjem na Celarici in s kegljanjem za koštruna.

Če bo slabo vreme, bo prireditev ob koncu naslednjega tedna.

(cz)

Jutri in v nedeljo v Završnici

Kresni večer in Živinorejski bal

Žirovnica, 19. septembra — Turistično društvo Žirovnica prireja ob koncu tedna kar dve zanimivi prireditvi. Ob Završniškem jezeru bodo jutri, v soboto, ob 16. uri pripravili najprej piknik, ki se bo potem nadaljeval s Kresnim večerom. V nedeljo pa bo v Završnici Živinorejski bal. Ob 10. uri bo najprej prigon živine s prikazom kmečkih običajev. Po kulturnem programu pa bodo na vrsti rekreacijska in zabavna tekmovanja. Obljubljajo, da bodo postregli s prvovrstnimi jedili in pijačo. Za ples bo igral ansambel Rž. Še posebej vabijo na nedeljsko prireditev narodne noše, planšarje in planšarice ter vozarje. Za obiskovalce bodo vstopnice po 300 dinarjev, otroci in vojaki pa imajo prost vstop.

ljubljska banka

Temeljna banka Gorenjske

Glasov jež

Ljubljanska banka je pravi naslov za denarne zadeve, pravi reklama. Zato pa bolj slabo skrbijo za »svoje zadeve«. Takšne razglednice namreč že vse poletje ponuja banka pred kranjskim Globusom.

Prihodnji teden bo prišel na obisk v Kranj župan iz nizozemskega mesta Valkenburg. Kranjčanom prinaša darilo — več tisoč čebulic znamenitih nizozemskih tulipanov.

Ne da bi bil posebno zloben, bi dejal: skrajni čas. Nekdaj lep park pred kinom Center — slovel je po čudovitih tulipanih — je namreč že nekaj let zanemaren in brez cvetja.

Kože bodo še plavale po Savi

Kmet iz okolice Cerkelj je nesel v Koteks-Tobus v Kranj kožo srednje velikega prašiča in zanj dobil — reci in piši — 420 dinarjev. Zamudil se je poldrugo uro, prevozil dvajset kilometrov in izračunal, da bi veliko bolje storil, če bi kožo odvrget v najbližji potok.

O, še bodo plavale po Savi.

Prekoračitelji še niso kršitelji

Samoupravljalški besednjak je naravnost čudovit in navadnemu zemljanu večkrat povsem nerazumljiv. Ko sem zadnjič zapisal, da so vse delovne organizacije, ki so glede na ustvarjeni dohodek izplačale preveč za plače, kršitelji resolucije, so nekateri direktorji nagnali vik in krik in me podučili čes: »V naših podjetjih smo le prekoračitelji; kršitelji pa bomo šele potem, če delitvenih razmerij ne bomo uskladili do konca leta, do zaključnega računa.«

Ko bi bili še pri delu tako natančni in dosledni.

GLASOVA ANKETA

Pozimi vse prav pride

Vsako jesen zgrabita gospodinjke nekakšen poseben zanos in nemir: preskrbeti zalogo jesenskih sadežev za zimo, da ne bo treba po vsako malenkost v trgovino ali na tržnico, da ne bo treba plačevati drago, predrago. Če sama vložijo, shranijo ali vkuha, vsaj ve, kaj ima v kozarcu. Marsikaj se dobi tudi brezplačno v gozdu. Tržnice so te dni polne vsega, blago se samo ponuja, samo denar... A ga za ozimnico, vsaj za zelenjavo, še vsako gospodinjstvo spravi skupaj, ko bi le ostalo ne bilo tako drago. Vsekakor pa je ceneje, če zelenjavo za čez zimo pripraviš sam. Trenutno so cene za vloženo zelenjavo še dokaj nizke, vendar gre za lansko letino: kumarice od 520 do 630 din za kozarec, paprike 333, ajvar 580, srbska solata 210, korenje 210, rdeča pesa 150 dinarjev. Nove cene bodo zagotovo dosti višje.

Zelnik Predoselj

»Letos bom prvič vlagala le zase; hčerka in vnučka sta se odselili. A bom vseno vložila v kis šest kg paprik. Še vseeno se izplača. Pa tudi druge stvari sem pripravila za zimo: nasušila sem bezga za čaj — z limono je odlični proti prehladu, borovnice sem nabrala v Udinem borštu in jih dala v skrinjo, te dni sem vložila slive v rum, stročji fižol sem vložila v slano vodo. Ni veliko, nekaj pa človek le lahko vzame v roke.«

Metka Kert

iz Kranja: »Vsa leta vlagam paprike v kis. Te pozimi največ odvrnejo. Naredim tudi ajvar, zadnja leta pa dajem v skrinjo popečene paprike. Ta način shranjevanja zahteva najmanj de-

la, paprika ostane najdlje, pa tudi najbolj okusna je. Vsako leto skuham tudi slivov džem. Tudi precej gob vložim; bolj sočne gobe, kot so jurčki in štorovke, dajem v kis, bolj puste, golobice, ciganke in druge, pa dam v skrinjo, da jih imam potem za juhe in omake.«

Katarina Boncelj

iz Kranja: »Doma pripravim ozimnico šele štiri leta. Včasih cene niso bile tako visoke, posebej ne, ker smo ozimnico od Ete dobivali prek sindikata. Zdaj pa te cene prisilijo, da sam narediš. Kumarice sem pridelala doma in jih vložila v kis, 10 kg paprike sem kupila na trgu in jo vkuhala v kis, potem sem jo pa še dokupovala za polnjeno za v skrinjo. Pa tudi veliko sladkega pripravim. Imam namreč dve punčki, radi imata sladko, zato pri hiši brez sokov in marmelad ne gre. Skuhala sem češnjevo marmelado, kompote iz češenj, v ringlojev, marmelado iz brusnic ter sok iz ringlojev in borovnic. Letos je bilo v gozdu veliko borovnic in brusnic, pa smo še s temi gozdnimi sadeži obogatili shrambo.«

Milan Tavčar

iz Dravovke: »Vsako leto kar precej vložim: paprike, stročji fižol, kompote iz češenj ter pa radižnik. Skuhamo v mezzu. Tudi češpljeva marmelada je vedno pri hiši. Te dni pa vneto nabiramo gobe. Nekaj jih bo za v kis, nekaj za v skrinjo. Razen paprik nam vse zraste doma. Škoda bi bilo, da bi tega ne ohranili za zimo. Saj je drago vlagati, ko pa sta se tako podražila olje in sladkor, pa velika dela je, vendar se še vedno izplača.«

D. Dolenc

Delavci Hladilstva izsilili sestanek

Žalostno, da ne gre drugače

Škofja Loka, 16. septembra — Zjutraj ob šestih 45 delavcev iz obratne enote Toplotni izmenjevalci v tozdu Hladilstva, ki v okviru LTH zaposluje 460 ljudi, ni začelo delati tako kot vsako jutro. Povod: nizke plače v zadnjem mesecu.

Decembra lani so v kolektivu dobili novo analitsko oceno delovnih mest, ki pa v praksi ni zaživila, saj je eden od direktorjev zagovarjal staro oceno oziroma star pravilnik. Delavci so na sestanku opozorili na neuresničevanje samoupravnih dogovorov, na neurejene odnose med vodilnimi oziroma vodstvenimi na eni in delavci na drugi strani. Zahtevali so, naj

se dela ponovno ocenijo in ovrednotijo. Izid sestanka je bil tak: v analitski službi bodo naredili primerjavo med starim in novim izračunom osebnih dohodkov, razliko pa bodo delavci dobili plačano v štirinajstih dneh. S tem so se strinjali vodilni v delovni organizaciji, zahteve in predlog delavcev pa so podprle tudi družbenopolitične organizacije v tozdu Hladilstva.

Srečanja samskih Slovencev

Kranj, 17. septembra — Aktiv samskih slovenskih deklet in fantov skuša popestriti monotono življenje teh ljudi in zato se je skupaj s potovalno agencijo Kompas odločil za štiri enodnevnne izlete po Sloveniji, od katerih bo vsak sklenjen z zabavo s plesom.

Prvi izlet bo v nedeljo, 5. oktobra, in bo namenjen Gorenjcam in Gorenjcem. Izletniki bodo potovali prek Vršiča v dolino Trente, do izvira Soče, do Boveca in Kobarida. Proti večeru bo na Črnem vrhu nad Idrijo zabava s plesom. Na zabavo bodo povabljeni tudi primorski fantje in dekleta. Avtobus bo odpeljal iz Kranja izpred hotela Creina ob 9. uri. Izletniki ga bodo lahko počakali tudi na radovljiški avtobusni postaji in pred Kompasom v Kranjski gori. Prijave sprejema Kompas Ljubljana, sektor za iniciativo, Titova 12. Cena izleta je 7000 dinarjev. Kompas daje tudi vsa pojasnila.

-jk

Odkritje spominske plošče

Arihova peč, 14. septembra — V nedeljo je bila na mestu, kjer je bil med zadnjo vojno bunker aktivistov beljaškega okrožja pod Arihovo pečjo pod Bleščečo planino, odkrita spominska plošča osmim padlim borcem. Ploščo so ulili v jeseniški Železarni. Slovesnosti, ki sta jo skupno organizirala Poročni odbor koroških partizanov Gorenjske in Zveza koroških partizanov iz Celovca, so se udeležili številni nekdanji borci in aktivisti iz Slovenije in avstrijske Koroške.

D. D.

Glasbeno-folklorna prireditve

Bled — Jutri, v soboto, ob 20. uri bo v blejski Festivalni dvorani prireditev z naslovom Planinska pesem, glasba in ples. Organizira jo komisija pri Planinski Zvezi Slovenije, nastopajo pa bertonist Jaka Jeraša, solist ljubljanske opere, Primož Kerštajn, pianist, študent srednje glasbene šole, vokalni oktet Lip Bled, folklorna skupina s Primskovega pri Kranju in člani pihalne godbe iz Gorij. Dohodek od prireditve je namenjen urejanju muzejske zbirke Planinske zveze Ljubljana. Vstopnice dobite pri Generalturistu in uro pred začetkom prireditve v Festivalni dvorani.

Tehnik praznuje

Škofja Loka, 19. septembra — Splošno gradbeno podjetje Tehnik si je v 35 letih pridobilo sloves graditelja, ki dela dobro, se drži dogovorjenih rokov in ima konkurenčne cene. Jutri, v soboto, bo kolektiv praznoval jubilej s prireditvijo, ki bo ob 10. uri v dvorani Poden.